NUMMER 16 2E JAARGANG JULI 1982 LOSSE NUMMERS FL 3,95/BF 75

VINYL

MET EEN HOORBARE OPINIE

GRATIS GRAMMOFOONPLAATJE MET GANG OF FOUR EN FIVE OR SIX

PHILIP GLASS THE PASSAGE FELT REIMS FESTIVAL 1982

riode. Ar-
r, zo ge-
e bezwa-
eek alsof
te grote
eren.

sen niets
d van de
erenigde
assadeur
r Antho-
dat men
kwam en
oblemen
een eer-
i dat het
. Hij wist
u rijden
zou ko-
at „mid-
eslissing

: nog al-
de Ver-
gelopen
congres
en een
die pro-
rale lei-
toe pre-
steund.
ır partij
iet met
en. Of-
eld was
inden",
e Britse
volgen
ter van
s Pym
ambas-
onden
: oplos-
: nog al-
de Ver-
gelopen
congres
en een
die pro-
rale lei-
toe pre-
steund.
ır partij
iet met
en. Of-
eld was

„Tevens zorgden zij voor een betere internationale verstandhouding."

In 1937 werd Pierre baron de Coubertin, grondlegger van de moderne Olympische beweging, eveneens (en vergeefs) voorgedragen voor de Nobelprijs voor de vrede.

socialisten konden niet akkoord gaan met het CDA-voorstel om een zo breed mogelijk afspiegelingscollege te gaan vormen. De VVD en D'66 werden door de PvdA uitgenodigd en er werd overeenstemming bereikt. Het CDA heeft nog wel getracht de PvdA te bewegen om de VVD te ruilen. Voor het WEA, maar dit aanbod werd niet geaccepteerd.

(het geld ligt op straat)(2)

SINDS IK DE VOLKSKRANT IN DE KIOSK LEES, KOOP IK IEDERE MAAND 2 LP'S EXTRA

PLACEBO 'England's Trance'
Hier maken we géén woorden aan vuil, gewoon zelf testen (Auro Records).

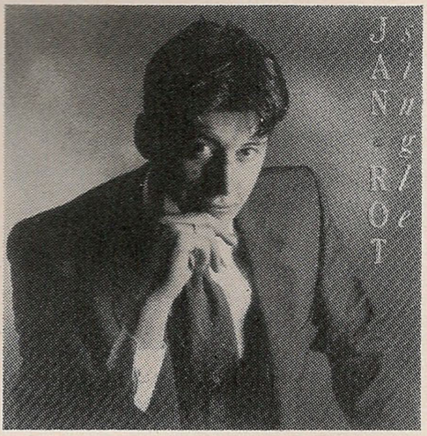

JAN ROT 'Single'
Rot-op-elpee overtreft de stoutste verwachtingen. (op Rik Records)

TALKING HEADS
Maxi-single met unieke uitvoeringen van 'I Zimbra'/'Cities'/'Life during wartime'. (Sire records)

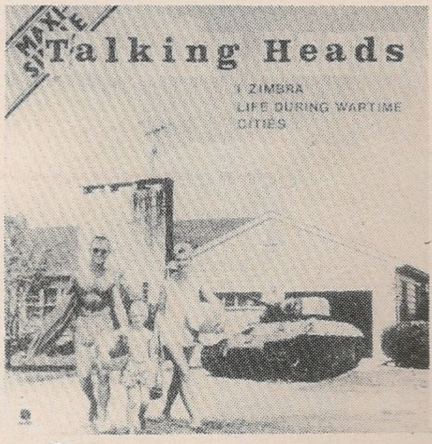

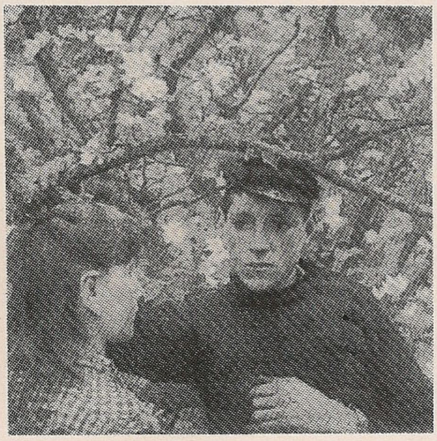

ECHO & THE BUNNYMEN
Maxi-single met 'The black of love'/'Fuel' 'The Subject'. Voorloper op de elpee. (Korova Records)

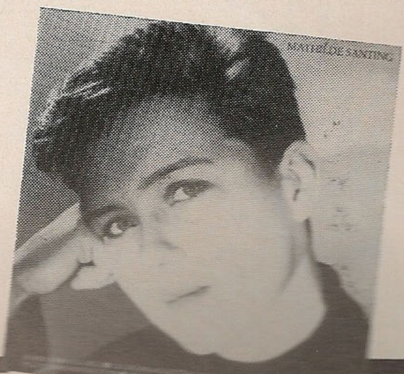

MATHILDE SANTING 'Mathilde Santing
Voor nog geen 15 piek wordt je de trotse bezitter van deze 10 inch mini-elpee. (op Idiot Records)

wea Records

INHOUD

5 *ACHTERAF POSITIE* **THE PASSAGE**
8 *HET MENGPANEEL VAN NY* **MATERIAL**
10 *TOEVALLIG GEVOELIG* **FELT**
12 *GESPOT*
16 *FESTIVAL OVERDWARS* **REIMS '82**
21 *IN DE BAN VAN HET TABOE* **UNIVÈRS ZÉRO**
25 *STERK IN ONENIGHEID* **FIVE OR SIX** *FLEXIDISC*
26 *VRIJHEID, BLIJHEID* **GANG OF FOUR** *FLEXIDISC*
28 *KLEUR OP HET PODIUM* **VAN KLANK TOT KLEUR**
30 *POPCOMPONIST OP MIDDELBARE LEEFTIJD* **PHILIP GLASS**
34 *DOE DE CAN-CAN* **IRMIN SCHMIDT**
36 *COVER-SMOKKEL* **MATHILDE SANTING**
37 *LIJST 16*
40 *VINALE*

Vinyl is een muziektijdschrift dat maandelijks verschijnt. De redactie beoogt op onbevooroordeelde wijze vernieuwende stromingen en onderstromingen binnen de muziek te belichten.

Een abonnement (12 nummers) gaat in met het volgende nummer en kan worden verkregen door de antwoordcoupon op te sturen, of door een bedrag van ƒ 41,– (Bfr. 780) over te maken op postgiro 4306590, of Rabobankrekening 393686620. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij één maand voor het verstrijken van de abonnementsperiode schriftelijk wordt opgezegd.
Muzikanten die in aanmerking willen komen voor de flexidisc kunnen hun materiaal opsturen naar de postbus.
Vinyl is een uitgave van de Stichting Vinyl. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Nieuw adres per 1 augustus: Prinseneiland 50-52 1013LR Amsterdam.
Postbus 43030, 1009 ZA Amsterdam, tel. 020-249226 (administratie/advertenties), 020-227119 (redactie).

Dagelijks bestuur
Arjen Schrama
Hoofdredactie
Stephen Emmer
Eindredactie
Ann Bouwma
Bureauredactie
Oscar Smit
Gerard J. Walhof

Vormgeving
Max Kisman
Ronald Timmermans

Fotografie
Ari
Fran van der Hoeven
Vincent Kruijt
Laboratori! Kooos
Roy Tee
Robby Zahler

Medewerkers
Erwin Blom
Brian Dommisse
Pim van Galen
Jan Landuydt
Joost Niemöller
Dick Rijken
Harold Schellinckx
Erik Voogel
Sigrid Wissing

Administratie
Nora Bekkering
Nico Marinus
Inge Rieval
Hans Schot

Advertenties
Rudolf Kerbosch
tel. 0202-249226
Feenstra-Salemink bv
Warnsveld 05750-27111

Druk/Zetwerk
SSP, Amsterdam
Distributie
Betapress BV

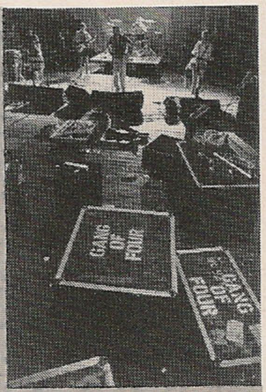

op de cover: de ***Gang of Four,*** met Lord make me a cowboy op de flexidisc.
fotografie: Vincent Kruijt

Deze uitgave is mede tot stand gekomen door steun van het Prins Bernhard Fonds.

Op deze plaats zal vanaf nu elke maand redactioneel commentaar worden gegeven op allerhande zaken die, in wat voor mate dan ook, een zekere relatie onderhouden met onderwerpen en gebeurtenissen die zich voordoen op muziekgebied.
Een van die actuele gebeurtenissen nu is bijvoorbeeld het uitbreiden van het aantal Vinyl-activiteiten. Zo is naast het voeren van een tijdschrift besloten tot het blijven organiseren van concerten met een zekere regelmaat. Aankondigingen daarover zullen dan, net zoals bij de eerste twee concerten, aan te treffen zijn in het tijdschrift met, voortaan, uitgebreide informatie over de te verwachten artiesten.
Een nieuw Vinyl-initiatief is het opstarten van een label, waarbij geluidsmateriaal kan worden geselecteerd dat al eerder op de flexidisc heeft gestaan zoals nu bij het eerste produkt, een flexi-compilatie LP, het geval is of elders nog niet verschenen is. Ook hier geldt, net als bij de flexidisc, dat iedereen in principe in aanmerking kan komen om iets uit te brengen op plaat. Tapes dienen daarvoor onder vermelding van het Vinyllabel naar postbusnummer 43030 in Amsterdam gestuurd te worden.
Tot slot is in verband met de toenemende belangstelling voor ons tijdschrift vanuit het buitenland besloten tot het vervaardigen van een zgn. Engelse editie. Over de mogelijke pretenties die hieraan kleven en vooral zoals die buiten Vinyl ook alweer in grote getale de kop op steken de volgende maand meer...

Stephen Emmer

THE PASSAGE

tekst: Joost Niemöller
fotografie: Laboratori! Kooos

Passage betekent doorgang, maar ook een plaats voor afval. Typerend? De groep komt uit Manchester, ook al zo'n uithoek waar nu niet direct de schijnwerpers op staan gericht. Al drie elpees lang probeert The Passage de aandacht te trekken maar tot nog toe tamelijk tevergeefs. Macht, liefde en angst zijn de sleutelwoorden.

Ze zijn werkelijk òp, als ze uit de benauwde cabine van de gehuurde Ford Transit stappen; **Andrew Wilson, Dick Witts** en **Paul Mahoney,** oftewel The Passage. Reden tot vermoeidheid is er zeker want al weken is de band ononderbroken op tournee geweest. Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken en een, zoals ze het zelf noemen, desastreuze tournee door Nederland. Deze nacht nog zal het laatste optreden van de tour worden gegeven in de Melkweg en de volgende ochtend moet de boot naar Engeland worden gehaald. Ik kan me wel wat leukers voorstellen.

Nadat alle apparatuur de Melkweg is binnengesjouwd wordt besloten even door Amsterdam te wandelen om op te frissen. De popjournalist mag mee als gids. Ergens halverwege de Leidsestraat vertelt Paul, de achttienjarige drummer die nog maar net bij de groep zit en zich tijdens het optreden zal blijken te ►

ontpoppen als een indrukwekkend ritmetalent, hoe merkwaardig dit hele gebeuren is; 'In Engeland worden we nu voor het eerst regelmatig op de radio gedraaid, we krijgen zelfs een coverstory in de Melody Maker, derde elpee staat op punt van uitkomen en we gaan straks aan een tournee van twintig optredens door Engeland beginnen. Het lijkt er sterk op dat The Passage een commerciële come-back gaat krijgen. En gisteren, tijdens het optreden in Nijmegen was het net of we nog een stel beginnelingen waren'.

Ik herinner me hoe Dick, een kwartier eerder in de kleedkamer van de Melkweg iets gezegd had over de graffiti daar op de muren; 'Al die namen. Al die groepen die eens hoopvol zijn begonnen en waarvan je daarna nooit meer hoort'. Zijn stem klonk grimmig, verbeten, toen hij dat zei. Alsof hij eigen teleurstelling verborg onder een laag cynisme.

The Passage heeft ook wel reden om teleurgesteld te zijn over uitblijvend succes. In '78 was de groep, samen met Joy Division en in mindere mate The Fall een van de sombere bands uit Manchester die in het centrum van de aandacht stonden. Maar voornamelijk pech zorgde ervoor dat de te verwachten doorbraak uitbleef. P i n d r o p, de eerste elpee van The Passage kwam uit op het in Manchester gevestigde labeltje Object. Object verdween echter van de Independentmarkt en daarmee ook Pindrop. F o r A l l A n d N o n e, het tweede album werd zo chaotisch gedistribueerd dat ook in dat geval de vele positieve kritieken in de Engelse pers geen vervolg kregen in de plaatverkoop. Nu heeft The Passage een zakelijke verbintenis gesloten met Cherry Red voor hun derde elpee D e g e n e r a t e s en moet alles weer van de grond af aan worden opgebouwd.

De ter ontspanning bedoelde wandeling door Amsterdam ontaardt al snel in een frustrerende zoektocht naar een waterpijp. Tenslotte wordt een 'Head Shop' gevonden waar die dingen in de etalage liggen. Alleen; op zondag is hij gesloten. Door het traliewerk staren de Passageleden naar de uitgestalde drugsassecoires. Maar met staren gaat de winkel niet open. Dan maar koffie. Als we eindelijk op het terrasje zitten verdwijnt de zon achter de wolken. Ik vraag me af of The Passage misschien een aura van ongeluk over zich heen heeft hangen.

IN DRIEËN

Dick Witts, het langst lid van The Passage, blijkt degene te zijn die het woord voert, Paul en Andrew staren emolieloos voor zich uit alsof alles totaal langs hen heen gaat. Dick beantwoordt mijn vragen op dicteersnelheid.

'Er zijn twee redenen waarom het zo slecht is gegaan met The Passage. Ten eerste is de commerciële organisatie van de band altijd belabberd geweest. Ten tweede gold het feit dat we in Manchester wonen. En Manchester-Londen is net zo'n afstand te noemen als Amsterdam-Londen. De Engelse media zijn in Londen gestationeerd en alles wat van buiten komt wordt voor een groot deel genegeerd. Het was bijvoorbeeld tekenend dat de eerste positieve recensie over de elpee Pindrop geschreven werd door een journalist uit Manchester; Paul Morley. Die twee redenen zorgden ervoor dat het publiek een uiterst verward beeld van ons kreeg en ons waarschijnlijk daarom maar voor een groot deel negeerde. Nu zal het wel beter met ons gaan want de rockpers, en zeker de Engelse, wordt volledig geregeerd door de platenmaatschappij en met Cherry Red hebben we een label dat onze zaken op adequate manier behartigt'.

Ik krijg het onaangename gevoel dat Dick gewoon zaken met me zit te doen. Hij wil The Passage groter maken en deze Nederlandse journalist ziet hij eenvoudig als een van de schakels naar zijn succes. Verder laat het hem allemaal volstrekt koud.

'Je kunt drie basiswoorden onderscheiden, waaromheen de teksten van The Passae geschreven zijn. Macht, liefde en angst. Angst is het belangrijkste. Je kan stellen dat For All And None het meest de nadruk legde op de macht en dat ons komende album, D e g e n e r a t e s, vooral over liefde gaat. Liefde is de positieve poel, angst de negatieve en macht is neutraal. Net als die drie woorden, zijn er ook drie intervallen waaromheen de songs van The Passage gecomponeerd zijn. The Passage zelf is de doorgaande beweging tussen die drie woorden en die drie intervallen. Ze vormen als het ware de kernpunten van de westerse muziek en het westerse denken en onze muziek beweegt zich daar achterlangs. Zoals je weet betekent 'Passage' een doorgang, het heeft vaak een obscure bijklank. In Engeland is de passage ook een plaats waar afval wordt neergegooid, achter het huis. Wij zien onszelf als een weg die opzij van de grote, normale weg gaat die iedereen volgt. Vanuit die achterafpositie kijken we op een cynische manier naar de normale werkelijkheid'.

Jullie bestaan uit drie leden. . .

'Nee, zover moet je het niet zoeken. Van belang is dat we met een minimum aan materiaal werken, drie woorden en drie intervallen, en dat we daaruit een maximum aan resultaat willen krijgen. Het woord Passage bestaat ook uit drie lettergrepen. In elke song van ons is zo'n driedeling terug te vinden, zowel wat betreft de tekst als de muziek. Wat betreft onze instelling, maar vooral onze cynische houding zijn we grotendeels te vergelijken met The Fall. Zowel The Fall als wij wonen nog steeds in Manchester en we hebben geregeld kontakt'.

Inmiddels is het echt koud geworden en we besluiten op te stappen. Dan ontstaat er een incidentje wat ik op de een of andere manier tekenend vind voor The Passage. Dick en Andrew zijn allebei vegetarisch, ze hebben dus een tosti besteld met alleen kaas. Ze krijgen een tosti met kaas en vlees. Na het nodige geharrewar komt de ober weer met de tosti's terug; het blijkt dat hij wel het vlees van de tosti heeft afgehaald, maar er zitten nog restjes op. Andrew vouwt, voor hij begint te eten de tosti open en begint te schelden. De tosti's worden niet opgegeten en niet betaald; minstens een kwartier moet daarover worden onderhandeld. Nee, ik denk niet dat The Passage het ooit echt zal maken in het snelle danswereldje van de Engelse pop. Misschien vind ik ze daarom stiekum toch sympathiek. ◄

NEW RELEASE

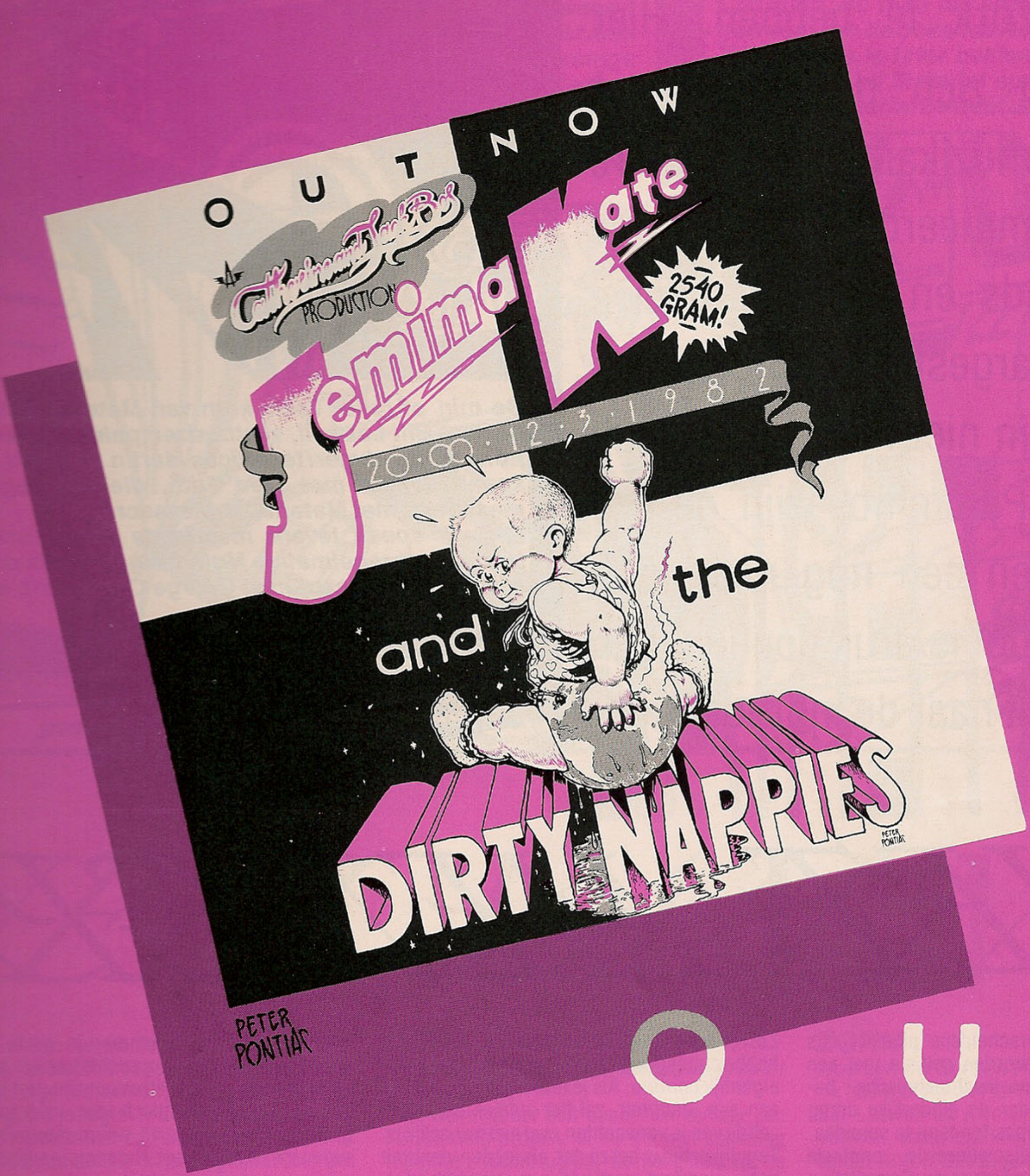

OUT

NOW

DISTRIBUTIE

STILETT

Damstraat 14 1012 JM Amsterdam 020-252854

Material lijkt op het ogenblik de funktie van muzikale smeltkroes in New York te hebben. Hier ontwikkelen zich projecten met muzikanten uit andere gerenommeerde Amerikaanse bands en worden nieuwe groepen gaargestoofd. The Feelies zijn niet meer, maar de Golden Palominos zijn gereed en een nog naamloos collectief is druk doende. Een speurtocht naar de ingrediënten.

tekst: Dick Rijken

De min of meer vaste kern van Material bestaat uit basisst Bill Laswell, synthesizerspeler Michael Beinhorn en producer/technicus Martin Bisi. Bill Laswell speelt samen met Fred Frith, die ook regelmatig meespeelt met Material, in Massacre.
Laswell speelt tevens mee in de band Curlew, die bestaat uit regelmatige Material-gasten als drummer Bill Bacon en saxofonist George Carthwriht, alsmede cellist Tom Cora.

MATERIAL

HET MENGPA

Material liet op verscheidene platen reeds horen wat er kan worden gedaan met een gezonde dosis muzikaal-technische bekwaamheid en zonder de hinderlijke drang deze te pas en te onpas ten toon te spreiden. Het resultaat: gedisciplineerde, originele new-wave op de elpee Temporary Compilation en de 12 inch American Songs en naar jazz lonkende klaken op een gestructureerde ritmische ondergrond op hun laatste langspeler Memory Serves. Gastspelers, vrienden of collega-muzikanten: hoe meer zielen hoe meer vreugd lijkt het motto. Aan het woord komen Fred Frith, Tom Cora en John Zorn.

FRITH

Je hebt veel gewerkt met Material, wat voor soort band is dat eigenlijk?
'Het is een kern van voornamelijk drie mensen en zij nodigen verschillende muzikanten uit om te komen spelen, afhankelijk van het project waarmee ze bezig zijn. Op het ogenblik werken ze met mensen van Chic aan een plaat met naar disco neigend werk en binnenkort komt een elpee uit met muziek van een Material optreden met veel improvisatie, waar John Zorn, saxofonist/klarinettist en ikzelf aan hebben meegewerkt. De bezetting verandert eigenlijk continu. Als je teveel gebonden raakt aan een identiteit, zal het publiek altijd hetzelfde van je verwachten, wat niet wenselijk is. Tegelijkertijd is het zo dat, als je geen identiteit hebt, niemand weet wie je nu eigenlijk bent. Wat Material nu wil is het publiek laten weten: we zijn wel een bepaald soort band, maar tegelijkertijd zal de muziek altijd veranderen. Ze willen niet gevangen zitten in een bepaalde muzieksoort maar wel een duidelijk gezicht hebben'.
In hoeverre betekent dit dat er geëxperimenteerd wordt?
'Dit gebeurt zeker. Ze zijn continu op zoek naar nieuwe dingen, maar ze zijn ook zeer goed georganiseerd, hebben een goede platenmaatschappij en een eigen studio en dat is toch wel vrij uitzonderlijk'.
Tot op welke hoogte is hun muziek van tevoren gecomponeerd?
'Ieder draagt zijn steentje bij. Ik kan het illustreren met hetgeen ik deed op Memory Serves. Toen ik daarvoor kwam, waren er zo'n zes à zeven uittreksels van nummers op band en mijn taak was om hiervan een stuk of vijf verder te ontwikkelen. Melodieën schrijven en gitaar- en vioolpartijen toevoegen om ze een meer coherente structuur te geven. Op deze manier wordt elk nummer in grote mate benaderd vanuit de gezichtspunten van al diegenen die er bij betrokken zijn. Het begint altijd vanuit een ritmisch idee, vaak samengaand met een baspartij, waarna een ieder zijn eigen ideeën toevoegt. Het ritme is erg belangrijk'.

In de dingen die je hebt gedaan, alleen of bij anderen, is vaak een hoge graad van muzikaal-technisch vakmanschap te horen. Hoe belangrijk vind je dit en hoe is het gerelateerd aan emotionele expressie?
'Techniek moet je zien als een middel om een bepaald doel te bereiken. Iedereen gebruikt het. Bij mij en de mensen waar ik mee samenwerk is het vaak zo dat we een idee hebben van iets dat gemaakt moet worden en dan zoeken we de techniek om dit zo snel en zo duidelijk mogelijk te doen. Dit hoeft dus lang niet altijd conventionele techniek te zijn. Het doel is het belangrijkst en techniek an sich is dat nooit. Ook emotie is dit niet altijd. Het kan van alles zijn omdat muziek een aantal mogelijke funkties heeft. Soms een zeer bepaald idee op politiek gebied of iets dergelijks'.
Wat kan er dan nog meer belangrijk zijn naast bijvoorbeeld politiek?
'Voor mij is dat voor een groot gedeelte intuïtie, speciaal bij geïmproviseerde muziek.

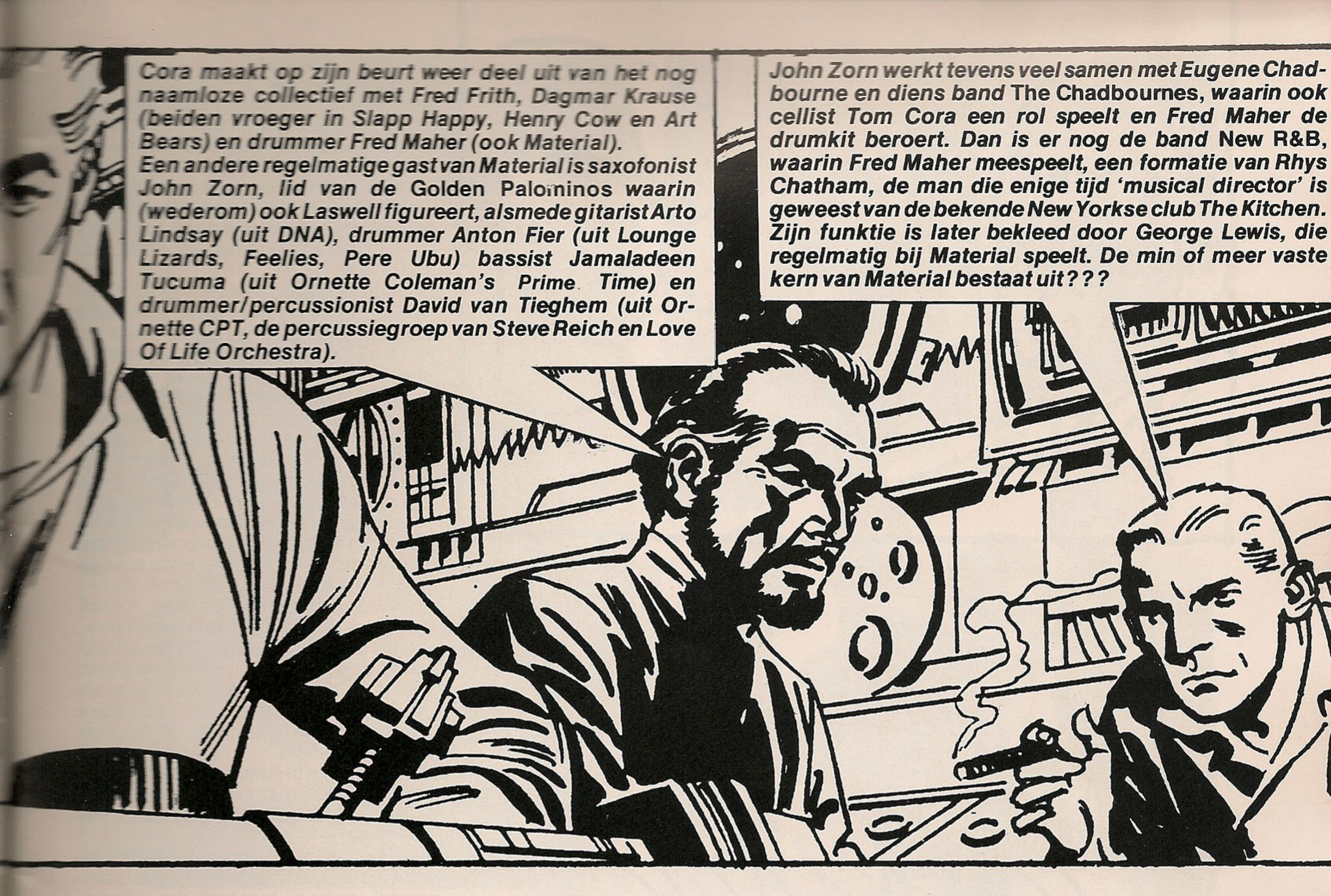

NEEL VAN NY

Het is een bepaalde vorm van alertheid, waarbij er een soort apparaat werkzaam is, om beslissingen te nemen, dat niet intellectueel is. Zogauw je begint te denken op het moment dat je speelt, kan er van alles fout gaan. Er moet een duidelijke scheiding zijn tussen het beredeneren voordat je speelt, dit is wel heel belangrijk, en het er over nadenken op het moment dat het gebeurt. Als het eenmaal daar is, dan is er alleen nog maar een soort bewustzijn van hetgeen je aan het doen bent. Het intellect heeft dan geen invloed meer. Intuïtie en emotie kunnen dan zeer goed samengaan'.

Ik heb gehoord dat er een band op komst is met, naast jou, Dagmar Krause, Tom Cora en Fred Maher.
'Ja, dat klopt. We wilden de formatie in eerste instantie Mayday noemen, maar die naam schijnt al te bestaan. Ik ben zelf erg benieuwd wat dat gaat worden. Dagmar is een fantastische zangeres, die haar stem als een volwaardig instrument weet te gebruiken. De band zal, tot op zekere hoogte, vrij gestructureerde muziek gaan maken. Fred Maher is een zeer strakke drummer, ik denk dat het ritme erg belangrijk zal zijn. Het wordt echt een rockband met een gezonde hoeveelheid experiment'.

CORA

Heb je enig idee wat jullie nieuwe project gaat worden?
'Het wordt zeker een band, niet zomaar een kortstondig project. Ik zie het met spanning tegemoet. Ik ben erg blij met het geluid van de cello in de groep, hij klinkt hard en electrisch.

Dit zorgt voor een bepaald agressief element en het wordt daardoor ook een heel ander instrument. Ik denk dat dit geluid goed in de groep zal passen.
Curlew, de andere band waarin ik speel, geeft op dat gebied meer problemen. De muziek daar is meer geïmproviseerd en druk en vooral door het laatste is het moeilijk de cello goed te laten klinken. Zoals ik denk dat deze nieuwe band min of meer een rockband wordt met veel ritme, zo neigt Curlew naar de jazz.

Ik heb hoge verwachtingen, vooral omdat ik vind dat experimenteren maar tot op zekere hoogte als muziek gepresenteerd kan worden. Hoe beperkt mijn bijdrage ook is, als ik muziek maak, wil ik niet dat het zomaar wat uitproberen is. Alles moet opzet zijn, anders doe ik het liever niet. Live moet de basisstructuur vastliggen en min of meer automatisch gespeeld kunnen worden. Dan is er de mogelijkheid iets extra toe te voegen'.

ZORN

Hoe zijn de Golden Palominos ontstaan?
'Ik had met Anton Fier het idee om samen met Bill Laswell en Arto Lindsay een kwartet te vormen, maar dat klikte eenvoudigweg niet, totdat Anton David van Tieghem en Jamaladeen Tucuma er bij haalde. Toen ging het opeens prima. We spelen allemaal door Anton geschreven structuren en het enige melodie-instrument is eigenlijk de basgitaar van Jamaladeen. Laswell speelt de lage, begeleidende partijen over de ritmebasis van drums en percussie. Verder vullen Arto en ik het geheel op met allerlei soorten geluiden. Er is dus zo goed als geen melodie en ik geloof dat we in staat zijn echt iets nieuws te brengen binnen het rockgebeuren'.
In hoeverre is de muziek dan geïmproviseerd?
'Ik zou de band graag zien bewegen in een meer abstracte richting. Niet experimenteel, maar meer een poging al de media binnen de rockmuziek, elektriciteit, teksten, ritme, enz. zoveel mogelijk uit te buiten. Iedereen zal met ideeën komen en we willen proberen het uiterste van de mogelijkheden te bereiken. We zullen zien tot hoever we kunnen gaan. We willen het publiek min of meer uitdagen en het gevoel geven van: 'Wat was dat nu in vredesnaam??' ◄

FELT

TOEVALLIG GEVOELIG

Misschien niet direct opvallend maar zeker ongewoon in deze tijden: gitaarsolo's en een verhalende grafstem rijgen acht lange nummers aaneen die samen 'Crumbling the antiseptic beauty' vormen. Een elpee die rust ademt, maar vooral melancholie. Geen wonder dat Felt op z'n zachtst gezegd een hekel heeft aan dansen.

tekst: Ann Bouwma

BIRMINGHAM - Bestaat Felt nog wel denk je als blijkt dat bassist en gitarist zijn opgestapt. Maar Felt bestond ook al toen er in 1979 nog maar één bandlid was: Jon Lawrence. Op zijn eigen Shanghai Records verschijnt de single I n d e x, die in de verste verte nog niet lijkt op wat Felt nu doet. Lawrence: 'Index had ik thuis opgenomen en was eigenlijk alleen een hoop klereherrie, white noise'.

Met het vinden van enkele maatjes, Nick Gilbert op bas en Maurice Deebank op gitaar is Felt begin 1980 uitgegroeid tot een heuse band en doet als voorprogramma van The Fall drie optredens. Later voegt ook drummer Gary Ainge zich in de gelederen en langzamerhand ontwikkelt Felt het geluid zoals dat weerklinkt op de tweede single S o m e t h i n g s e n d s m e t o s l e e p en genoemde elpee (1982) op Cherry Red.

Felt is echter inmiddels weer ingedikt tot een duo. Tijdens de opnames van de elpee verliet Nick met een kwaad gezicht de studio om voorgoed weg te blijven, zodat hij maar op twee nummers te horen is. Na voltooiing diende Maurice zich aan als tweede deserteur, een vertrek dat gezien zijn gitaristische bijdragen wel wat verderstrekkende consequenties voor het groepsgeluid lijkt te hebben.

Lawrence: 'Maurice was inderdaad belangrijk, voor dàt hoofdstuk van Felt. Ons geluid blijft echter veranderen. Het was eigenlijk een rare situatie, na de eerste elpee vielen we uit elkaar. We konden helemaal niet met elkaar opschieten, vooral niet als we met z'n drieën waren'.

Lawrence beantwoordt iedere vraag, hoe eenvoudig ook, nogal aarzelend met I don't know, gevolgd door een pauze. Meteen een duidelijk 'no' op de vraag of hij nu een nieuwe gitarist zoekt is derhalve een verrassing. 'Ik ga nu alle gitaarpartijen zelf spelen. Live? we hebben geen plannen om op te treden, we zijn liever bezig in de studio'.

Felt heeft in zijn bestaan hooguit twintig keer opgetreden, volgens Lawrence omdat ze niet de geschikte mensen kunnen vinden om mee op te treden.

De enige die hij op dit moment zou kunnen bedenken is Nico (ooit zangeres bij Velvet Underground), nadat hij haar heeft zien optreden. Ironisch genoeg wordt de muziek van Felt nogal eens vergeleken met VU.

Toeval? 'Onze muziek heeft geen enkele invloed, bovendien klinkt het iedereen weer anders in de oren. De drumsound zou op die van Mo Tucker lijken, nou, voor mij is het een nieuw geluid, van de tachtiger jaren'.

SOMBER

In september gaat Felt waarschijnlijk wèl mee met een package-tour door Europa van Crepuscule, op welk label rond die tijd de single T r a i l s o f C o l o u r d i s s o l v e zal verschijnen. Ondertussen is Lawrence al bezig met materiaal voor een volgende Cherry Red-elpee.

De nieuwe nummers zijn korter en 'misschien wel commerciëler. Het heeft geen zin steeds hetzelfde te blijven doen en bovendien willen we zeker geen cult-band zijn'. Dat klinkt al minder onbekend.

Over Crumbling the antiseptic beauty: 'Het concept voor deze elpee hadden we vanaf het begin al. Dit was de muziek die we wilden maken, we hebben alleen veel tijd nodig gehad om het zo te laten klinken. Muziek te kunnen maken zoals we ons voelen en dat is toevallig niet vrolijk. Inspiratie? Ik weet niet wat me beweegt die woorden op te schrijven, het is gewoon iets dat ik altijd heb gedaan. Het is ook niet zozeer persoonlijk. . . mijn teksten gaan over triest zijn en eenzaamheid. Ja, ik ben een extreem somber mens.

Maurice was precies hetzelfde, daarom klikte het muzikaal ook prima, we hadden dezelfde ideeën. Maar daarbuiten konden we totaal niet opschieten, misschien juist wel omdat we hetzelfde zijn'.

Triest? Welnee. Felt is een sfeervolle afleiding tussen alle opdringerigheid. ◄

SPECIALE AANBIEDING FL 18,90

JOE JACKSON / NIGHT & DAY
ROXY MUSIC / AVALON
STONES / STILL LIFE

NIEUW 2E HANDS KOOPJE ! ! !

CRESCENDO

VAN WOUSTRAAT 76
AMSTERDAM
tussen Albert Cuyp
en Ceintuurbaan
TEL. 020-724910

IN-EN VERKOOP

GESPOT

GELE DOOS

Kunnen die Duitsers zich eenvoudigweg een Neue Welle kopen? Je zou het bijna denken bij nadere beschouwing van de dokumentatiemap Guter Abzug. Een grote gele doos met daarin: een tekstboek ('Das Wort hat die Musik') met songteksten van zowat het hele Duitse popalfabet tussen Abwärts en ZK, een gebundelde verzameling overdrukken uit Duitse fanzines en honderd foto's die een beeld geven van drie jaar pop in Duitsland. Hiertussen tref je aan de eerste bezetting van DAF en veel live-foto's van groepen met namen als Organbank, Snopz en Arts. De kwantiteit van de Neue Welle is zeker overstelpend geweest. Het pakket is sinds kort te koop.

TENT-TOUR

Van half juli tot eind september trekt er een circustent door Nederland, met een twee- of driedaags programma per stad. Een der dagen wordt gevuld door vijf Nederlandse groepen (De Munck, Adinda, Whizzguy, Neel en A Hammer Hangs), waarvan een 12-inch zal worden uitgebracht op het Egmond-label. De tweede dag is gereserveerd door tournees van buitenlandse groepen. Het tentgebeuren start met The Sound (13-7 Zutphen, 15-7 Nijmegen, 16-7 Den Bosch, 19-7 Utrecht, 24-7 Amsterdam) met Ton Lebbink in het voorprogramma. Echo and the Bunny-

---

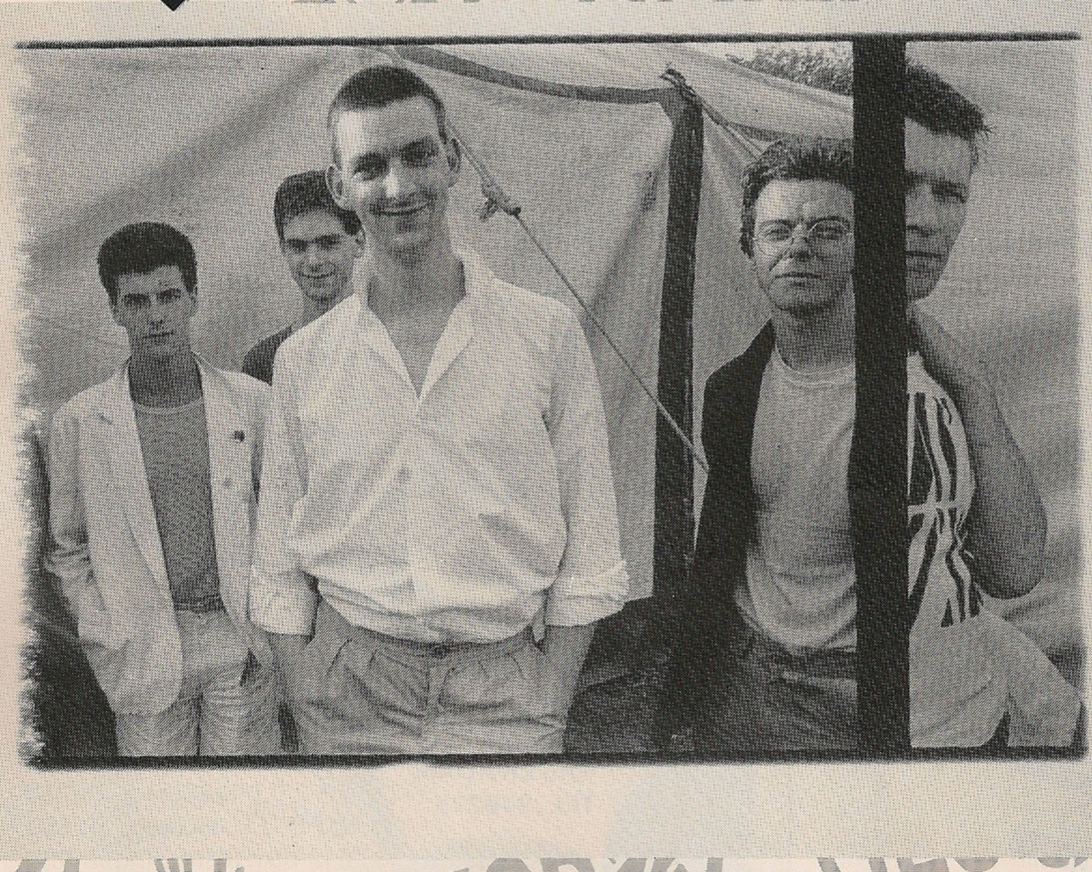

fotografie: Fran van der Hoeven

FLANK

Dat men zich beneden de Moerdijk alleen met ongein en jolijt bezighoudt is een misvatting die niet verder reikt dan de naam van de band. 'Flank is maar een klank' verklaart **Jeroen** (toetsen). Samen met **Hans** op gitaar **Ruud** op drums, **Tejo,** zang en toetsen, en **Eric,** zang en sax, vormt hij Flank.
Twee jaar geleden opgericht, gaan hun ambities verder dan een rood Roozendaal. Het politieke engagement is een integraal onderdeel van hun muzikale concept geworden. 'Het anarchisme van Flank is een levenshouding die je binnen de band probeert te realiseren' zegt Hans. 'Naast wat we met onze muziek overbrengen, willen we bijvoorbeeld, wanneer al onze schulden zijn afbetaald, de helft van onze gage afstaan aan een beweging waarvan wij denken dat ze goed bezig zijn'.

Flank is één van de bands die nadrukkelijk proberen muziek te maken. Groepen als Gentle Giant en Genesis doemen op uit het verleden. Een vergelijking is echter niet op zijn plaats. Het is louter en alleen het imponerende muzikale kunnen van deze groepen dat tot inspiratie heeft geleid. De basis van het muzikale concept wordt gevormd door een strak ritme in maatsoorten waarbij het cijfer drie een prominente rol speelt. De taak van de overige instrumenten is dit ritme zo goed mogelijk te ondersteunen. De af en toe op politieke pamfletten lijkende teksten worden met verve over de muziek heen gedeclameerd, waarbij een beperkende melodielijn ontbreekt. Duits en onze eigen voertaal maken dat er niets aan duidelijkheid te wensen overblijft. 'Aan de ene kant is Nederlands de meest geëigende taal om zoveel mogelijk mensen te bereiken, aan de andere kant klinkt het altijd bijzonder oubollig'.
De eenvoud van de teksten lijkt ook in vreemde tegenspraak met de moeilijkheidsgraad van de muziek. Toch is dit voor Flank geen bezwaar want het geheel is op een organische manier tot stand gekomen. 'We houden nou eenmaal niet van een vierkwartsmaat, en deze vierkwartsmaat met de drie accoorden is niet de enig mogelijke vorm om de denkbeelden op een overtuigende manier naar buiten te brengen'.
Integriteit een sleutelwoord, muzikaal kunnen een vereiste. Dit leidt tot de energieke en compacte vertolking van oprechtheid die Flank eigen is.

men komen voor een eenmalig optreden naar Hilversum op 21-7.
Voor de tweede helft staan Bauhaus, Gang of Four en Au Pairs geprogrammeerd, alsmede King Crimson voor een eenmalig optreden, waarbij Haarlem, Leiden, Rotterdam, Breda, Terneuzen, Vlissingen, Tilburg en Eindhoven het decor van de piste zullen vormen. Orgnisator van dit grootse gebeuren is de speciaal hiervoor in het leven geroepen stichting T & T (geddit?) Kultureel Circus.

HOLLANDSE MINESTRONE

Onder het rekbare Italiaanse begrip Valori Plastici hebben zich drie prominenten uit het moderne Nederlandse muziekleven bijeen geschaard. De waarden van het beeldende worden geïnterpreteerd door Dick Polak (Torso- en Mecanoman), Joop van Brakel (gitarist en vocalist der Nasmaks) en klankdichters, filmregisseuse en beeldend kunstenaresse Bea de Visser (uit Zwijndrecht). Het project zal meer omvatten dan alleen zijn hoofdmoot, de muziek. Schilderijen, collages, het woord en alles wat verder als uitingsvorm aan de orde is zal Valori Plastici tot een geheel maken.
De muziek, opgenomen in de Salisbury Sound Studio in Dordrecht, kenmerkt zich vooral door de dragende accordeon van Polak, die de rol van de gitaar heeft overgenomen, en een oriëntaals exotische zangmelodie. Daarnaast drums, gitaar en gekreun. Aan het einde van dit jaar zal Valori Plastici zijn eerste produktvorm vinden.

HAPPY HOUSE

In het Belgische Aarschot is een nieuw pand geopend met de naam Happy House. Hier wil men nieuw talent een podium bieden. Happy House hoort thuis in het rijtje van kleine clubs die in de marge van het traditionele circuit en samen met de talrijke independent labels een eigen koers volgen, zoals ook Plan K in Brussel, Arno'z in Leuven en Montevideo in Antwerpen.

VIDEO

Questionmark Productions zorgde vorig jaar voor de introductie in ons land van Vidzine One, een soort audiovisuele popkrant. Video nummer twee uit de serie zal weldra verkrijgbaar zijn, met filmpjes van oa. Orchestral Manoeuvres, Residents, DAF en Michael Nyman. Tevens organiseren ze i.s.m. Transvideo Nederland (specialisten op het gebied van grootscherm projecties) de zogenaamde Visual Tour. Deze reizende videoshow zal in het najaar in den lande te zien zijn.
Videotto, in het Belgiese Gent, is een vereniging voor videoactiviteiten. Niet alleen vertonen ze er videoproducten (zoals 'Vrije tv in Amsterdam') ook zijn er performances en tentoonstellingen. Adres: Ottogracht 36 Gent.

Een koekoek in het nest waar ook de andere jonge vogels niet thuishoorden. Toptravestiet Romy (Den) Haag presenteerde in De Meervaart in Amsterdam een avond modieuze afwijking. De Neue Welle (het uitspreken zonder oprisping is bijna onmogelijk geworden) werd gestalte gegeven door onder andere Malaria en Einstürzende Neubauten. Een avondje gluren onder de rokken van Berlijn, want ook de culturele avant-garde heeft haar peepshow nodig.

fotografie: Vincent Kruijt

PARADISO

Het wekelijkse donderdagavondgebeuren in het Amsterdamse Paradiso, D-Day, heeft sinds oktober een gezichtsverandering ondergaan.
Nu wordt bands, die de moderne muziekstromingen vertegenwoordigen, dit podium aangeboden. Dus geen rock & roll, blues, reggae, punk, of hardrock, maar ook niet die enge, te gladde new-wave.
Veel moderne bands sturen echter nooit een demo, laat staan naar Paradiso, 'omdat je er toch nooit meer iets van hoort!'. Doe dat nou voor de verandering wel eens, er wordt naar geluisterd!
Ook jeugdcentra en popcollectieven: spoor moderne bands aan hun materiaal op te sturen naar: D-Day (Marc), Paradiso, Weteringschans 6-8, 1017 SG Amsterdam.

weteringschans 6-8 amsterdam 020/264521

NIEUWESTAD 129 LEEUWARDEN 058_139511

STICHTING UPDATE MATERIALS
MAUVEZAND 17
1251 JC LAREN
Tel.: 02153-83493
(tussen 14 en 17 uur)

Verkoop (postorder) van muziek/drukwerk dat op onafhankelijke basis wordt uitgegeven.

Naast produkten van andere labels verkopen wij ook produkten van ons eigen label: STUM RECORDS & TAPES.

Geinteresseerd in onze bestellijst? Bel of schrijf.

fotografie: Roy Tee

GALLERY OF NON

Gallery of Non, de naam van een band uit Wassenaar. **Ed van Hoven** (bass, ritme-box, percussie en zang) heeft de groepsnaam bedacht en legt uit wat hij in die naam ziet: 'Gallery of Non geeft de betrekkelijkheid van een hoop dingen weer. Een galerij is het toonbeeld van wat mooi is, hetgeen in schril contrast staat met non oftewel niets. De naam van de band geeft ook de afstandelijkheid van onze muziek weer'. De andere bandleden zijn: **Andréa Eppink** (bass, percussie en zang), **Lily** (chauffeuse en mixter), **Bass Beijersbergen** (gitaar, mondharmonica en zang) en tenslotte **Huib 'Biko' Visser** (keyboards, trompet, bekkens, houtjes, chinese gong en zang). Muzikaal kunnen de meningen onderling nog wel eens verschillen, de groepsleden vinden het belangrijker dat ze goed met elkaar kunnen werken. Gallery of Non woont dan ook in één huis, een voormalig bejaardentehuis, dat over enige tijd moet worden ontruimd. Als het aan Gallery of Non ligt echter niet zonder slag of stoot, maar het is moeilijk de overige bewoners tot actie te mobiliseren. Niet alleen het leeftijdsverschil zou hier debet aan zijn (Gallery of Non is gemiddeld achttien) maar ook het klimaat in Wassenaar. In dit liberale bolwerk, waar Shell, Zuid-Afrika en de kerk nog gewaardeerde symbolen zijn, worden de groepsleden als satanskinderen en communisten beschouwd. In een artikel in het reformatorische blad Terdege is zelfs heimelijk een foto van de groep, gemaakt in Paradiso, gebruikt als ondersteuning om open jongerencentra in een kwaad daglicht te stellen.
Terug naar de muziek, die experimenteel van aard is. Invloeden variëren van jazz via Billy Holiday tot New Order. Biko houdt alleen van reggae, en Bas heeft maar drie platen maar 'experimenteert' wel met een aluminium koffiefilter. Ritme in ongebruikelijke maatsoorten en structuur van de nummers staan wel vast, de rest ontstaat spontaan tijdens de sessies. Teksten bestaan uit trefwoorden die goed moeten klinken. Vastomlijnde plannen voor een cassette of plaat zijn er niet, ze vinden het belangrijker door te gaan met vernieuwen en elkaar inspireren.

Ook de grote platenmaatschappijen doen tegenwoordig hun duit in het zakje der burgerlijke gehoorzaamheid. Vat krijgen op de jeugd blijft het credo. Niet verwonderlijk dat vijf jaar geleden de Sex Pistols aan hun neus voorbij gingen en een lekkere stank achterlieten. Anti-ciperen blijft een kunst. . .

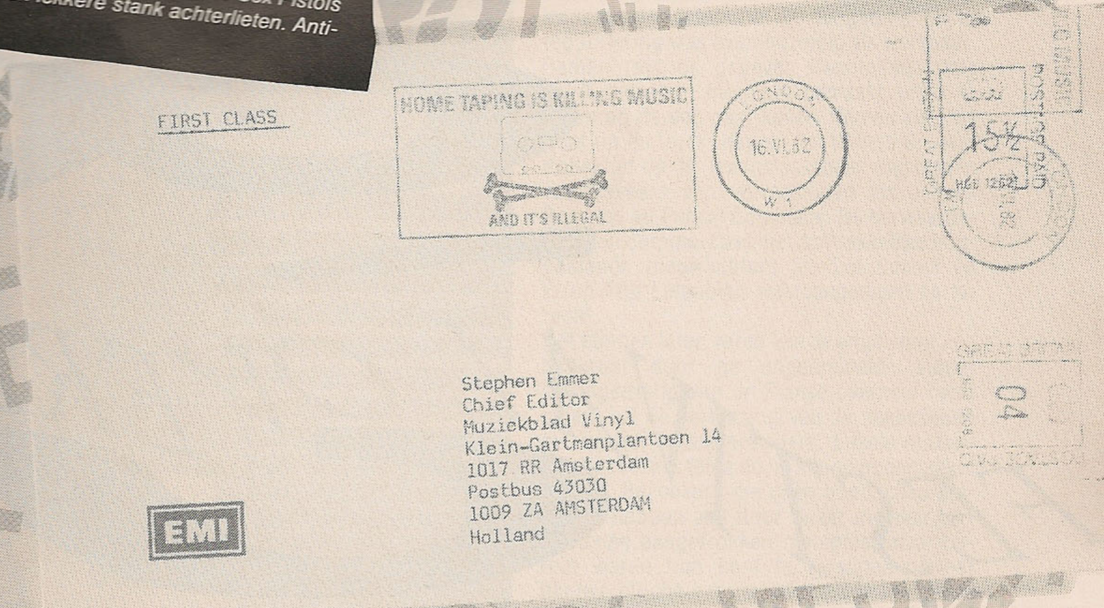

KRITAK

Op het Haarlemse STUDIO - 12 label verscheen deze maand een verzamelcassette getiteld 'Muzak for Critics' met daarop, in alleraardigste verpakking, een serie (instant-)elektronica en tape-muziekstukjes van onder anderen Pieter Mulder, Wim Dekker (Minny Pops), Ron van Zanten en Rubin & Zip. Waarom deze verzameling nou zo nodig 'voor critici' moet zijn, wordt ook na herhaald luisteren niet duidelijk. Misschien kan het voor mensen met aspiraties in die richting dienen als oefening in het vertalen van oever- en inhoudsloos achtergrond-geëmmer naar sferische stukjes proza over lange zondagmiddagwandelingen in Hollandse winterlandschappen. En wat dacht je van 'de romantiek van de fabriek'?
Interesse? Aan de slag dan maar! Studio 12, Postbus 6358, Haarlem.

POP & PAP

Onlangs is de paperback 'pop en paperassen' verschenen, waarin duidelijk wordt gemaakt wat er allemaal komt kijken bij de financiële kant van het muziekmaken. De opzet is helder en duidelijk. Onderwerpen: contracten, sociale verzekeringen, belastingen, boekhouding en BUMA/STEMRA, alsmede een lijst van veelgevraagde adressen. Het is te bestellen door overmaking van vijftien gulden op bankrekeningnummer 68.88.11.353 van de NMB te Reuver, t.n.m. van Gezamenlijke Uitgaven Provinciale Serviceburo's, onder vermelding van Pop en Paperassen. Adres: Postbus 460, Roermond.

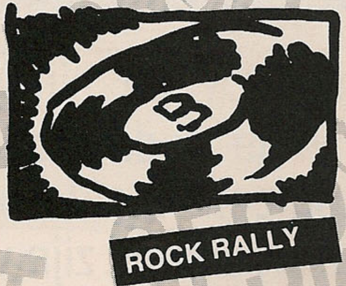

ROCK RALLY

Voor België's grootste rocktalentenjacht hadden zich maar liefst 379 mededingers aangemeld, waarvan uiteindelijk, na 33 voorselecties en twee halve finales, twaalf groepen in de finale terechtkwamen. Het winnend trio werd 1. The Chrome. 2. 2 Belgen. 3. 5 CV.
De twaalf finalisten zijn te beluisteren op een verzamel-live-elpee (inl.: 'Rock Rally '82', De Beursschouwburg, August Ortstraat 22, 1000 Brussel).

BLADEN

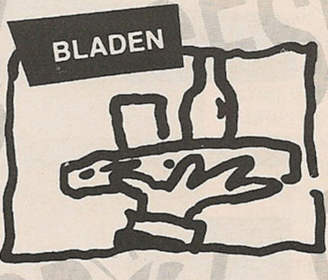

A.D.N. is een blad uit Milaan (Italië). Na enige uitgaven in hun moedertaal proberen ze nu in het Engels een groter publiek te bereiken. In het eerste nummer een viertal onderwerpen; Tuxedomoon (uitgebreid), Ariel Kalma, Riccardo Sinigaglia en Come Organisation. Inlichtingen: A.D.N. Pz Segrino 6A, 20159 Milaan, Italië.
Flowmotion is een van de jongere Engelse bladen waarbij de inhoud belangrijker is dan de vorm (gestencild). In het blad vooral veel elektronische en experimentele muziek. Het kende tot nu toe slechts drie uitgaven. In het laatste nummer oa artikelen over; Cabaret Voltaire, Steve Beresford en La Dusseldorf. Ondanks hun korte bestaan zijn ze nu al in staat een uitstekend samengestelde verzamelelpee uit te brengen: *Flowmotion, an album of contemporary and electronic music.* Hierop staan groepen als Chris & Cosey, Legendary Pinkdots, Eyeless in Gaza en de groep van de twee redakteuren Those Little Aliens. De plaat is in een oplage van 500 exemplaren verschenen (In ons land via de import verkrijgbaar). Flowmotion brengt hiernaast ook cassettes uit, oa. van een aantal groepen van de verzamelelpee. Onlangs brachten ze de Industrial Cassette van Throbbing Gristle weer opnieuw in de roulatie. Adres: 1 Bentley Grove, Meanwood, Leeds LS6 4AT.

ALLE INLICHTINGEN:
POSTBUS 5591 1007 AN AMSTERDAM
020/682255 OOK VOOR DE PROFESSIONELE
ACHT SPOREN STUDIO
VOOR DEMO EN
'EIGEN BEHEER'
PRODUKTIES
STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND
WIBAUTSTRAAT 212 1091 GS AMSTERDAM

REIMS '82

FESTIVAL OVERDWARS

tekst: Gerard J. Walhof en Oscar Smit fotografie: Vincent Kruijt

Ze bestaan nog, de muziekfestivals. Een eindeloze rij in alle mogelijke vormen heeft een zodanige traditie opgebouwd dat er inmiddels sprake is van een fenomeen. Liefde onder landbouwplastic en tot verveling strekkende diversiteit zijn verworden tot de belangrijkste kenmerken van een levend fossiel uit de rockhistorie. Maar hoe was het in Reims? Vinyl toog derwaarts om de algemene sfeer te proeven, de organisatie uit te horen en stuitte daarbij op Etron Fou Leloublan en The Fall of Saigon.

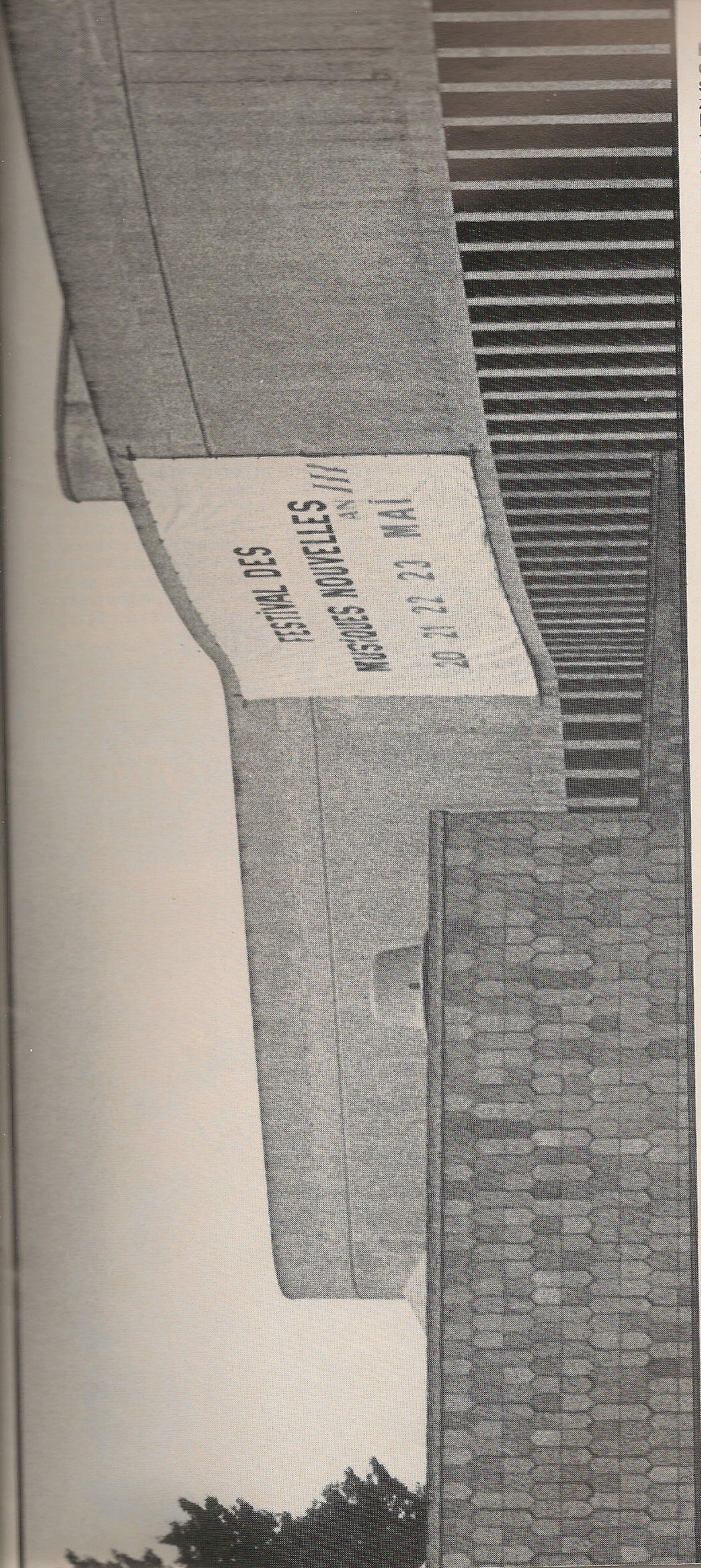

Het Festival des Musiques de Traverses, voor de derde keer in Reims gehouden, onderscheidde zich vooral in programmatisch opzicht. Compromisloos was gekozen voor kwaliteit per categorie. De aangebrachte categorisering was even onzinnig als werkbaar. Samen met de gegeven kwaliteitsgarantie werd hierdoor mogelijk gemaakt blind te varen op de dag naar keuze. Namen als This Heat op de 'rock' dag en het Willem Breuker Kollektief op de 'les Inclassables' dag bleken voortrekkers van verrassingen als Jaques Berrocal en Pascal Comelade. De herwaardering van commercieel niet aantrekkelijke oudgediende nieuwlichters als Lol Coxhill en Etron Fou Leloublan was aangenaam en terecht.
Het kunnen laten varen van de angst voor een bankroet door de ongebreidelde subsidiëringsdrang van de Franse overheid heeft geleid tot de verlossing van de beknellende dwang der bezoekerscijfers. Enkele duizenden bezoekers telde de na afloop opgemaakte balans. Bezoekers die geen boodschap bleken te hebben aan door zwaar metalen lokmiddelen aangetrokken menigtes, maar bereid waren hun kont te verslijten op het blauwe pluche van het Maison de la Culture André Malraux om het gebodene op artistieke merites te beoordelen.
Zo was er ruimte en enthousiasme voor de moderne Engelse componist Gavin Bryars, bij sommigen al langer bekend door zijn werk op Eno's Obscure-label en van zijn laatste elpee 'Hommages' op Crépuscule. En zo bleek Tuxedomoon toch nog steeds in staat te zijn een imposant optreden te verzorgen. Gebruik makend van de diepte van het schouwburgpodium werd een tableauvivant als in een reusachtige kijkdoos opgevoerd.
Even opvallend was het ontbreken van sterstatus op alle niveaus. Het restaurant van het Maison bleek niet alleen de goedkoopste eetgelegenheid in Reims, maar ook de verbroederingsplaats van publiek, muzikanten en journalisten. Zwembaden en bodygards voor de artiesten waren niet in plaats van muziek sfeerbepalend. Zelfs het soms irritant storende optreden van het als jolijtig buitengebeuren aangetrokken Janus Cirkus werd met mildheid gadegeslagen.
De Woodstock overschrijdende duur van vier dagen is geen nadeel voor het Festival. Gulzigheid kent geen grenzen en voor de bewust levende mensen was er de mogelijkheid tot keuze. Ook het entreebeleid hielp hierbij. Kaarten waren verkrijgbaar van passe-partour tot entreebewijs voor elk concert afzonderlijk. Een voor werklozen natuurlijk gereduceerd tarief.
Met recht ontkurkte de organisatie na afloop de traditionele prikkeltjespis die nog eens onomstotelijk bewees dat het bieden van kwaliteit het belangrijkste na te streven doel was geweest. Reims is een voorbeeld van hoe een muziekfestival niet meteen zijn doel voorbij hoeft te schieten, rechtstreeks het biervat in.

ORGANISATIE

Het eerste festival in Reims vond plaats in april 1980. De organisatie ervan lag in handen van Rock In Opposition. De meeste van de deelnemers waren dan ook erg nauw verbonden met deze muzikale beweging. Te zien waren onder andere, Art Zoyd, Aqsaq Maboul, Etron Fou Leloublan, the Work, This Heat, Univers Zero en ZNR. Het was de eerste keer dat de groepen van RIO samen kwamen in Frankrijk. 'Maar het uiteen vallen van de bewe- ►

ging hing al in de lucht', aldus Patrick. Bij het tweede festival in 1981 kreeg Patrick de hulp van Tim Hodgkinson (ex-Henry Cow, nu the Work). Deze keer duurde het geheel vijf dagen, waarvan er een bestemd was voor regionale groepen. Op de overige dagen waren o.a. te zien: Lol Coxhill, Mecano, Michael Nyman, Lemon Kittens, Massacre en Marquis de Sade.

Dit jaar dus vier dagen muziek, omdat vijf toch wel wat te veel is. Het is deze keer het eerste festival onder de socialistische regering van Mitterand. Patrick: 'Als Giscard president was geworden bestond het Maison de la Culture niet meer, dan was het een soort variété theater geworden'.

Voor culturele aangelegenheden is de politieke situatie na de regeringswisseling van vorig jaar uiterst gunstig. Naast een subsidie van de stad Reims is er een rechtstreekse bijdrag van de staat ontvangen door de festivalorganisatie.

VARIËTEIT

Het festival heet voluit 'Musiques de traverses'. In Frankrijk is 'de travers' een uitdrukking voor het afsnijden van de weg. Je neemt niet de grote weg maar je neemt de binnenwegen. Zo ook met deze naam, Patrick: 'Hiermee wordt muziek bedoeld die zich tussen de grote stromingen (jazz, rock) bevindt'.
Maar waarom dan toch een indeling in hokjes, zoals een jazzdag en een rockdag? 'Dat hebben we gedaan omdat in de voorgaande jaren er per dag een mengeling van muziek was. Het gemiddelde publiek accepteert echter geen andere soorten muziek, dan die waarvoor ze gekomen zijn. Daarom hebben we, tegen mijn ideeën in, een dagelijkse scheiding gemaakt naar muzieksoort'.

Een belangrijke karakteristiek van het festival is de variëteit aan muziek. Dit blijkt een der belangrijkste criteria bij het invullen van het programma. Verder zullen er altijd een paar bekende namen bij zijn, zoals This Heat, Tuxedomoon en Didier Lockwood. Deze zorgen voor een wat grotere toeloop, waardoor het weer mogelijk wordt wat onbekendere groepen te laten spelen.
Vast onderdeel van de programmering zijn hiernaast ook een aantal Franse groepen. Patrick is het hele jaar bezig met het beluisteren van opgestuurde muziek en het nagaan van groepen die hem worden aangeraden of die hem zelf wel wat lijken. Een groot deel van zijn werktijd voor het Maison de la Culture gaat hierin zitten.

1983

Wat zijn de plannen voor het volgende festival? 'Volgend jaar wat minder modern klassiek. Wat groepen betreft denk ik al aan Nasmak, Minimal Compact en Bauhaus'. Een van de beide eerstgenoemden had misschien dit jaar al kunnen spelen omdat This Heat het bijna liet afweten. Veel acts worden vlak voor het festival gecontracteerd omdat ze vaak daarvoor nog niet bekend waren, zoals Pascal Comelade & Fall of Saigon dit keer. Op dit tijdstip kan dus nog niet veel gezegd worden over de programmering van het vierde festival in 1983, maar de korte traditie ervan in beschouwing nemend zal het ongetwijfeld weer een interessante gebeurtenis worden. ◄

JACQUES BERROCAL

OPWEKKER

Eén van de opvallendste verschijningen in de Franse wereld der improviserende musici is Jacques Berrocal. In Reims trad hij op samen met Lol Coxhill. Al slaand met een stuk piepschuim op een stofferenblik kwam hij op, en blazend op een menselijk bot sloot hij de performance af.

Blaas- en slaginstrumenten lijken duidelijk favoriet bij hem. Ook houdt hij ervan om met orkest te werken, zoals onder andere te horen valt op zijn meest recent uitgekomen stuk muziek, C o n s e i l d e m i n i s t r e s op de verzamelelpee A n a f f l i c t e d m a n ' s m u s i c a b o x. Hiernaast maakt hij druk gebruik van dingen als speelgoedinstrumenten, wekkers, flarden van converstaties, douchegeluiden etc., allemaal gebruikelijke zaken in de geïmproviseerde muziek.
Berrocal is al lang bezig met dit soort activiteiten. In 1971 verscheen zijn eerste langspeler, M u s i q m u s i k. Hij is een typische solo-artiest, hoewel hij op zijn platen altijd hulp van anderen krijgt, onder andere van Jean Francois Pauvrois met wie hij ook in 1980 in Reims optrad. Hoewel hij een jazzachtergrond heeft wordt hij tegenwoordig in jazzkringen met een scheef oog aangekeken. Dat is echter niet zo verwonderlijk als je zijn opmerkelijke performances ziet; waarover Patrick Plunier (festival organisator in Reims) eens zei: 'Either you love it or hate it. . .'
(Atem, 6/80).

Discografie:
(LP's)
– Musiq musik (Futura, 1971)
– Paralleles (d'Avantage, 1976)
– Operation rhino (Edition Spontané, 1976)
– Catalogue (d'Avantage, 1979)
Catalogue, Antwerpen live 11 aug 1979 1.30h België (Pot, 1979)
– An afflicted man's musica box (verz. LP, United Dairies, 1982)

THE FALL OF SAIGON

DRIEDELIGE EENVOUD

Op het grote lege podim staan twee heren en een zangeres. 'May I sit and stare at you for a while', zingen ze, begeleid door een mager orgeltje, ritmebox en gitaar. Het publiek laat zich dit geen twee keer zeggen en kijkt met verbazing naar deze onverwachte Franse verrassing: Pascal Comelade & The Fall of Saigon.

Ook Lol Coxhill stond stussen de coulissen en had graag mee willen spelen daar hij dat op het origineel (May I van Kevin Ayers) ook doet. De muziek van de groep brent The Young Marble Giants in herinnering. Deze vergelijking hebben ze al meer gehoord maar volgens gitarist Thierry hebben ze nooit bewust naar eenzelfde sound gestreefd en komt het louter door de bezetting: orgel, gitaar en een vrouwelijke stem.

Waarom zingen ze als Fransen in het Engels? 'Als je in het Frans gaat zingen let men alleen op de tekst, terwijl als je in het Engels zingt men meer aandacht heeft voor de muziek, de stem en voor degene die zingt', meent Pascal.

The Fall of Saigon is eigenlijk pas het eerste langdurige samenwerkingsverband van Pascal Comelade. Vanaf begin zeventiger jaren is hij, voornamelijk solo, in de muziek bezig. Vooral de synthesizer heeft altijd zijn belangstelling gehad. Zijn eerste langspeler maakte hij in 1975: F l u e n c e. In die tijd had hij grote bewondering voor synthesizerspeler Richard Pinhas. Aan hem, maar ook aan mensen als Gavin Bryars en David Cunningham droeg hij zijn eerste single op, S e q u e n c e s p a i e n n e s, (1978) een aantal korte instrumentaaltjes gemaakt met o.a. een speelgoed piano en zestien plastic saxofoontjes. Met behulp hiervan nam hij ook eind 1980 het EP-tje R e a d y - m a d e op (waarop o.a. een bewerking van het Soft Machine nummer We dit it again).

Het huidige trio is een klein jaar geleden ontstaan. De bedoeling is om sobere muziek te spelen dat wil zeggen niet veel instrumenten en ander materiaal, korte liedjes en met niet te veel mensen. Van The Fall of Saigon zal binnenkort een bijdrage verschijnen op een verzamel-elpee met bands uit Montpellier. Deze plaat zal dan meteen de eerste produktie worden van het door Pascal opgerichte label Les Temps Circulaires.

Discografie Pascal Comelade

7 inch:
Sequences Paiennes (1978)
Carré noir sur fond noir (1980)
Ready Made (1981)
LP's:
Fluence (1975)
Parallelo (1980)
Sentimientos (1981)
Cassette:
Slowmusic (1981)

ETRON FOU LELOUBLAN

NIET GEK EN NIET POPULAIR

De groep met ongetwijfeld de meest intrigerende naam op het festival in Reims was Etron Fou Leloublan. Etron Fou betekent gekke rotzooi, Leloublan staat voor 'witte wolf', oftewel populair. Dat laatste is de groep zeker niet, in ons land zijn ze al helemaal onbekend ondanks hun samenwerking met Fred Frith. De muzikale ideeën en het verleden van de groep zijn echter interessant genoeg om eens onder de loep te nemen. Drie elpees in negen jaar vol jazz, rock, pop en improvisatie.

Etron Fou Lebloublan, tegenwoordig zich ook wel EFL noemend, bestaat vanaf 1973. Ferdinand Richard en Guigou Chenevier, respectievelijk bassist en drummer stonden aan de wieg van de groep. Een drietal elpees werden er gemaakt, waarvan de laatste 'En public aux Etas Unie' uit 1979 stamt. In Nederland is de groep volslagen onbekend, hoogstens kent men de naam van 'Speechless', de meest recente (1981) langspeler van Fred Frith. Hier zijn ze op kant één te horen als begeleidingsgroep van Frith. Nog niet te vinden op deze plaat is Bruno Meillier, de saxofonist die nog niet zolang bij EFL speelt. Het viertal wordt gecompleteerd door Jo Thirion op orgel en piano. Voor haar komst is EFL altijd een trio geweest.

De groep speelt eigenlijk al jaren dezelfde muziek: een mengeling van jazz, rock en pop met veel improvisatie, waarbij ieder instrument een gelijke funktie heeft.

Ferdinand: 'Er is een fundamentele karakteristiek van de groep, Guigou en ik hebben altijd geweigerd te spelen zoals een bassist ►

en drummer normaal behoren te spelen. De drummer hoeft niet alleen een ritme te slaan maar hij kan ook een melodieuze rol vervullen'. De basgitaar van Ferdinand is rechtstreeks op de altsaxofoon van Bruno gestemd en drie halve tonen hoger dan een normale bas. Hierdoor zit hij qua geluid tussen een gitaar en een bas, wat Ferdinand in staat stelt akkoorden te spelen. De uitwerking van dit alles op het podium is verbluffend, in het begin merk je nauwelijks dat Ferdinand basgitaar speelt, terwijl de drummer zeer nadrukkelijk aanwezig is en zelfs een solonummer heeft (E x p o s i t i o n U n i v e r s e l l e).

HUMOR

Bij de live presentatie komt pas goed naar voren dat de groep over een gezonde dosis humor beschikt. Geen grappen en grollen, maar veeleer spitsvondige aankondigingen en woordgrapjes. In feite komt dit al tot uiting in hun teksten, die bol staan van zorgvuldig uitgekozen rijmwoorden en vaak absurde wendingen.

'Elle descend à Montélimar. Et peut de temps apres.
Elle se marie avec le patron du cafe de la gare'. (C h r i s t i n e)
Af en toe doen de teksten qua opbouw aan die van Drs. P. denken, alleen wat minder intellectueel. Het blijkt dat Ferdinand alle teksten schrijft. 'Soms denk ik dat ik meer literair bezig ben dan muzikaal. Ik wil altijd over buitengewone situaties schrijven, die niet irreëel zijn maar realistisch, met simpele woorden die zorgvuldig gekozen zijn'. Dit precies behandelen van de tekst neemt tijd in beslag. Zou het hierdoor komen dat EFL een zo lage plaatproduktie heeft?

SAMEN

Drie elpees in negen jaar tijd is inderdaad geen hoog gemiddelde. De groep componeert erg langzaam.

Ferdinand: 'Nooit komt één der musici op de repetities met kant en klare stukken, we zetten alles samen in elkaar en als iemand het ergens niet mee eens is dan zoeken we iets anders'. Op deze manier is één jaar voor een elpee niet erg lang. Toch zullen ze aan dit tempo moeten wennen, want de groep heeft sinds kort een nieuwe platenmaatschappij, Turbo in Zwitserland. Hiermee is overeengekomen dat ze jaarlijks een elpee zullen afleveren. EFL lijkt vol goede moed een tweede jeugd te beginnen. Ferdinand denkt zelfs al aan uitbreiding van het kwartet met een blazerssectie. Hun dit jaar te verschijnen elpee is al in Genève opgenomen, waarvan de productie in handen lag van Fred Frith. Etron Fou Leloublon kent Frith uit de tijd dat hij nog in de Engelse groep Henry Cow speelde. Toen deze uit elkaar viel vertrok Frith naar Amerika (hij heeft een Amerikaanse vrouw), maar ondanks de afstand bleef er een samenwerking. Het eerste resultaat hiervan is te beluisteren op Speechless.

Ferdinand is ook actief als soloartiest en maakte in het verleden de elpee Ferdinand en Forme. Een toekomstig project belooft muziek op alleen de basgitaar, waarbij teksten in de belangrijkste wereldtalen (incl. Russisch) zullen worden bijgeleverd.

ROCK IN OPPOSITION

In maart 1978 vond in Londen het eerste festival van Rock In Opposition plaats met een vijftal groepen; Henry Cow (Engeland), Samla Mammas Manna (Zweden), Stormy Six (Italië), Univers Zero (België) en Etron Fou Leloublan. RIO is ontstaan uit een initiatief van Chris Cutler (drummer van Henry Cow) die zijn vrienden uit de bovenstaande vijf groepen bijelkaar riep. Hij wilde er een concrete politieke organisatie van maken. Dit is eigenlijk nooit goed uit de verf gekomen. Niet alleen verschilden de groepen muzikaal van elkaar maar daarbuiten was ook de context per groep erg verschillend.

Zo hadden Univers Zero en Stormy Six een totaal tegengestelde benadering van muziek maken. 'De hele beweging was niet meer dan een gepriviligeerd kontakt tussen enkele groepen om het een en ander uit te wisselen', aldus Ferdinand, 'RIO was een aantal telefoontjes tussen vrienden'.

Dit laatste is wel wat cru gesteld, maar duidelijk is dat Ferdinand de beweging niet meer zo ziet zitten. EFL maakt er dan ook geen deel meer van uit. De vraag is wie doet dat nog wel? Want van de rest der leden bestaat eigenlijk alleen Univers Zero nog. Waar RIO wel goed voor is geweest is het organiseren van concerten (o.a. het eerste festival in Reims) en toernees, dit alles meestal op uitwisselings-basis. Zo speelde EFL in Engeland, Zweden, België en Italië, maar nog nooit in ons land. Dit lijkt na het voorafgaande niet onverklaarbaar; er heeft nooit een Nederlandse groep deel uitgemaakt van RIO.

Discografie (alleen elpees):
Etron Fou Leloublan: Batelages
Les trois fou's perdegagnent (au pays des. . .)
En public aux Etas Unie
(met Fred Frith)- Speechless
Ferdinand Richard-Ferdinand en forme
Les 'i' - idem (Met Bruno Meillier)
Guiqou Chevenier - Arthur et les robots (kinderelpee) ◄

BULLIT
eindhoven (040)
43 17 56 bullit grammofoonplatenhandel, kerkstr 18
breda (076)
13 25 69 bullit, torenpassage 19/a

IN DE BAN VAN HET TABOE
UNIVERS ZERO

tekst: Jan Landuydt

De Belgische groep Univers Zero maakt sterk persoonlijke muziek, die bewust buiten alle trends wordt gehouden. Muziek die stoelt op de combinatie van akoestische en elektrische instrumenten, en van structuur en improvisatie. De klanken die op Univers Zero (1977), Hérésie (1979) en Ceux du Dehors (1980) aaneengeregen worden, klinken hard, schokkend, wild, chaotisch, vervormd, verrassend. De nadruk ligt op percussie en obsederende ritmes, en ondanks enige aanspraak op leiderschap vormen percussionist Daniel Denis en bassist Guy Segers de muzikale kern van de groep ook al omdat zij beiden verantwoordelijk zijn voor de composities, die dan door Univers Zero in collectief verband worden uitgewerkt. Het resultaat is muziek die 'Europees' wil zijn, en die qua klimaat teruggrijpt naar de sombere, mysterieuze sfeer van de middeleeuwen.

REFERENTIES

Univers Zero wordt doorgaans als een rock-groep beschouwd, omdat er wordt gewerkt vanuit de collectiviteitsidee, en met typische rock-technieken en -instrumenten. Voelt de groep zich nog op een andere manier met het rock-milieu verbonden?

Guy: 'De meeste mensen die met Univers Zero hebben samengewerkt of die momenteel tot de groep behoren, zijn begonnen met het maken van muziek met duidelijk aanwijsbare rock-stramienen. Die structuren zijn binnen de muziek van Univers Zero nog steeds aanwezig, omdat ze nu eenmaal de wortels zijn van alle populaire muziek. Maar ze maken slechts een deel uit van het totaal, en de eraan toegevoegde elementen zijn minstens even belangrijk. Het evenwicht tussen de verschillende ingrediënten verschuift ook naargelang we een opname maken of live spelen. Live is Univers Zero een tamelijk harde, directe groep, terwijl op de plaat naar een meer subtiele uitwerking wordt gestreefd. De live-energie wordt op een meer beheerste manier uitgebreid'.

Bij het horen van de naam Univers Zero denken vele mensen onmiddellijk aan experimentele muziek, met een cerebrale, berekende ondertoon.

Daniel: 'Het resultaat kan wel op die manier worden ervaren, maar het is enkel het eindpunt van een logische evolutie, waarvan alle stadia erg spontaan waren. Onze muziek is niet zorgvuldig georkestreerd naar een bepaalde graad van ingewikkeldheid toe. Ze is misschien wel automatisch in die richting gegroeid, zonder dat die evolutie werd begeleid door een nauwkeurig uitgedokterde strategie. Mensen die de groep vanaf het begin hebben gevolgd zijn er zich wel degelijk van bewust dat Univers Zero erg gevoelige muziek maakt. Maar tot dat gevoel dring je niet door via een oppervlakkige beluistering. Univers Zero vraagt een zekere inspanning, want middelmatige muziek maken om het grootste aantal oren te strelen heeft helemaal geen zin; wat niet wil zeggen dat we enkel muziek zouden maken voor een geïnitieerde klasse'.

Als je verwijst naar musici als Orff, Stravinsky, Bartok, of naar moderne groepen als Magma en Henry Cow, waarmee Univers Zero heel wat – ook muzikale – banden onderhoudt, dan weet je toch vooraf dat je muziek in het hokje 'moeilijk en niet te smaken' zal worden geplaatst door een groot gedeelte van het publiek?

Guy: 'Inderdaad, maar is het niet hemeltergend om aan te horen wat er tegenwoordig zoal gemaakt wordt, bijvoorbeeld in het domein van de dansmuziek? Muziek wordt meer en meer een zuiver consumptieproduct voor vervreemde mensen die na hun dagtaak nog net de tijd vinden om wat zoete koek te consumeren. Onze muziek bezit een zekere moeilijkheidsgraad, maar wij leggen geen beperkingen op aan de uitstraling of de beluisterbaarheid ervan; het is het publiek dat zichzelf al te vaak beperkt'.

In verband met Univers Zero wordt ook wel eens gedacht aan de klassieke Europese (kamer)muziek, maar meteen wordt daar een bourgeois-connotatie aan toegevoegd, tegenover het revolte-aspect van de rock.

Guy: 'In theorie klopt dat onderscheid wel, maar in de praktijk is het dikwijls net omgekeerd: heel wat 'klassieke' componisten waren erg geëngageerd en deden enorme inspanningen op sociaal gebied, terwijl heel wat rockmuzikanten worden bewogen door uiterst burgerlijke motieven en zich laten inkapselen in een industrieel mechanisme'.

ETIKETTERING

Univers Zero weigert toe te geven aan enige vorm van vedettariaat, verwerpt de publiciteitsmachine en staat huiverig tegenover imagovorming. Het probleem is dat deze image-building niet plaatsvindt op het niveau van de creatie, maar op dat van de receptie: het publiek reduceert een groep tot een gestileerd imago.

Daniel: 'Wat we vooral willen vermijden is dat één enkel aspect van de groep zou worden geïsoleerd en de andere aspecten over het hoofd zouden worden gezien. Zo heeft men ons meermalen vastgepind op de definitie 'sinistere groep, vervloekte muziek', maar Univers Zero is heel wat meer. Daarom hebben we ook nooit teveel aandacht besteed aan een visuele omkadering van de optredens, uit vrees dat niet het hele spectrum van onze muziek door die visuele esthetiek gedekt worden zou. De veiligste manier om het aan te pakken is misschien die hele visuele arbeid in handen te geven van iemand die volledig buiten de groep staat, en vanuit zijn persoonlijke inspiratie een parallelle esthetiek creëert. Het visuele zou dan eerder een complementaire bonus zijn dan een sterk met de muziek verweven illustratie'.

Is dat idee wel te realiseren? De muziek van Univers Zero is namelijk zo evocatief dat ze automatisch bepaalde beelden oproept, die men niet zomaar terzijde kan schuiven. Dat sinistere aspect kan bijvoorbeeld onmogelijk ontkend worden, en geen enkele visuele omlijsting kan daar omheen zeilen, zonder geforceerd of betekenisloos over te komen.

Daniel: 'De muziek roept inderdaad welbepaalde beelden op, maar die zijn op een andere manier dwingend voor elk verschillend individu. Elk beeld kan slechts een weergave zijn van de interpretatie van één persoon. Dat onze muziek aanleiding geeft tot verschillende reacties bevestigt slechts haar rijkdom. Zelfs de leden van de groep nemen verschillende standpunten in tegenover de muziek die we samen maken'.

Univers Zero maakt deel uit van de beweging **Rock in Opposition,** *onder welke noemer jaarlijks gezamenlijke concerten worden georganiseerd van groepen die zichzelf 'niet te klasseren' noemen. Dat is echter ook een etiket, en een sterk dwingend etiket, want een negatieve klassering – zich onderscheiden van andere bewegingen – is strikter dan een positieve – zich bij een bepaalde stroming aansluiten –, omdat een oppositiestandpunt erg bewust wordt ingenomen. Een goed voorbeeld is de A van de zogenaamde autonomen, die zich in principe tegen de massa afzetten, maar uiteindelijk zelf een uniforme massa vormen.* ►

Guy: 'Als we ons bij bepaalde groepen aansluiten, heeft dat minder te maken met de stijl of de inhoud van onze muziek, dan met onze benadering. Een label als Recommended Records of een beweging als Rock in Opposition bestaat niet op grond van intrinsieke muzikale verwantschap. Het vertrekpunt is eerder van ideologische aard en verklaart de plaats die we willen innemen in de muziekwereld: los van commercie, los van modetrends, los van artistieke begrenzing. Groepen als Soft Machine, Henry Cow, Magma, Urban Sax behoren dan ook tot eenzelfde 'familie', omdat ze bij het muziekmaken werden geconfronteerd met gelijksoortige problemen. Met de muziek zelf heeft dat weinig uitstaande, want ook met groepen als This Heat, Cabaret Voltaire of Throbbing Gristle voelen we een bepaalde binding, terwijl ze toch erg verschillende stijlen beoefenen. Het probleem situeert zich op intentioneel, en niet op vormelijk vlak'.

Daniel: 'De marginaliteit is een kenmerk dat we gemeen hebben met vele new wave-bands. De groepen van Rock in Opposition zijn al lang bezig met muziekmaken, en de new wave is eigenlijk de eerste beweging waarin we iets van onszelf terugvinden, alhoewel de nieuwe lichting behoort tot een totaal andere generatie. Tot een echt samensmelten is het nog niet gekomen, omdat de kanalen en de circuits nog te sterk gescheiden zijn. Maar de ideeën liggen dicht bij elkaar, en uiteindelijk zal die symbiose toch plaatsvinden. Zo'n groep als Family Fodder bijvoorbeeld past niet in het hokje 'new wave' maar hoort ook niet thuis in de afdeling 'moeilijke muziek', gewoon omdat die rigoureuze indeling steeds meer verdwijnt. Het is trouwens opmerkelijk dat steeds meer new wave-bands 'oude' groepen als inspiratiebron citeren: Can, Neu, Henry Cow worden dikwijls beschouwd als lichtend voorbeeld. 'New Wave' is overigens ook meer een ideologische dan een muzikale term, die een houding dekt, een idee, maar geen genre'.

NAAMGEVING

De betekenis van de titel Ceux du Dehors is niet meteen duidelijk.

Guy: 'Het is een term die we bij Lovecraft hebben gevonden, in wiens werk een intrigerende combinatie van somberheid, humor en eruditie schuilt. Eigenlijk stamt de term al uit de Griekse oudheid, waar Pythagoras het woord esotherisme gebruikte om de ingewijden, de leerlingen van zijn school, aan te duiden, terwijl exotherisme sloeg op de wereld daarbuiten, die van de onwetenden, de niet-ingewijden. Je kan er nog heel wat andere betekenissen aan geven, want 'ceux du dehors' wordt in het Engels bijvoorbeeld 'outsiders', wat weer heel bijzondere connotaties oproept. Maar eigenlijk hebben wij de titel gekozen omdat hij goed klinkt, én omdat hij tot verschillende interpretaties aanleiding geeft, zonder dat we er daar één uit willen selecteren. Hetzelfde geldt voor de naam van onze groep. 'Univers Zero' is de titel van een werk van de science fiction-schrijver Sternberg, maar je zou het bijvoorbeeld ook in verband kunnen brengen met wat Roland Barthes 'le degré zéro' noemt, een nulgraad van de expressie, die ophoudt naar iets te verwijzen, maar, ongebonden en neutraal, enkel op zichzelf betrekking heeft en voor zichzelf bestaat. De namen die we geven zijn niet erg precies qua betekenis, maar stralen wel een bijzonder klimaat uit. Dat geldt ook voor de songtitels, zoals La Corne du Bois des Pendus ('de hoorn van het woud der gehangenen') en La Tête du Corbeau ('de kop van de raaf'). Zulke titels vergen van de luisteraar een zekere interpretatieve creativiteit'.

NATIONALITEIT

Jullie hebben ooit beweerd dat in België blijven een regelrechte veroordeling van Univers Zero zou betekenen. Dateert die uitspraak niet een beetje?

Daniel: 'We zijn enorm veel naar het buitenland gegaan, omdat we België zowat beschouwden als een dode plek op muzikaal gebied. Als je tien jaar geleden vanuit het buitenland die vesting belegerde, kon je de muur van onverschilligheid eventueel nog afbreken, maar als je in België zelf startte vond je helemaal geen gehoor. Nu liggen de zaken wel anders, er bestaan zalen, er zijn luistergewoonten ontstaan, maar toch spitsen die zich vooral toe op wat jong en splinternieuw is. We bestaan al te lang, we behoren tot een vorige generatie, en we worden dan ook nog steeds met wantrouwen onthaald. Het publiek is sceptisch omdat we niet binnen de kant en klare normen passen'.

Jullie muziek wordt in het buitenland vaal als 'typisch Europees' beschouwd.

Guy: 'We trachten inderdaad een bepaald Europees, en meer bepaald Belgisch karakter in onze muziek te leggen, omdat we vinden dat ze een uitdrukking moet zijn van wat we hier beleven. Dat situeert zich niet alleen op muzikaal vlak, maar ook op dat van een specifieke levenshouding. In die zin heeft België een apart en typisch karakter. De ganse fantastische literatuur, met namen als Jean Ray en Michel de Ghelderode, is hier bij ons ontstaan. België is heel gevoelig voor het ontastbare, het mysterieuze, of meer precies het magisch-realistische. Een Belg is altijd een boerenarbeider geweest, met sterk materiële bekommernissen, maar ook met een bijgelovige angst voor het onbekende. Dat vind je terug bij Ensor, en bij middeleeuwers als Jeroen Bosch en Pieter Breughel'.

Jullie lijken de identiteit van een cultuur sterk vanuit het verleden te willen verklaren.

Guy: 'We willen zeker geen museumconservators worden, maar die middeleeuwse sfeer bepaalt toch in sterke mate het Belgische karakter. De titel van ons tweede album Hérésie ('ketterij') vat dat klimaat perfect samen: bijgeloof, hekserij, duivelbezwering, religieus fanatisme, foltering. We zijn diep doordrenkt van onze nationaliteit, maar verwar dat alsjeblieft niet met nationalisme. De kracht van die obsederende beelden schuilt juist in het feit dat we ook heel karaktervolle culturen rondom ons vinden, waaruit we de intrigerende elementen pikken. Vandaar dat 'Europese' gevoel in onze muziek. Uit dat pluralisme kan je een heel bijzondere kracht halen'.

TABOE

EXORCISME

De muziek van Univers Zero klinkt tegelijk dansbaar en bevreemdend: een referentie naar de 'danse macabre'?

Daniel: 'Als de dood één van onze centrale thema's is, dan is dat omdat er een zeker taboe overheen hangt. De mensen willen niet met de dood geconfronteerd worden. In de middeleeuwen voerde men dergelijke macabere dansen uit om de dood te bezweren, te overwinnen. Men beleefde de dood heel intens, om daar nieuwe kracht uit te putten, met het volgende idee: vergooi je leven niet, want het blijft niet eindeloos duren. Tijdens onze optredens willen we een gelijksoortig effect bereiken: het publiek uit zijn comfortabel gesoes wakkerschudden, om het op de eerste plaats aandachtiger te doen luisteren, en op de tweede plaats bewuster te doen leven. Luisteren naar de muziek van Univers Zero zou een zuiveringsproces moeten teweegbrengen: een directe confrontatie met het pijnlijke om de angst te exorceren. Daarom kan je een concert van Univers Zero ook niet alleen beluisteren, je moet eraan deelnemen. De groep eist participatie van het publiek, en gebruikt de dood als provocatie'.

Exorcisme, participatie: twee elementen die typisch zijn voor rituele muziek, en die je ook bijvoorbeeld in Afrika duidelijk terugvindt. Is het mogelijk dat jullie met die rituele muziek alle grenzen overschrijden, en eigenlijk iets elementairs, iets essentieels, iets met een universele waarde aanroeren?

Guy: 'Op de eerste plaats is het zo dat àlle muziek bij de oorsprong ritueel bedoeld was, en dat ze uitdrukking gaf aan elementaire waarden. Dat is nog steeds evident in andere culturen, maar bij ons westerlingen is die functie totaal verloren gegaan en verdrongen door de wetten van kapitalisme en consumptie. Daarom is Univers Zero niet uitsluitend begaan met dat rituele en universele aspect, maar we zijn wel op zoek naar een zekere essentie, een bepaalde beleving die zowel de muzikant als de luisteraar diep aangrijpt. Univers Zero wil méér bieden dan wat lekker luistergenot'. ◄

FIVE OR SIX

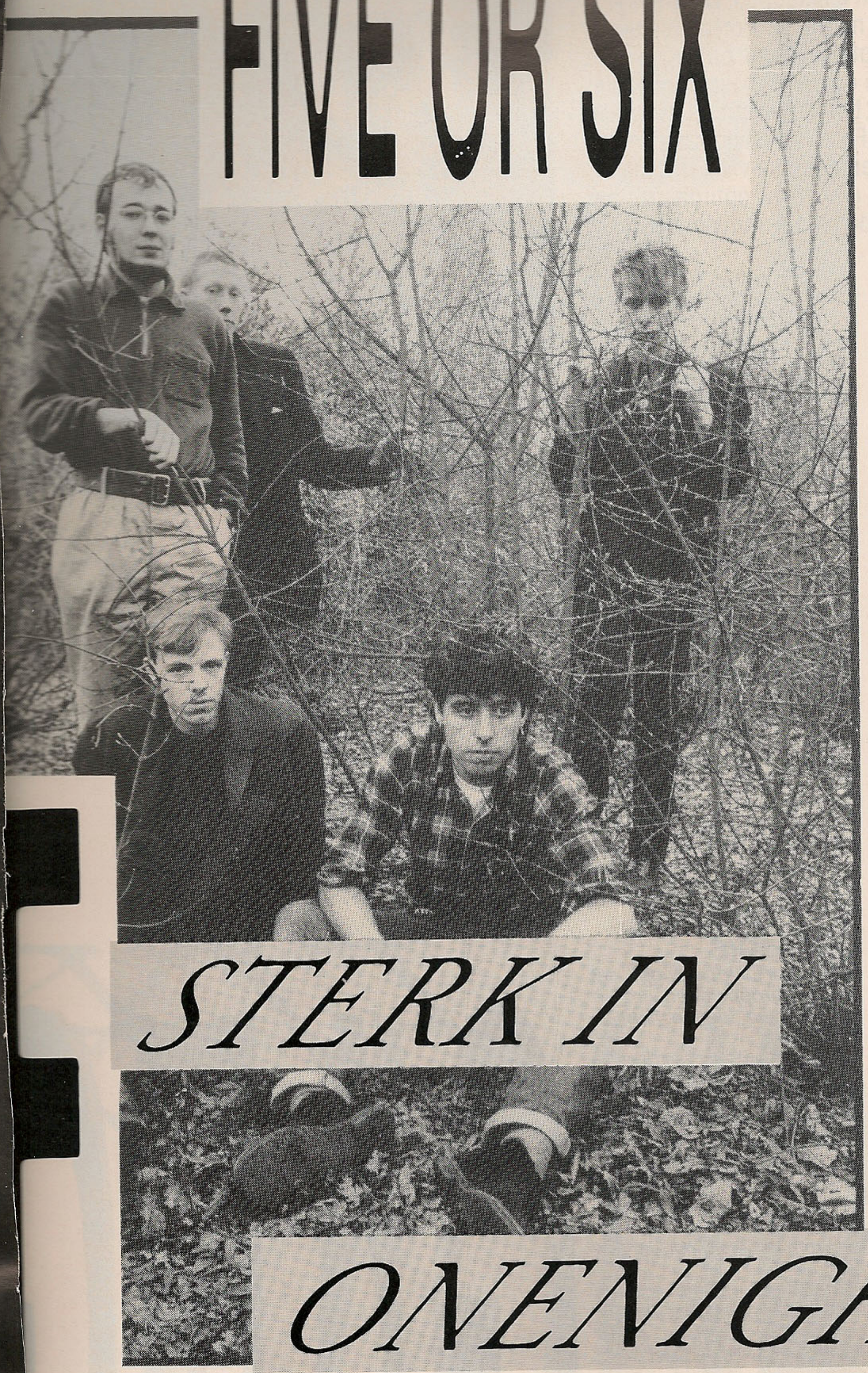

STERK IN ONENIGHEID

ive Or Six bestaat uit vier man die ooit het muzikale ebeuren binnenstapten als de punkband Two Against wo. Het ongepolijste van de punk bleef maar hun uziek ontpopte zich als geladen sfeertekeningen. De op wordt echter node gemist nu erkenning al te lang zich laat wachten. 'Het is niet leuk om muziek te aken die niemand waardeert, waar zelfs je vrienden ets aan vinden'. Op de flexi derhalve een vrolijke oot.

De platen Polar Exposure en A Happy And Thriving Land zijn wat aandacht betreft tussen het wal en schip blijven hangen. Dave Harper, David Knight, Ashley Wales en Danny Borgia vermoeden dat er dus aan de muziek 'gesleuteld' moet worden, wat overigens beslist niet betekent dat er een hele muzikale ommezwaai voor de deur staat.

Wel zal de muziek veel professioneler moeten gaan klinken. Beter uitgewerkt, minder vaak vals en gemakkelijker om naar te luisteren. In het verleden ontbraken de mogelijkheden ook vaak om het materiaal goed op de plaat te zetten. Zo waren er voor A Happy And Thriving Land maar twee studiolagen en één mixdag beschikbaar en moesten de meeste nummers nog in de studio tot stand komen.

KWAAD

Een ding komt duidelijk naar voren in het interview met Five Or Six: de groepsleden zijn het nergens over eens. Als Dave een nummer 'agressief' noemt vindt Ashley het juist heel rustig. Als iemand een tekst duidelijk noemt merkt een ander onmiddellijk op dat hij niet begrijpt waar de tekst over gaat.

'Maar', zegt Dave, 'misschien ligt in de meningsverschillen juist de kracht van Five Or Six'.

Kwaad kunnen ze worden als het woord underground valt. Ashley: 'We zijn niet underground en hebben ook nooit gezegd dat we dat willen zijn. Iedereen denkt dat als de muziek langzamer en minder vrolijk is, de groepsleden automatisch geen lol hebben, in zwarte kleren rondlopen en alleen aan zelfmoord denken. Onzin'.

In de toekomst zullen er dan ook meer vrolijke nummers op het repertoire gaan prijken, Five Or Six wil laten zien dat ze ook in staat is tot het maken van andere muziek.

Dave: 'We gaan dan niet speciaal zitten met het idee om nu eens een vrolijk nummertje te maken. Maar net zo goed als er een triest nummer uit kan rollen kan er een vrolijk nummer ontstaan'.

De twee nummers op de nieuwe 12-inch zullen al een meer popachtig karakter dragen. Five Or Six heeft er de hoop op gevestigd dat hierdoor ook wat meer geld vrijkomt van de platenmaatschappij voor opname-faciliteiten. Het nummer Black Balloon Drop op de flexidisc is een voorbeeld van de nieuwe Five Or Six: een disco drumritme met acapella zang.

Ver weg van waar de groep ooit begon: als punkband Two Against Two. Ashley: 'De muziek die wij nu maken is meer punk dan wat bijvoorbeeld The Exploited doet. Ik dacht altijd dat het idee van punk was om dingen te veranderen. Maar de punkmuziek is al jaren hetzelfde en de huidige punkgroepen zijn gewoon nieuw establishment. Blijkbaar hebben wij het niet begrepen'.◄

VRIJHEID,

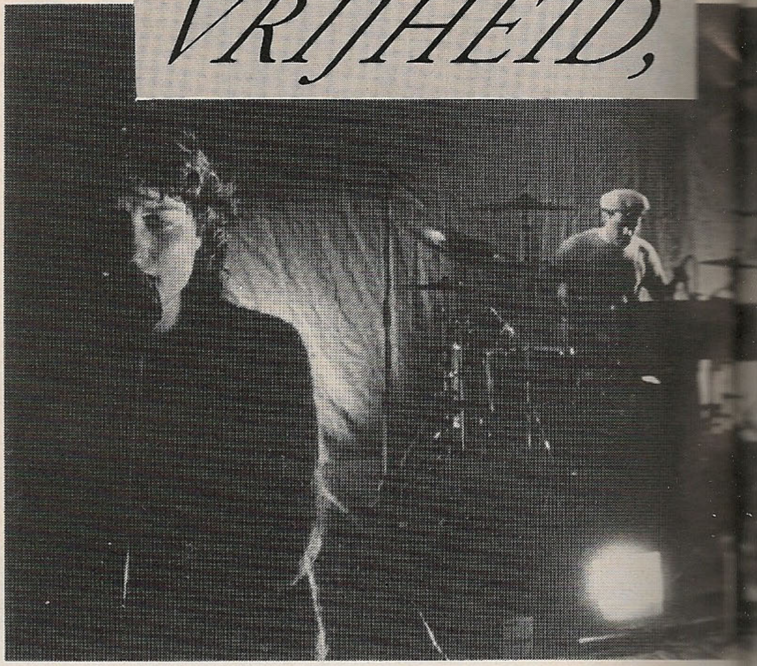

GANG

De Paus gooit roet in het eten. Net in de tijd dat Gang of Four een tournee in Portugal gepland heeft staan, zal ook hij zich in dit land laten toeklappen. Deze samenloop van gebeurtenissen noopt de Portugese autoriteiten de Gang toegang tot het land te ontzeggen: de band wordt als 'politiek te extreem' beschouwd. Net nu deze voorlopers van het bonkende stramien op hun derde elpee Songs of the Free van enige relativering blijk geven en een meer persoonlijke visie uitdragen. Onder trots en sarcasme gloort nu optimisme, het collectief van weleer denkt ook individueel.

Onlangs onderging de Gang of Four een bezettingswijziging. Bassist Dave Allen had er midden in de tournee door Amerika genoeg van en stapte op het vliegtuig naar Engeland. Even was er sprake van dat Busta Jones (o.a. Talking Heads) de groep zou komen versterken, maar uiteindelijk koos de band voor positieve discriminatie. **Sara Lee** (ex-League of Gentlemen) werd de nieuwe basisste naast het overgebleven drietal **Hugo Burnham** (drums), **Andrew Gill** (gitaar, zang) en **Jon King** (zang, melodica). Bovendien is de band op zoek naar extra versterking in de vorm van percussionist(en) m/v. Het interview zal plaatsvinden in de oefenruimte van de groep, een oude kerk in Londen. Bij binnenkomst staat Andy Gill de tijd te doden met het gecomputeriseerde oorlogsspel Asteroid. Hij doet vandaag het woordt. Buiten, in het gras.

CULTUURBEPAALD

Misschien kun je beginnen met het verklaren van de titel van de nieuwe elpee.

'The Free, dat zijn wij als band die in een westerse samenleving leeft. Wij zijn artiesten op de traditionele manier: mensen die dingen creëren. De titel is sarcastisch bedoeld. Veel mensen zeggen namelijk dat artiesten in het oostblok niet vrij zijn omdat zij vanuit een socialistische context werken. Maar vanuit dat licht bezien zijn wij natuurlijk evenmin vrij, omdat wij door onze westerse cultuur zijn bepaald.

Songs of the Free klinkt als iets trots. Het zou iets kunnen hebben als Songs of the Free. . . and the Brave, maar in de context van een nummer als We live as we dream, alone krijgt het iets meelijwekkends. The Songs of the Free. . . and Alone. In een ander nummer krijgt het weer meer de betekenis van Songs of the Free. . .and Alienated'.

In It's not enough proberen jullie vanuit de positie van een huisvrouw te schrijven, denk je dat dat kan als man?

'Ja, waarom niet. Ik denk dat sommige mensen het wel belerend zullen vinden maar ik vind dat je het moet proberen. Het is een uitdaging om je als man te verplaatsen in de positie van een vrouw. Proberen te kijken door de ogen van iemand anders'.

Wat is er in de loop der tijd veranderd in de teksten?

'Vroeger waren de teksten meer statements van dit is goed of fout, terwijl ze nu veel persoonlijker zijn geworden. Het gaat nog wel over dingen die iedereen kan meemaken, maar dan bekeken door de ogen van verschillende mensen. Hoe zij zich zouden kunnen voelen. De teksten zijn nu om langer bij de mensen te blijven, ze worden in de loop der tijd duidelijker. Op Solid Gold waren de teksten soms depressief, maar deze plaat is best optimistisch'.

De dingen waarover je zingt toch niet?

'De onderwerpen op zich misschien niet, maar het gevoel waarmee je blijft zitten uiteindelijk wel. Er zit humor in. Als ik deze elpee niet zelf zou hebben gemaakt zou ik het een opwindende plaat vinden en met een optimistisch gevoel achterblijven. Ik zou het gevoel hebben dat het waar is wat er op deze plaat staat'.

IDEOLOGIE

Is het voor jullie belangrijk dat nieuwe groepsleden dezelfde politieke ideeën hebben als jullie?

'Nee, het zouden mensen moeten zijn waar we goed mee kunnen opschieten en in het geval van Sara was het belangrijk dat ze goed moest kunnen bassen. Vroeger was een gelijke ideologie wel belangrijk. Maar Dave wist toen ook vaak niet waar we het over hadden'.

Waarom is het nu minder belangrijk?

'We werkten vroeger echt als collectief en vonden dat iedereen een gelijke inbreng moest hebben, maar het is naïef om te denken dat iedereen elkaars baantje kan doen. Hugo is bijvoorbeeld goed in organiseren terwijl Jon en ik de nummers schrijven. Hugo kan dat niet dus waarom zou je hem ertoe dwingen. Want dat is wat we vroeger deden. Het resultaat was dat het peil van de nummers naar beneden ging, een probleem waarmee we kampten bij Solid Gold. Nummers schrijven ging heel langzaam.

BLIJHEID

tekst: Erwin Blom fotografie Vincent Kruijt

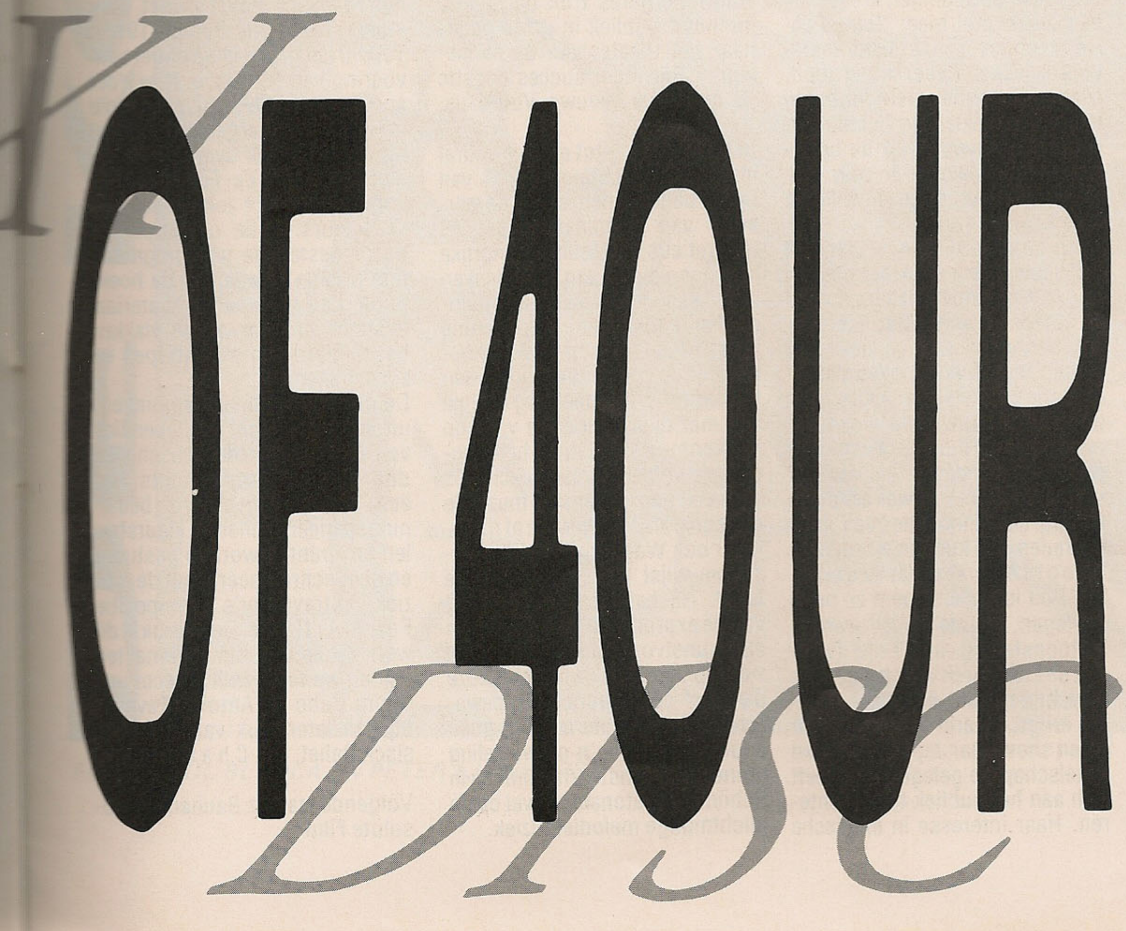

Nu schrijven Jon en ik de nummers. Sara en Hugo kunnen ook met ideeën komen maar in de praktijk gebeurt dat zelden. Zij zijn ook blij met de nieuwe situatie omdat ze de nummers goedvinden. We vinden het nu belangrijker dat we het in grote lijnen eens zijn en goed met elkaar kunnen opschieten'.
Einde interview. Andrew moet nog oefenen voor zijn auto-rijexamen. Als hij onderweg naar de uitgang van de kerk nog een 'free game' opmerkt op de Asteroid houdt hij zijn pas in: eerst nog een oorlogsspelletje.

RESULTAAT

Geloof je ook dat jullie iets hebben bereikt door misstanden te bezingen?
'Ik geloof in ieder geval dat de mensen wel aandacht aan de teksten hebben besteed'.
Hugo zei onlangs dat jullie hebben bereikt dat veel bands direkt al zeggen dat ze niets met politiek te maken willen hebben. Dat lijkt me niet meteen positief.
'Nee, wat dat betreft niet maar één van de dingen die we wel hebben bereikt is dat de sexistische rock veel aandacht heeft verloren. Dat komt niet alleen door ons, maar door alle bands die over dit onderwerp hun zegje hebben gedaan. Maar wij willen niet persé invloed hebben, dan kun je beter politicus worden. Als ik het idee zou hebben dat niemand door onze nummers is overtuigd, zou ik niet het gevoel hebben dat we hebben gefaald. Want overtuigen is ons doel niet, wij zijn geen onderwijzers. We willen gewoon kwijt hoe we over bepaalde dingen denken'.
Denk je dat Songs of The Free toegankelijker is dan voorgaand werk?
'Ja, de plaat zal sneller op de radio worden gedraaid dus is het 'commerciëler' te noemen. Die bedoeling hadden we tot op zekere hoogte. Solid Gold was op veel punten te ingewikkeld en een avant-garde band hebben we nooit willen zijn. We willen muziek maken die veel mensen aanspreekt en Songs of the Free heeft meer diepte, niet alleen maar een mooi bovenlaagje'.
Jullie hebben nu drie elpees op EMI uitgebracht, geloof je nog steeds dat dat het beste was, een grote platenmaatschappij uitkiezen?
'Ik weet het niet zeker, bij een grote firma krijg je in ieder geval gemakkelijker geld en ze hebben betere kanalen. Maar of dat de aandacht ten goede komt. . . een kleine maatschappij zal wel meer met je lot zijn begaan als een grote. Bij EMI komen we pas op het tweede plan. Maar daardoor gaan we in ieder geval zelf harder werken'. ◄

VAN KLANK TOT KLEUR

KLEUR OP HET PODIUM

tekst: Frans Evers

In dezelfde tijd dat de wetenschap zich begon te interesseren voor innerlijke licht- en kleurervaringen bij muziek (zoals de fotismen, beschreven in Vinyl 15) deden ook de podiumkunsten onder invloed van Edisons uitvinding van de gloeilamp (1878) hun intrede. Het was Loie Fuller die als eerste door de uitdagende mogelijkheden van het elektrische licht gefascineerd raakte. Met haar experimenten vormt ze de schakel tussen de Wagneriaanse poging een 'Gesamtkunst' te realiseren en het integratiestreven van de twintiger en dertiger jaren, waarin musici, schilders, architecten en filmers elkaars inzichten gebruikten om nieuwe ordeningen te realiseren. Kleurspots op het podium. Voor ons een dagelijks gegeven, maar eens een revolutionaire vernieuwing van het theatergebeuren.

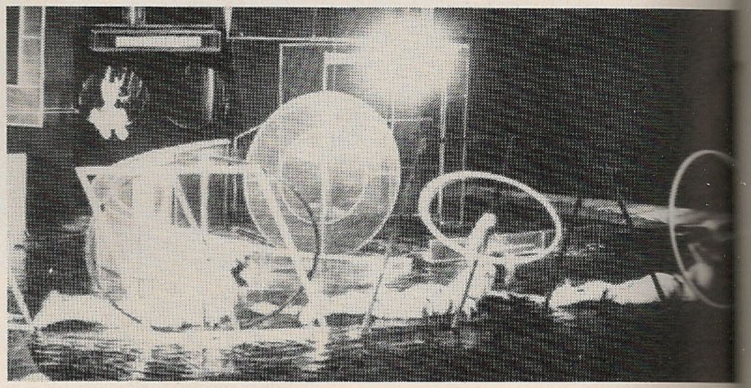

Jarenlang had Loie Fuller onbetekende bijrollen gespeeld als toneelspelster in stukken die Broadway net niet haalden. Een gelukkige vondst echter maakte een eind aan dit grijze bestaan. Op zoek naar een speciaal effect om Loie opende de doos en haalde de japon eruit. Het was een enorme, transparante zijden lap, die ze moest ophouden om er niet over te struikelen. Het in de spiegel weerkaatste zonlicht speelde op wonderlijke wijze door de gazen plooien heen.t Duurde niet lang voor Loie zich de draagwijdte van het effect realiseerde. Ze gaf haar carrière als actrice op, en werd danseres.

In 1891 werd de Serpentine Dans voor het eerst voor het voetlicht gebracht. Twaalf karakteristieke bewegingen kregen elk een eigen titel mee: 'Dans Een' werd onder blauw licht opgevoerd, 'Dans Twee' onder rood, 'Dans Drie' onder geel licht, enzovoort. De gekleurde lichtstralen werden zorgvuldig op de bewegingen geprojecteerd, daar omheen was het podium volledig duister.

Toch zouden enkele belangrijke vernieuwingen de kleureffecten nog indringender maken. Zo had ze steeds gewerkt met lichtstralen, bestaande uit één kleur. Tot op een avond een dronken electricien alle bundels door elkaar heen liet gaan. Loie was woedend, maar toen het publiek geestdriftig reageerde bedacht ze dat het mixen van kleuren wel eens een belangrijke innovatie van haar optreden zou kunnen worden. In Skectch werkt ze dat idee uit.

In 1900 is Fullers roem zo hoog gestegen, dat ze op de wereldtentoonstelling in Parijs (waar ook de Eiffeltoren voor het eerst te bezichtigen valt) een eigen theater krijgt, waarin ze naast haar eigen show haar Japanese Hanako gezelschap de gelegenheid geeft zich aan het publiek te presenteren. Haar interesse in exotische culturen evenaart die in de ontwikkeling van de wetenschap. Ze bestudeert Camille Flammarions theorie over kleur als fysiologische en psychologische determinant van het gedrag van planten en mensen, en maakt kennis met Eve en Pierre Curie.

De Serpentine werd zo'n succes dat deze onmiddellijk overal in Amerika werd geïmiteerd. Dat dwong Loie ertoe zich bezig te blijven houden met het verbeteren van de lichteffecten, en zo te proberen ook Europa aan haar voeten te krijgen. De Parijse Opéra was niet in haar geïnteresseerd, maar haar optreden in de Folies Bergères trok het kunstminnend publiek in grote getale naar het theater van de minnekunst. Bijzonder succes oogstte ze met haar nieuwe Vuurdans.

In tegenstelling tot de toch vooral intuïtieve belichtingsaanpak van Loie Fuller vinden we in de persoon van Kandinsky meer de theoreticus, die een belangrijke bijdrage levert aan het denken over een monumentale multimedia kunstvorm. Met name keert Kadansky zich tegen de benauwende pretenties van een Rimington (zie afbeelding in Vinyl 14) met diens beperkte visie op kleurenmuziek, waarin het kleurenspel volledig ondergeschikt is gemaakt aan een enkele muzikale dimensie als toonhoogte of ritme. Maar ook Wagners totaaltheaterdroom wijst hij resoluut van de hand. Hij bepleit de cultivering van de expressiemiddelen die aan elke kunstvorm eigen zijn, en die zich op zijn best in harmonieuze dan wel contrapunctuele bewegingen laten relateren. Een goed voorbeeld van zo'n ontwikkeling binnen een kunstvorm vindt hij in Schönbergs atonale aanval op de plichtmatige melodiemuziek.

Toch schroomt Kandinsky, die zelf vooral kunstschilder was, niet om zijn opvattingen over de raakvlakken tussen de verschillende kunstvormen in zijn 'podiumcompositie' Der Gelbe Klang (1909) te realiseren. Het is een kunstwerk waarin muzikale bewegingen, kleurbewegingen en ritmische dansbewegingen een verhaal zonder woorden vertellen, waarin de verschillende kleuren een vooral symbolische rol spelen.

Deze symbolische rol van het licht vinden we ook terug in een van de merkwaardigste produkties van het Russisch Ballet in het Constanzi Teatro in Rome (1917). Terwijl het gezelschap onder aanvoering van Nijnsky in New York speelt contracteert Diaghilev, die in Rome is achtergebleven omdat hij de oversteek over de oceaan niet aandurft, de Futurist Balla voor een project zonder dansers of acteurs. Balla ontwerpt een decor bestaande uit onregelmatige prisma's, waarvan de hoekpunten uit transparant materiaal bestaan en waarvan de vlakken beschilderd zijn met strepen en zigzaglijnen.

De prisma's kunnen van binnenuit worden belicht en bovendien van buitenaf worden beschenen door een groot aantal spots. Met een speciaal gebouwd bedieningspaneel kunnen de kleurstralen en -punten worden gestuurd en gesynchroniseerd met de muziek, Stravinsky's compositie Feu d'Artifice. De nadruk in dit werk op de drie-dimensionaliteit vinden we terug in het decor van Naum Gabo en Antoine Pevsner bij een later stuk van het Russisch Ballet: La Chatte ◀

Volgende maand: Bauhaus en Absolute Film

DE KOER

N.Z. VOORBURGWAL 165 AMSTERDAM

FOTO: PAUL BLANCA EN PETER KLASHORST

tekst: Martijn Padding en Joost Niemöller fotografie: Fran van der Hoeven

POPCOMPONIST OP MIDDELBARE LEEFTIJD

Hij zit onderuitgezakt. Een relaxte, vriendelijke huisvader van 45, die zowel enthousiast kan raken over de nieuwste Amerikaanse avant-garde pop als over Frédéric Chopin. Hij heet Philip Glass. Alleen zijn vele weet-je-wel's en te-gek's verraden dat hij de jaren zestig van zeer nabij heeft meegemaakt. Oh nee, Laurie Anderson is vroeger ook nog babysitter geweest van zijn jongste dochter. Een gesprek over zijn composities, zijn loopbaan en zijn bewondering voor eigentijdse geluidsartiesten.

PHILIP GLASS

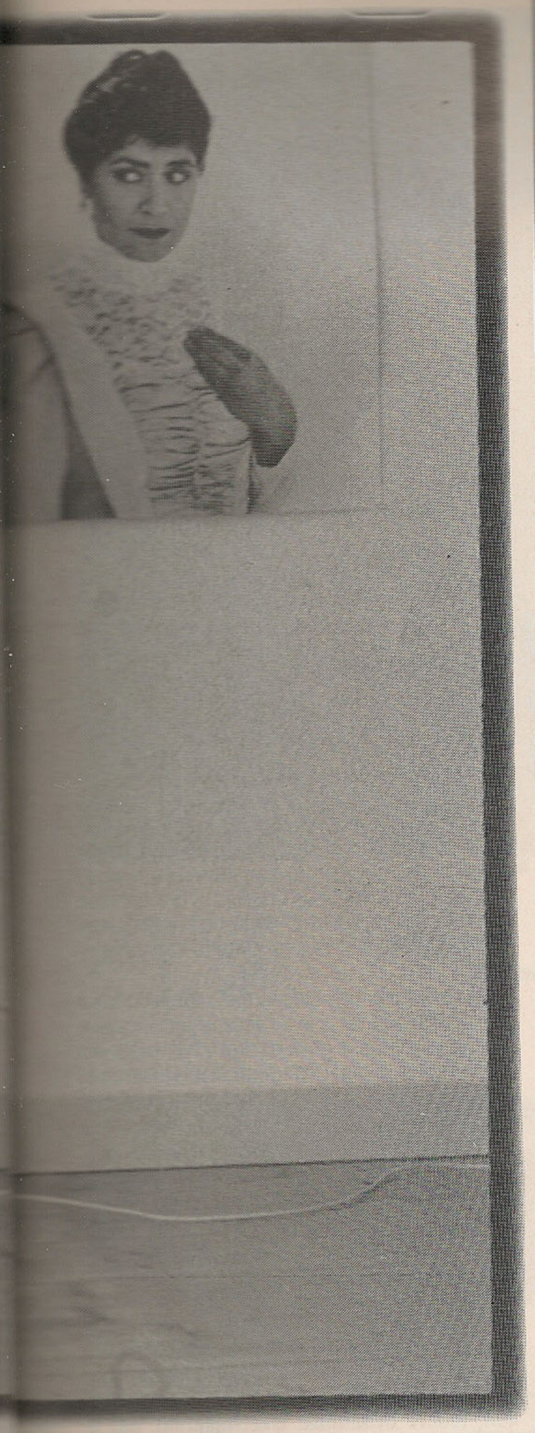

In tegenstelling tot andere muzieksoorten zijn aanhangers van wat minimal music of repetitionele muziek wordt genoemd, duidelijk geen homogene groep. Over het algemeen zal een Brahmsliefhebber niet een plaat van de Residents kopen of andersom. Die groepen schijnen elkaar te vinden wanneer het minimal music betreft. Steve Reich, Terry Riley en Philip Glass worden beschouwd als grondleggers van de inmiddels vertakte stroming. Laatstgenoemde is de meest bekende componist van het genre, waarschijnlijk ook omdat hij afstand heeft genomen van het isolement van de modern-klassieke muziek en zich nu meer beweegt op het terrein van de pop.
Na een zeer respectabele klassieke scholing kwam Glass in aanraking met Indiase muziek. Hij ondernam – net zoals Steve Reich – studiereizen naar het Oosten, studeerde Indiase muziek en raakte beïnvloed door Ravi Shankar. Iets wat in het tijdperk van de psychedelica niet uit de toon viel. In 1967 keerde Glass terug naar New York en begon met het schrijven van minimal werken als S t r u n g O u t, voor versterkte viool.

Er is een duidelijke relatie tussen Indiase raga's en de vroege minimal werken. De uitwerking op de toehoorder kan in beide gevallen transcendentaal worden genoemd. Daarnaast wordt veel nadruk gelegd op het werken met subtiele ritmische verschuivingen. Dat betekent echter niet dat gesproken kan worden van een westerse copie van Oosterse muziek. Het concept dat aan minimal music ten grondslag ligt is daarvoor teveel een mengeling van ideeën die al leefden bij John Cage en de componistengroep rondom hem. In zekere zin zijn er al hele vroege voorbeelden van minimal music te horen in passages uit werken van Strawinsky (Petrouchka). Bovendien hanteert Glass Westerse muzikale verworvenheden als harmonie.
De invloed van Glass en andere minimal componisten op de verschillende muziekstijlen is vèrstrekkend. In popmuziek is vooral de transcendentale werking door thematische en ritmische herhaling een gevolg van die beïnvloeding, getuige muziekstukken van Soft Machine, Mike Oldfield, Brian Eno en Robert Fripp. In de modern-klassieke muziek worden eerder de compositorische eigenschappen toegepast bijvoorbeeld door Louis Andriesen en Gyorgi Ligeti.
In de loop der tijd heeft de muziek van Phillip Glass zich ontwikkeld. Het meest opvallend bij Glass is altijd de voorkeur geweest voor ritmische structuren en veranderingen. In zijn vroegere werken als M u s i c i n S i m i l a r M o t i o n en M u s i c i n F i f t h s uit 1969 is dat nog duidelijk merkbaar. De strenge, ritmische structurering van zijn composities wordt minder nadrukkelijk en maakt plaats voor mildere, minder stugge stukken als M u s i k i n P a r t s (1971-1974). Deze lijn loopt door tot aan de opera E i n s t e i n O n T h e B e a c h (1976), die de commerciële doorbraak voor Glass betekent.

Vanaf de tweede opera S a t y a g r a h a (1980) schrijft Glass niet meer uitsluitend voor zijn eigen ensemble (dat in 1968 werd opgericht). Het compacte karakter van de stukken voor het ensemble, veroorzaakt door de uiterst gedisciplineerde uitvoering ervan, is minder duidelijk merkbaar in zijn laatste werken. Zelfs een zeer oppervlakkige luistervergelijking tussen G l a s s w o r k s (1982) en Einstein maakt dat al duidelijk. Met name harmonie en melodie hebben een veel sterkere nadruk gekregen. Na twintig jaar streng ritmisch geöriënteerde minimal music, lijkt Phillip Glass een ingrijpende verandering in zijn componeertechniek te hebben doorgemaakt.

MELODIE

Phillip Glass was onlangs in Nederland om bassynthesizer te spelen in de door hemzelf gecomponeerde stukken voor D e F o t o g r a a f; een theaterproject van Rob Malasch, in het kader van het Holland Festival.
Glass blijkt niet een strenge, serieuze componist te zijn, die intellectuele verhandelingen houdt over de technische aspecten van zijn muziek, maar een relaxte, vriendelijke huisvader van 45. Iemand die heel enthousiast is over de nieuwste Amerikaanse avantgardepop, met even veel liefde over Chopin kan praten en alleen door zijn vele 'weet-je-wel's' en 'Te-gek's' nog blijk geeft de jaren zestig van zeer nabij te hebben meegemaakt. Met een opvallend jeugdige opgewondenheid laat hij z'n pas verschenen singletje horen. C i r c l e s blijkt merkwaardig genoeg eerder als een Laurie Anderson nummer te klinken dan als minimal music.
We vragen of hij Laurie Anderson kent. 'Ja, heel goed. Ze is vroeger babysitter geweest van m'n jongste dochter'. Een klassiek geschoold componist die op middelbare leeftijd zijn eerste popsong schrijft. . . Phillip Glass zit op een merkwaardig kruispunt in zijn artistieke loopbaan.
In de begeleidende tekst bij je opera Einstein On The Beach schreef je 'Mijn belangrijkste uitgangspunt was altijd om een harmonische structuur te verbinden met ritmische structuur, waarbij de laatste als basis fungeerde. 'Dat was in 1976. Afgaande op je onlangs verschenen elpee Glassworks, lijk je daar nu anders over te denken.
'Ja, dat is waar. Een van de belangrijkste dingen die de afgelopen zes jaar zijn gebeurd, is dat ik ben begonnen om met stemmen te werken. Einstein On The Beach is een opera waarin stemmen de funktie van instrumenten hebben gekregen. In de opera Satyagraha waren de stemmen zelfs het eigenlijke onderwerp geworden. Juist dat componeren voor vocale partijen leidde tot een meer melodische benadering. Ik denk trouwens wel dat die ritmische benadering altijd zal blijven, want het heeft zich verbonden met mijn persoonlijkheid. Op Glassworks staat bijvoorbeeld een stuk als R u b r i c waarin je nog sterk de ritmische structuur hoort. Maar omdat de ritmiek over het algemeen niet meer centraal staat is het componeren interessanter voor me geworden'.
'Om je de waarheid te vertellen; die strikte vorm van vooral ritmische georiënteerde minimal music had ik zo lang gecomponeerd en uitgevoerd dat ik voor mezelf het eind had bereikt. Misschien dat iemand anders er nog mee verder kan, maar ik niet. Voor mensen die mijn muziek goed kenden was Glassworks een grote schok. Met name O p e n i n g, het eerste deel, dat op piano wordt gespeeld, schokte nogal wat mensen. De platenmaatschappij ►

was zelfs bang dat men het niet zou herkennen als een stuk van mij. Nou prima. Ik zit daar niet mee. Voor mijzelf was de overgang niet zo abrupt. Ik had tussen Einstein On The Beach en Glassworks al veel stukken geschreven waarin die overgang merkbaar was, maar die zijn niet op de plaat gezet. De meeste heb ik alleen met mijn ensemble gespeeld tijdens concerten. Maar in Amerika zijn veel plaatsen waar ik nooit optreed. Daar kennen ze mijn muziek dus alleen door de platen of via de radio. En dan lijkt de verandering veel dramatischer dan hij in werkelijkheid is'.

'Het was eigenlijk heel gek. Op een gegeven moment begon ik andere noten te horen. Ik weet niet hoe zoiets komt. Op een ochtend word je wakker en alles klinkt anders. Het is echt te gek wanneer zoiets je overkomt. Ik begon dus ook andere noten te gebruiken voor m'n composities. Noten en combinaties van noten die daarvoor nooit tot mijn persoonlijke patroon hadden gehoord. Het was opvallend zoveel protest als er kwam van de leden van mijn ensemble; steeds waren er weer discussies over. Ik kwam op een keer niet op een van de repetities en toen hebben ze zelfs noten veranderd omdat ze er van overtuigd waren dat die er verkeerd in zaten. Het is erg moeilijk om te zeggen wat er met je gebeurt wanneer je na twintig jaar opeens heel anders gaat luisteren als componist'.

'Bijvoorbeeld in dat stuk Opening. . . Michael Riesman, de dirigent van het ensemble, bleef maar volhouden dat sommige akkoorden niet in de compositie thuishoorden. Maar ik hield vast aan mijn versie. En nadat het stuk zo'n twintig keer was uitgevoerd hoorde ik er niemand meer over. Je kunt zeggen dat er een externe verandering is geweest in de orkestratie – zoals het toepassen van synthesizers – maar ook een interne verandering in de manier van luisteren. Dat zijn twee totaal verschillende dingen'.

COMMUNICATIE

Hoe zou je je muzikale omgeving omschrijven?

'Ik denk dat die erg eigentijds is. Er zijn een aantal jonge componisten waar ik veel van houd, zoals Richard Adams en Glenn Branca. Zo iemand als Glenn Branca heeft veel durf, dat waardeer ik erg in hem. Hij staat wat meer aan de experimentele kant. Maar ik luister ook vaak naar punk, of hoe jullie dat hier noemen. Weet je, veel jonge mensen die van het conservatorium komen gaan niet in hun eentje stukken schrijven, maar beginnen een band. De componisten zijn terug in de muziek en dat is erg goed. Men wil zèlf spelen. Dat is de grote lijn, tenminste in New York'.

'Aanvankelijk wilden componisten hun eigen werk niet zelf uitvoeren. John Cage was een uitzondering toendertijd. Ik heb twintig jaar geleden een eigen ensemble opgezet omdat niemand anders m'n muziek wilde spelen. Als je je eigen stukken ook uitvoert leer je ze beter begrijpen. Zo'n stuk als Einstein On The Beach heb ik tachtig of negentig keer gespeeld. De eerste keer is het nog een beetje onwennig, na de tiende keer begint het goed te klinken en na de vijftigste keer it's really a roll along'.

'De communicatie die er nu is tussen mij en jonge componisten ontstond juist omdat we allemaal zelf onze stukken uitvoeren. Voor de muziek is dit nu de beste tijd die ik me kan herinneren, zeker in New York. Sterk uiteenlopende musici en componisten luisteren nu naar elkaar, worden door elkaar beïnvloed. Het is niet zozeer een kwestie van crossover, maar meer een algemeen gevoel dat je in dezelfde wereld leeft. Twintig jaar geleden kon je dat nog niet zeggen. Een serieus componist als Pierre Boulez wist niet eens wie Paul Simon was, net zo min als andersom. Nu is de situatie zo gegroeid dat ik bijvoorbeeld stukken schrijf voor een popgroep als The Raybeats. Terwijl ik daarnaast ook wil blijven werken aan meer uitgebreidere concertstukken'.

TECHNIEK

Je muziek wordt niet bepaald gekenmerkt door een dissonerende harmonie.

'Nee. Als ik seriële of atonale muziek hoor, dan klinkt dat alsof mijn grootvader het had kunnen schrijven. Veel mensen zijn daar nog steeds mee bezig, omdat ze niet weten wat ze anders moeten doen, omdat ze lui zijn of wat dan ook. Grappig trouwens dat er nog steeds jonge mensen op conservatoria zijn die dergelijke stukken afleveren; stukken die net zo goed geschreven hadden kunnen worden in 1930'.

Hoe denk je over een avantgarde componist als Berio?

'Ik denk nooit over hem. Ik hoop dat hij een goede carrière heeft en wens hem alle geluk toe, maar hij maakt geen onderdeel uit van dezelfde wereld als ik'.

Je componeert nooit rusten in je muziek.

'Nee. Ik lijk daar niet van te houden. Misschien gebeurt dat nog wel eens. Maar nu niet'.

Vind je het belangrijk dat je publiek iets begrijpt van het technische aspect van je muziek?

'Nee. Ik vind het niet erg om er met jullie over te praten, maar eh. . . als ik moest uitleggen hoe er naar mijn muziek geluisterd moet worden, dan zou ik mijn werk niet goed doen denk ik. De communicatie naar het publiek toe vindt plaats door noten, niet door woorden. Ik schrijf ook geen toelichtende teksten meer voor m'n platen. In dat opzicht ben ik heel anders dan Steve Reich. Steve is een ouwe vriend van me, hij heeft drie jaar in mijn ensemble gespeeld. Hij houdt er van om na te denken over theorieën en ik vind dat hij erg knap over muziek kan schrijven. Maar Steve is veel meer een intellectueel dan ik'.

SOUND

Hoe is de samenwerking met je ensemble?

'Goed. We zijn nu al zo lang samen; sommigen zitten al vijftien jaar in de groep, en de laatst gekomene alweer acht jaar. Ze zijn nog steeds enthousiast over de muziek die we maken. Het energieniveau ligt enorm hoog. Dat moet ook wel, want het kost veel inspanning om door zo'n concert heen te komen. We zijn in zekere zin een soort familie geworden. Ik schrijf ook speciaal voor het ensemble; in een partituur noteer ik niet 'fluit', maar 'John', niet 'saxofoon', maar 'Dicky'. Want als ik het schrijf hoor ik vooral de manier waarop zij het zouden spelen. Michael Riesman is bijvoorbeeld een fantastische pianist die de meest ingewikkelde baspartijen voor linkerhand kan spelen, dus daar maak ik gebruik van. Als ik een andere pianist had zou ik andere stukken schrijven'.

Je hebt met je ensemble een heel eigen sound.

'Dat heeft te maken met de versterking. Het is zeker niet de sound van een popgroep, want er is geen drummer, geen basgitaar en geen zanger of zangeres die een tekst zingt. Maar een groot deel van de inspiratie is wel afkomstig uit de pop. Toen ik in de jaren '67, '68 naar de Fillmore East ging en daar Jefferson Airplane of Frank Zappa zag, met tachtig speakers op het podium. . .Ik was verbijsterd toen ik dat zag. Misschien hadden meer componisten dat toen moeten zien. Het geluid van een popgroep is zo vreselijk sterk en krachtig. Voor mij was het toen onweerstaanbaar'.

'Het volume heeet veel te maken met de sound van mijn ensemble. Mijn stukken beginnen luid, blijven luid en eindigen luid. Het is weliswaar niet zo hard als een popgroep, maar iemand die gewend is aan klassieke muziek kan er behoorlijk op uitfreaken. Voor mensen als jullie zal het waarschijnlijk helemaal niet zo hard klinken. Dat is een kwestie van gewenning'.

'Het volume hangt ook samen met de inhoud van de muziek. Er is in de zeventiger jaren een sterkere interesse geweest voor het materiaal op zich. Kunstenaars begonnen te werken met neon en rubber, met hout, met staal, lood. Het was niet bedoeld als een beeld van iets, maar verwees uitsluitend naar het materiaal zelf. Het materiaal was het onderwerp. Zo begon bij mij de sound van speciaal versterkte instrumenten het onderwerp te worden'.

'Juist omdat dat geluidsbeeld zo belangrijk was geworden, kon ik mijn stukken niet zomaar aan anderen geven om ze uit te voeren. Kijk, iedere dirigent weet nu hoe een stuk als La Mer van Debussy moet klinken, maar bij mijn stukken wisten ze dat niet. Je kunt nu eenmaal nooit precies opschrijven hoe iets moet klinken; iedere dynamiek, elke frasering, dat is onmogelijk. Elk stuk schrijf ik speciaal voor een paar mensen die ik ken, met een instrumentatie die ik ken en met een specifiek klankbeeld in mijn hoofd. Dat kun je niet zomaar uit handen geven'.

'Nu is het begrip sound volledig ingeburgerd geraakt. Je kunt in een elektronicawinkel de sound uitzoeken die je hebben wilt. Voor drieduizend dollar klink je modern. En daarmee is het opnieuw een probleem geworden, want zo'n oplossing is veel te gemakkelijk. Misschien heeft het daar ook wel mee te maken dat ik nu juist weer ga werken met combinaties van akoestische en elektronische instrumenten. Zo ontstaat er een totaal nieuwe sound voor mij. Als je bijvoorbeeld een bastrombone samen met een bassynthesizer dezelfde partij laat spelen. . . dat klinkt prachtig, totaal anders. Je kunt aan het lyrische geluid van blaas- en strijkinstrumenten iets 'scherps' toevoegen wat er daarvoor niet was. Zo kan ik gebruik maken van mijn ervaring op beide gebieden om iets werkelijk nieuws te laten ontstaan'.◄

Via Via utrechtsedwarsstraat 10 amsterdam 020/220849 foto - paul blanca

Tien jaar lang injecteert de Duitse formatie Can de geschiedenis met muziek die later een vertrekpunt zal blijken voor veel new-wave groepen. De naa m Joy Division valt. Tijdens haar bestaan (1968-1978) heeft Can nooit veel roem vergaard, nu fungeert hun muziek zelfs als achtergrond bij Duitse Krimi's, zoals de zwart/wit thriller Der Kommissar.
Na de ontbinding gingen Holger Czukay, Michael Karoli, Jaki Liebezeit en Irmin Schmidt echter onverdroten voort met het produceren van ongewoon geluidsmateriaal. De ex-Can-leden onderhouden nog steeds een hechte band en enkele jaren geleden verwierven ze bij United Artists de rechten voor zes van hun dertien elpees, die nu zijn ondergebracht bij hun eigen Spoon-label.
Kwam Czukay in Vinyl zes uitgebreid aan het woord, nu is de beurt aan Irmin Schmidt om zijn doen en laten na Can toe te lichten. Filmmuziek is een constante en het Symphonisch Orkest ligt in het verschiet. Komt er een Can-reunie?

DOE DE CAN-CAN

Na Can heeft Irmin Schmidt twee soloplaten gemaakt, Filmusik I en II, waarop hij binnenkort een vervolg hoopt te maken. Bovendien maakte hij samen met de Zwitser Bruno Spoerri de elpee Toy Planet.
Hebben jullie vanaf het begin samengewerkt?
'Het was vooral mijn project. Ik was bij Bruno in de studio om te zien of ik daar kon werken. Hij raakte er zo bij betrokken, dat we daarna gingen samenwerken. Voor een bepaald gedeelte had ik het ritme van een trein nodig. Hij had een tape die ooit gebruikt was voor een film en die kwam mij goed van pas. We begonnen met loops, snijden en inkorten. Zo begon het eigenlijk'.
Vanwaar de naam Toy Planet?
'Het is een naam. Ik houd niet van symboliek maar ik kan het je wel uitleggen. Als je de boeken van Borges (Jorge Luis Borges - Zuid Amerikaans schrijver) kent, dat is Toy Planet. Borges gebruikt verwijzingen naar de mythologie, wat uiteindelijk een menselijke ervaring is, vrijheid en plezier. Als je dat goed gebruikt, speel je ermee. Toen ik voor het eerst Castaneda (Zrlos Castaneda - Amerikaans schrijver van o.a. De lessen van Don Juan) las, was ik ervan overtuigd, dat zijn ervaringen verzinsels waren. Hoe dan ook, hij beschrijft het en dat is heel belangrijk. Naar het schijnt zijn in de westerse cultuur deze dingen verloren gegaan. Dat is Toy Planet. De naam kreeg ik van Michael Karoli, die daarvan later echter spijt kreeg'.
Suggereert die zogenaamde kosmische tekening op de hoes geen verwijzing naar de Duitse synthesizermuziek van het verleden?
'Het is eerder een grapje. Ik prefereer te denken aan Castaneda en zelfs Tolkien boven wat jij zegt. Het staat dichter bij Borges dan bij het 'kosmische'. Het geeft ook een verwijzing naar sprookjes. Het zou misleidend kunnen werken, maar dat is niet het belangrijkste'.
Can heeft ook een soundtrackalbum gemaakt. Was jij degene in de band met het idee hiervoor?
'Filmmuziek bestond lang vóór Can. Vroeger deed ik theatermuziek, wat daarna tot filmmuziek leidde. Bij Can was het toen een natuurlijke zaak om filmmuziek te maken, ik heb het altijd leuk gevonden'.
Voor Wim Wenders 'Alice in den Städten' maakte Can de muziek. Toen ik de film zag, hoorde ik alleen maar die gitaar.
'Die track is gemaakt door alleen Michael Karoli en ikzelf, rond 1973. Michael speelde gitaar en ik gebruikte de snaren van een piano'.
Is dat nooit op plaat uitgebracht?
'Nee, maar het zou eventueel wel kunnen. Ik heb er een goede opname van'.
Heb je andere grote plannen?
'Ja, met een symphonie-orkest. Het plan ontstond na een interview dat ik had voor de radio, met iemand van de NDR (Nord Deutscher Rundfunk). Een goed programma, nogal gevariëerd met Debussy en Captain Beefheart. Die man vond het leuk en vroeg me daarna om tijdens een festival de komende herfst een avondvullend programma te maken'.
Ga je dan je eigen muziek maken?
'Speciaal voor deze gelegenheid moest ik iets componeren, een premiere dus. Eventueel kon ik de beschikking krijgen over een orkest en toen ik dat hoorde, realiseerde ik me, dat het bijna twintig jaar geleden was dat ik daarmee bezig was geweest. Al die zogenaamde orkesten achter rockgroepen vind ik niet mooi, die symphonische rock, dus het is een uitdaging. Het is een interessant gegeven, om iets voor een symphonieorkest te maken dat totaal anders is. Ik weet nog niet hoe, ik ben zeer nieuwsgierig naar de eerste repetitie'.
Ga je ook elektronica gebruiken?
'Waarschijnlijk versterkers en tapes, maar dat is nog vaag. Bovendien is van sommige instrumenten de natuurlijke klank zo mooi, dat er veel verloren zou gaan als die worden versterkt'.
Na Can is het dan de eerste keer in vijf jaar dat je weer op het toneel staat.
'Maar wel iets totaal anders dan Can. Ik moet nu vooruit denken, componeren. Ik kan niet zo het toneel op'.
Wanneer was het laatste Can-concert?
'Dat was in Portugal, ik weet niet meer precies wanneer. Gisteren of twintig jaar geleden, mijn geheugen werkt niet voor deze dingen'.
Mis je de optredens met Can?
'Natuurlijk, tot op zekere hoogte. Ik vind het niet zinnig om me daar opnieuw mee bezig te houden, het gaat om de vernieuwing. Ik heb geen zin in herhalingen, maar ik kan ook oude dingen doen die nog nooit zijn gebruikt. Blues is een cliché, heel oud, maar fantastisch toe te passen'.

Kan het zijn dat je ooit weer met Can gaat optreden?
'Dat is iets heel anders, met of zonder Can. De mogelijkheid is er, dat Can weer samenkomt maar nooit meer als vaste groep. Het zou niet kunnen, iedereen is teveel bezig met eigen ideeën. Maar daarnaast is het wel zo, dat de onderlinge relatie tussen de bandleden nog heel hecht is. We beïnvloeden elkaar heel

sterk, op alle platen van Holger speelt Jaki mee. Op mijn nieuwe filmmuziek-plaat is er een track waarop Jaki drumt, Michael gitaar speelt, Rosko bast en ik de toetsen doe, eigenlijk is dat dus een Can-aandeel. Bij een ander gedeelte speelt Holger bas. Natuurlijk kan het gebeuren dat we weer samenkomen, spelen en dat opnemen en, als het goed is, daar een plaat van maken. We zouden daarna zelfs kunnen besluiten om een aantal optredens te doen en daarna weer gewoon verder gaan met onze eigen dingen. Alles is mogelijk'.

Wat vind je van die nieuwe groepen die zeggen zwaar door Can te zijn beïnvloed? Vind je daar Can-ideeën in terug?

'Zeker, dat is met Joy Division begonnen, het is te horen. Voor mij is het niet belangrijk, het is belangrijker voor die groepen. Het is wel heel interessant om te zien, hoe dingen worden toegepast en zich in de loop van tien jaar ontwikkelen. Het geeft een nieuwe kijk op de dingen en dat is de hoofdzaak'.

Hoe was de sfeer bij de opnames van Cannibalism?

'Spontaan, bijna live. Maar dat was meestal zo,, het live-idee was er altijd. Dat is een van de dingen die andere groepen hebben beïnvloed: repeteren tot het perfect was en dan opnemen'.

Op de volgende Can-plaat staan allemaal opnamen. Hoe gaat hij heten?

'Dat weten we nog niet. Iets met 1969, omdat toen alles is opgenomen. Voor de meeste mensen in Frankrijk heeft dat jaartal een betekenis en voor ons persoonlijk ook. We zijn een echte '68 groep. Alleen, de naam zei de meeste Engelsen die we daarover spraken niets, misschien dat het dan toch iets anders wordt'.

Komt er ook een live-plaat uit?

'Er zijn niet veel goede live-opnames uit die tijd. Wel hebben we duizenden cassettes van verschillende opnamekwaliteit. Het probleem is het beluisteren daarvan, zo ongeveer een half jaar werk. Wie zou er zin hebben maanden naar oud werk te luisteren? En je kunt het ook niet door iemand anders laten doen. Stel je even voor, vijfhonderd uur muziek dat nog rondslingert'.

Hoe zijn je herinneringen aan de periode met Holger Czukay met de korte golf radio en al die andere bizariteiten?

'Gemengde gevoelens, er waren toen duidelijk problemen. Soms heel goed, maar Holger's radiogebeuren zou veel beter in de oude samenstelling hebben gepast, meer naar de rock toe dan naar de muziek. Er waren grote veranderingen aan de gang en in een creatief proces zijn veranderingen soms heel pijnlijk'.

HILLS MUSIC
37-39. Kolenmarktstraat - 1000 Brussel
TEL.: 02/5127771

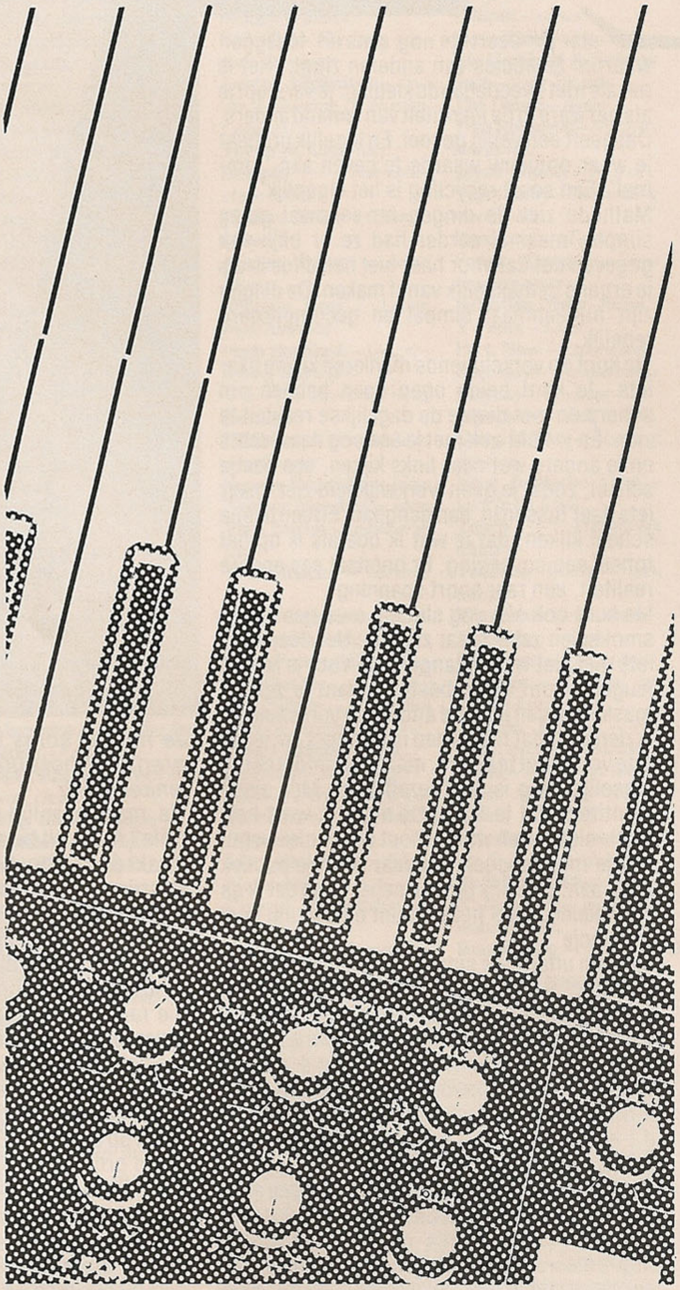

andere muziek
andere instrumenten

MATHILDE SANTING

Mathilde Santing, Hollands antwoord op 'het beste uit veertig jaar wereldrepertoire'. Gevaarlijk balancerend op de smalle rand tussen echt en kitsch kijkt ze een beetje scheel. Met haar volautomatische muziekmachine poseren voor een whisky-fabrikant gaat net iets te ver, maar wat gebeurt er als iemand een sinaasappel zit te eten?

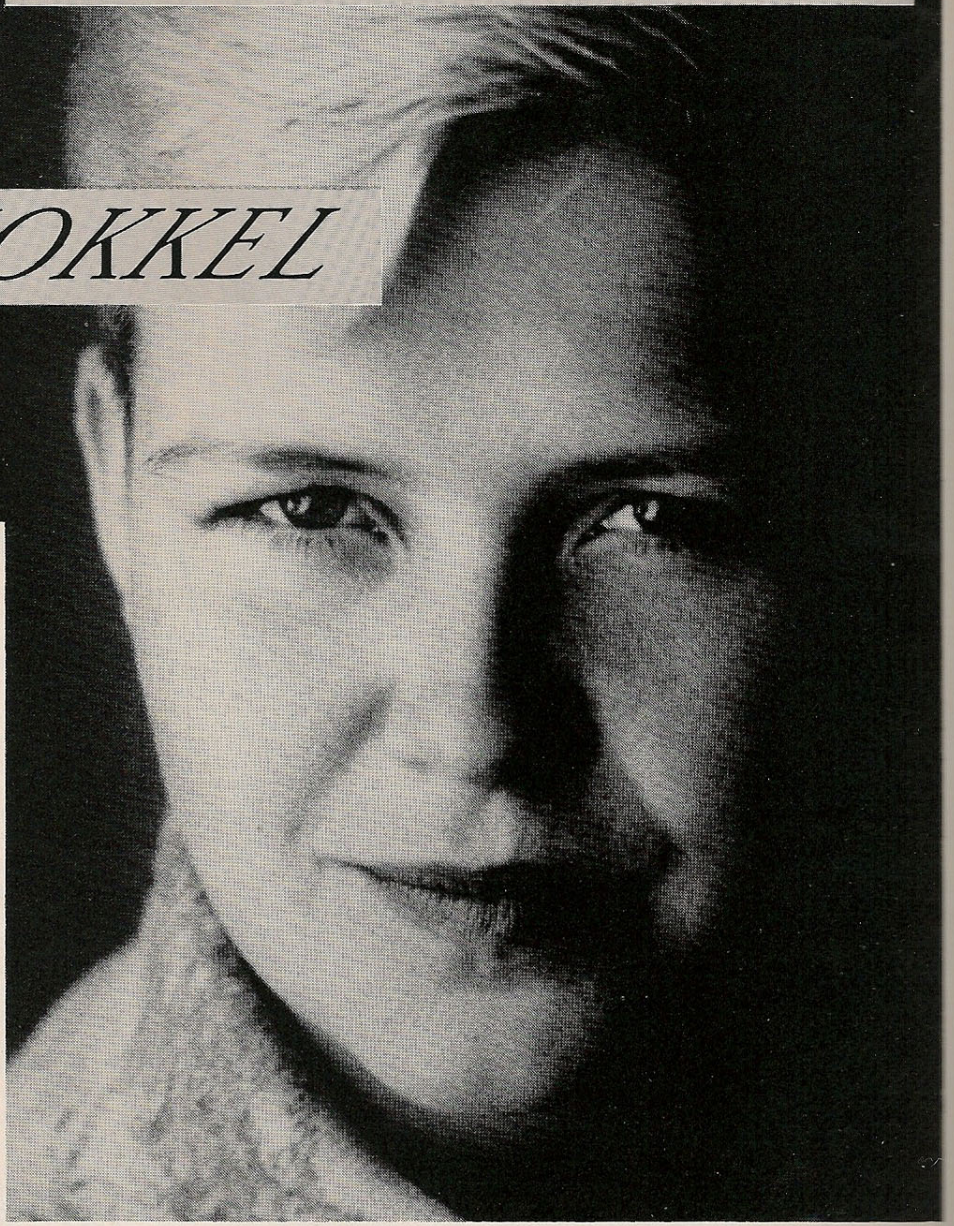

COVER-SMOKKEL

Later probeert ze nog eens uit te leggen waarom ze liedjes van anderen zingt: 'Het is net als met tweedehands kleding: je verstopt je als het ware in de identiteit van iemand anders. Dat geeft een veilig gevoel. En tegelijk probeer je weer opnieuw waarde te geven aan 'rommel'. Een soort recycling is het eigenlijk'.
Mathilde ziet de dingen nu eenmaal graag simpel, maar al eerder had ze er blijk van gegeven dat dat voor haar niet hetzelfde is als je ergens gemakkelijk vanaf maken. De dingen zijn nu eenmaal simpel en gecompliceerd tegelijk.
'Je kunt op verschillende manieren kijken naar iets. Je kunt beide ogen open hebben om scherp en met diepte de dagelijkse realiteit te zien. En je kunt ook met je ene oog naar rechts en je andere wat naar links kijken, een beetje scheel, zodat je geen werkelijkheid ziet, maar iets daar tussen in, een gangpad. En een beetje scheel kijken, dat is wat ik doe als ik op het toneel een cover zing. Er ontstaat een andere realiteit, een raar soort spanning'.
'Je kunt ook één oog sluiten, even een beetje smokkelen zal ik maar zeggen. Net doen of je iets niet ziet wat onaangenaam voor je is, een leugentje om eigen bestwil. Want je zet het masker op van iemand anders, je verschuilt je. Ik denk dat dat niet alleen is uit angst om jezelf al te veel bloot te geven, maar ook omdat het zo vreselijk vaag is, wat jezelf bent. Mijn eigen identiteit, dat is tenslotte mijn 'ik-weet-het-niet', niet weten wat je moet doen, niet weten wat je moet zeggen. En daar heeft je publiek niets aan. Dus kijk ik even scheel, zeg dat ik ga smokkelen, loop het podium op en zing snel een liedje'.
Met een uitermate simpel te bedienen muziekmachine trekt Mathilde al een tijdje van podium naar podium, om daar met een opvallend heldere, geschoolde stem songs te zingen als Behind a painted smile van The Isley Brothers, The Gentleman is a dope van Hammerstein en Rodgers, A dream goes on forever van Todd Rundgren.
Het zijn merendeels love-ballads met een sentimenteel, nostalgisch karakter, die door de vreemde combinatie van Mathilde's Supremes-achtige stemgeluid en begeleidende elektronica een onverwacht, haast bizar effect teweeg brengt. De muziek, die onlangs werd uitgebracht op het mini-elpeetje 'Mathilde Santing' boeit omdat het op een merkwaardige manier evenwicht probeert te zoeken tussen 'kitch' en 'echt' in.

Je nadert soms wel gevaarlijk dicht de grens van het puur-commerciële, van het 'enkel-kitch'.
'Ja, maar waar ligt de grens van het commerciële? Als je uit balans bent en iemand anders maakt daar gebruik van, maakt iets in jou dood waardoor je niet meer integer kan zijn dan ben je daar niet in je eentje schuldig aan. Dat soort grenzen liggen nu eenmaal niet zo duidelijk. Maar het is inderdaad zo, dat ik vaak aan de rand zit en dat ik soms achteraf denk dat ik over die rand ben heengegaan. Daarom is het zo ontzettend belangrijk voor me om mensen om me heen te hebben die ik kan vertrouwen, die me kunnen waarschuwen. Want door de werking van media gaan dingen soms een leven op zich leiden, zodat je vervreemdt van je eigen product en er geen contrôle meer over hebt. Daar ben ik wel bang voor ja'.
'Je moet ook regelmatig compromissen sluiten. Zo'n nummer als A dream goes on forever is eigenlijk een schaamteloos nummer en toen we het gingen opnemen zag ik de dollartekens al in ogen van mensen. Op dat nummer heb ik ook de meeste kritiek gehad. Maar ik vond toch dat ik het moest doen, al was het alleen maar om het principe van 'voor-wat-hoort-wat' dat ik dan tegenover zo'n klein maatschappijtje als Idiot Records wil hebben. Maar soms wil ik zo'n compromis niet sluiten. Zo kreeg ik een aanbieding van een whisky-fabrikant om te poseren met mijn muziekmachine voor een reclamefoto. Daar kon ik een paar duizend gulden mee verdienen. Op dat moment had ik dat geld hard nodig, maar uiteindelijk heb ik het toch niet gedaan. Dat soort beslissingen zijn vaak ontzettend moeilijk. Er is nu eenmaal geen duidelijke streep tussen het gebied waar commercie begint en inspiratie ophoudt. Net als met dat verschil tussen 'echt' en 'kitsch', het een is in het ander aanwezig en het is altijd de vraag hoe kwetsbaar je je daarin moet opstellen'.
'Zo'n muziekprodukt is in feite niets meer dan een verzameling symbolen. Symbolen die betekenis voor jezelf hebben omdat ze een relatie met je eigen persoonlijke leven hebben. Zolang je die relatie kunt leggen kun je voor jezelf verantwoorden dat je integer bezig blijft. Maar hoe die symbolen overkomen, dat weet je nooit, daarvoor is de afstand meestal te groot. Iemand kan wel net een sinaasappel zitten eten terwijl hij een liedje van mij draait over een sinaasappel. Dan komt er dus iets over waar ik in feite helemaal niet meer verantwoordelijk voor ben'.◄

tekst: Joost Niemöller fotografie: Laboratori/ Koos

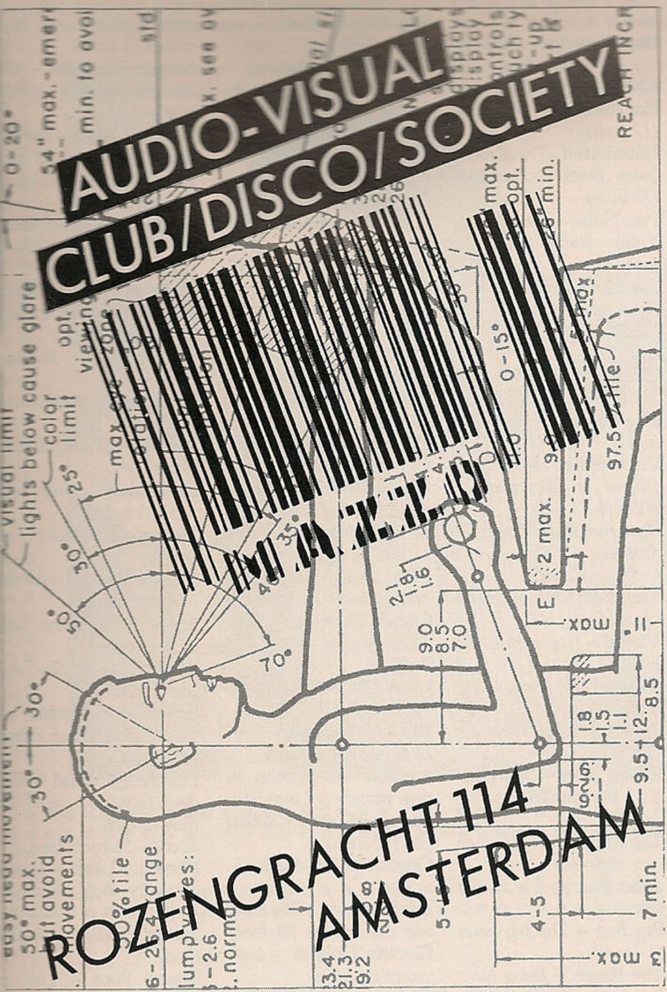

LIJST 16

ELPEES

Big Twist & Mellow Fellows - *One track mind*
Cabaret Voltaire - *2 x 45*
Chris & Cosey - *Trance*
Go-Betweens – *Send me a lullabuy*
Sprout Head Uprising – *Early spring*
Sun Ra-Strange celestial road – *(Y rec)*
Fred Frith & Muffins – *185*
Michael William Gilbert _ *In the day time*
ArthurHarrison/Rupert Chappelle – *Jobs for America*
Homosexuals – *In search of the perfect baby*
Henry Kaiser – *Aloma*
K Leimer – *Land of look behind*
Laughing Clowns – *Mr Uddich-Schmuddich*
Milk From Cheltenham – *Triptich of poisoners*
Mnemonists – *Horde*
Phil Minton – *A doughnut in both hands*
Slapp Happy & Faust – *Acnalbasac Noom (Recommended)*
Stormy Six – *Al Volo*
Von Zamla – *Zamilaranamma*
Drahcir Ztiworoh – *Eros in Arabia*
Gilbert & Lewis – *Mzui*
The 49 Americans – *We know nonsense*
Chrome – *Third from the sun*
Swell Maps – *Collision time (singles)*
Cannibals – *Bone to pick*
Magazine – *After the fact*
Skids – *Fanfare*
Split Beaver – *When hell won't have you*
Billy Idol – *Ignition*
Fashion – *Fabrique*
Rip Rig & Panic – *I'm cold*
Joe Jackson – *Night and day*
X – *Under big black night*
ABC – *Legion of love*
Safety Last – *6 songs minilp*
Maureen Tucker – *Playin possum*
The Van Dijkes – *No man is an island*
Sesquires – *The marvalous chi town showdown*
Hypnotics – *Indoor friends*
The Lewd – *American wino*
The Fall – *There in a part of America (amk?)*
Units – *Animals they dream about it*
Curlew – *idem (Billy Laswel)*
Zero Boys – *vicious circle*
Harry Hosono – *Philharmony (YMO)*
Beatnik – *Exitentialism (Jap, op Plexus)*
Hajime Tachidana – *H (Jap, prod Takahashi)*
Ultravox – *New Europeans (oa live tracks, jap pers)*
Shriekback – *Tench (mini lp Y rec)*
Those French Girls – *eerste*
Nurse with Wound – *Homotopy to merci*
Soft Cell – *Non stop ecstatic dancing*
League Unlimited – *Lover & dancing (is Human League)*
Toyah – *Changeling*
Defunkt – *Thermonuclear sweat*
Positive Noise – *Change of heart*
Adrian Belew – *Lone Rhino*
Thomas Leer – *Letter from America*
Nash the Slash – *Decomposing (mini lp)*
V-5 – *The sirens the need (mini lp)*
Moebius – *Video soldie in a radio war*
Savage Republic – *idem*
Tommy Mandett – *idem*
The Church – *Blured crusate*
The Mekons – *Mekons story*
Two Daughters – *eerste (United Diarees)*
Deep Freeze Mice – *Gates of lunch*
Bill Nelson – *Love that wish (+ gratis lp)*
King Crimson – *Beat*
Le Orme - *Venerdi (it)*
PFM – *Performance (it)*
Pere Ubu – *Song of building man*
Monochrome Set – *Eligible bachelor*
Conrad Schnitzler – *Convex*
Malaria/Hausfrauen – *lp*
Hambi & Dance – *eerste*
John Waite – *Ignition*
Pompeii 99 – *Look at yourself*
Child Molesters – *Wir lieben die. . . .*
Alan Holdsworths – *Iou*
National Health – *DS Al-coda*
Philisteens – *idem*
David Hines – *Raucous rollers*
Last Man in Europe - *Songs from ark*
Lilliput – *nieuw*
Steve Reich – *6 piano's*
Vic Goddard & Subway Sect – *Song for sale*
The Dance – *nieuw*
Tom Robinson – *North by Northwest*
Jayne County – *Best of*
Terry Riley – *Descending moonshine*
Decorators – *Tablets*
Forest Gang – *Some brighter stars*
Salvation Army – *idem*
Y-Pants – *idem*
Pack Nine – *Espontaneo*
Zero Boys – *Vicious circle*
Mayday – *Revenge*
Associates – *Sulk*
Gang of Four – *Songs of the free*
Neue Deutsche Tone – *verz lp oa Ideal*
Touch – *Traumwerk (duits)*
Todliche Doris – *neu (duits)*
Westdeutschen Kristen – *Endzeitlust (duits)*
Die Haut – *idem (duits)*
Klischee – *Normal zustand (duits)*
Thomas Dinger – *Fur mich (duits ex Düsseldorf)*
Falco – *Einzelhaft (duits)*
Geile Tiere – *eerste (duits)*
Schallmauer sampler no. 2 – *verz lp (duits)*
Rotz Kotz – *Much funny*
X Agenten – *Im lichter mehr (duits)*
Romy Haag – *So bin ich* ►

Ooyevaar Disk is een platenlabel uit Den Haag. Ze besteden aandacht aan hedendaagse gekomponeerde en geimproviseerde muziek. Hun nieuwste produkt is de elpee **Klimaat.** Informatie: Stille Veerkade 16, 2512 BG Den Haag.

Italië: **Arto Lindsay,** gitarist van de No-New York groep DNA, is vorig jaar naar Bologna afgereisd. Samen met de italiaanse **Hi Fi Bros** maakt hij er een 12 inch **(I Fratelli Hi Fi),** met oa een **schizofrene** uitvoering van **Strangers in the night.** Een andere opvallende 12 inch single is afkomstig van **Simona Buja** (uit de groep **Kirlian Camera),** begeleid door ritmebox- en synthesizerklanken. **Faust'O** is een oudgediende, op zijn vierde elpee **Out Now,** komt hij verrassend naar voren met bijna minimale muziek. Vooral het door donkere elektronische geluiden geteisterde pianostuk **Distant Kotos** is in dit geval opmerkelijk. ►

Frankrijk: **L'Invitation au Suicide** heeft zijn vierde werkstuk afgeleverd, een dubbel 10 inch met acht Australische groepen, oa **Pel Mel** en **Systematics.** De grafische vormgeving is weer opvallend en de bijgeleverde tekst is deze keer van oa **Jean Paul Sartre. Ici Paris** is de nieuwe groep waar de Franse pers nogal positief over schrijft. Op hun eerste elpee **Allo le monde** vallen ze met hun rockmatige muziek echter danig door de mand. **Tago-Mago** een oorspronkelijk Nederlands-Frans samenwerkingsverband is gesplitst. Op de Nederlandse tak is zojuist uitgekomen de cassette met **Mick Ness** en aan de andere kant de Franse groep **Dantes Inferno.** In Frankrijk wordt intussen een project met **This Heat** voorbereid. Op het **Bain Total** label kwam intussen cassette nr. 14 uit, met als titel **Le Plomb des cartes.** De uitvoerenden zijn **Die Form.** De tamelijk vergaand experimentele muziek is met tekst en illustraties verpakt in een zwarte doos.

Het Haarlemse combo **Nexda** heeft op de **'hot spot'** van het **Plurexlabel, de Ballad Studio** in Vuren, opnames gemaakt. Bij monde van stalhouder **Wally van Middendorp** werd meegedeeld dat deze waarschijnlijk in augustus in de vorm van een 12 inch of een elpee zullen verschijnen.

Der Junge Hund heeft in de demostudio van **Nasmak** de eerste voorzichtige stappen gezet in de richting van een nieuwe plaat (hun eerste elpee **'Ridders'** verscheen in november '81 op het Eindhovense Kremlinlabel). Naar belofte zal de nieuwe plaat niet zo **rommelig** zijn als 'Ridders', maar een krachtige bouillon van hun optredens.

Eind juli valt de nieuwe single van het popduo **Yazoo** te verwachten. Na de wat moeizame start lijken ex-Depeche Mode breinbaas **Vince Clarke** en zijn satelliet **Alf Moyet** eindelijk het publiek aan zich te gaan binden: de titel luidt **'Don't go'.**

Het zich graag als 'gemengd' afficherende gezelschap **The Passions** heeft de zoveelste bezettingswisseling ondergaan. Het werd **Clive Timperly** teveel. **Kevin Armstrong** (gitaar) en **Jeff Smith** (toetsen) vullen de jammerlijke leegte die hij heeft achtergelaten. Het verlies wordt in augustus gevierd met een nieuwe elpee: **'Cars driven fast'.**

LIJST 16

Rob Brautigom – *This pain (ned)*
Minny Pops – *Spark in a dark room (ned)*
Orchestre Rouge – *Yellow Laughter (frans)*
Warum Joe – *Tanzen & trinken (frans, New Rose)*
Fausto – *outnow (it)*
Walking after midnight – *bel verzlp oa Pseudo Code*
Hours – *verz lp op Plurex, oa. Xmal Deutschland, Nasmak*
Boos blijven – *vrzlp oa Lavvi Ebbel*
A young person guide to Compact – *dubbel verz lp oa Mari Wilson*
Als je haar maar goed zit – *verzlp oa Nitwitz*
REF 907 – *italiaanse verz lp*
Tokyo Mobile music – *jap verz lp oa Takahashi*
Scottish Kultcher – *verz lp oa Rezillos*
Four in One – *verz lp oa Legendary Pink Dots*
Nature Morts Still Live – *4 AD verz lp oa Bauhaus, The The*

SINGLES (Indien niets vermeld 7 inch, 12" betekent ook op 12 inch)

Apologies for Innocence – *Across the wire (12')*
Cross Section – *Wake up in the morning*
Dislocation Dance – *Rosemary*
Fifo – *Kleeshay*
Go-Betweens – *Hammer the hammer*
The living Legends – *The pope is a dope*
Sadista Sisters – *Ragdoll duches*
Blurt – *Spill the beans (alleen 12')*
In Embrace – *Initial caress (alleen 12 inch)*
Kevin Harrison – *Fly*
Modern English – *Life in the glasshouse (12 inch)*
Soundtrax + Head – *Rain rain rain (alleen 12 inch)*
Konk – *Soka-loka-moki (99 Rec)*
Non Erotic Male Bondage – *Torture*
Plastic Land – *Mink dress*
Cipher – *Body chemistry (alleen 12 inch)*
Da – *Time will be kind (alleen 12 inch)*
The Dream Syndicate – *Sure thing (alleen 12 inch)*
Liquid Liquid – *Successive reflexes (alleen 12 inch, 99 rec)*
Material – *American songs (alleen 12 inch)*
The Suburbs – *Music for boys (alleen 12 inch)*
Vox Pop – *The band, the myth (alleen 12 inch)*
Animal Magic – *Standard man*
Antena – *The boy from Ipanema*
Bam Bam – *Polka dot*
Recommended Sampler EP – *oa. Faust, Peter Blegvad*
Paul Haig – *Running away (12 inch)*
Ivory Coasters – *Makossa Mungaka (12 inch)*
Jonid & Ids – *False promises*
Mood Elevators – *Georgie girl*
Our Man in Tokyo – *Set up EP*
The Point – *Metropolis*
Surface Mutants – *Anaestetic*
Synthetic Dreams – *Voices*
Theatre of Hate – *The hop*
Time in Motion – *Quiet life*
Toyah – *Brave new world*
Vendino Pact – *Identical twins*
Victim – *The teenage*
Zye Ye Ye – *Birds eye view pt 2*
Klaus Fluoride – *Shortin bread (alleen 12 inch)*
Greenfield Leisure – *Those far off summers (alleen 12 inch)*
23 Skidoo – *Tearing up the plans (alleen 12 inch)*
Marine – *Same beat*
Lawrence Weiner – *Deutsche angst*
Malaria – *New York passage (alleen 12 inch)*
Marine – *Rive Gauche (alleen 12 inch)*
Family Fodder – *The big dig*
Interface – *Automation*
Kissedair – *Kariba*
100% Man Made Fibre – *Green for go*
Small World – *Love is dead*
Special Duties – *Police state*
Synthetic Dreamers – *Sulphate suicide*
Thirteen at Midnight – *Other passengers*
30 Bob Suits – *Six food under*
The Visions – *Paper kids*
Wasted Youth – *Wild life*
The Dance – *Stay down (alleen 12 inch)*
Membranes – *Muscles (12 inch)*
Religious Overdose – *The girl with the disappearing head (alleen 12 inch)*
Theoretical Girls – *US Millie (is Glen Branca)*
Hermine – *The world on my plates (alleen 12 inch)*
Bauhaus – *Spirit (12 inch, pict 7 inch)*
Bananarama – *Sky boy (12 inch)*
Radio Gohsts – *Handfull of Everything (alleen 12 inch)*
Honey Bane – *I wish it could be me (12 inch)*
Telex – *Hav'nt we met before (12 inch)*
Apologies For Innocence – *Across wire (alleen 12 inch)*
Blameless Act – *nieuw op Sordide Sentimental*
Elvis Costello – *Little fool*
Eurythmics – *The walk (12 inch)*
Bikini Atoll – *Tribal radio*
John Foxx – *Endlessly (12 inch)*
Pos. Noise – *7th man*
Yello – *Bimbo (alleen 12 inch, remix)*
Joe Hampton – *Scrumbled*
Nasty Facts – *Drive my car*
Clash – *Rock the Casbah (12 inch)*
The Passage – *Xoyo (12 inch)*
Christopher Reeves – *Dinner at Dzerzninsky (12 inch, Y rec)*
Raw Sex Pure Energy – *Stop the war (met Neneh Cherry) (12 inch)*
Tom Tom Club – *Lorelei (12 inch)*
Visage – *Night train (12 inch)*
Kissing The Pink – *Mr Blurt (12 inch)*
Tour de Force – *Beat the clock*
Killing Joke – *Chop chop*
TV Personalities – *3 wishes*
The Happy Few – *Heaven is so different*
Spizz Energy 2 – *Jungle fever*
Pig Bag – *The big bean (12 inch)*
The Room – *Thing have learnt to walk (12 inch)*
Systems – *Warfare*
Mick Karn – *(Japan) Sensitive*
3rd Man – *Oral pleasure (Noors)*
Lost Jockey – *Professor Slack*
Diagram Brothers – *Discordo 45 (alleen 10 inch)*
Animal Magnet – *Baby clothes (12 inch)*
Richard Bone – *Beat is elite (12 inch)*
Leisure Process – *Away you never been (12 inch)*
Captain Sensible – *Happy talk (12 inch)*
Boomtown Rats – *Charmed live (12 inch)*
Drinking Electricity – *Sublimal (alleen 12 inch)*
Monsoon – *Shakti (12 inch)*
Cars – *Since you gone (alleen 12 inch pic disc)*
Teardrop Explodes – *Tiny Children (12 inch)*
Peter Goodwin – *Images of heaven (12 inch)*
Midge Ure – *No regrets*
DB's – *Living a lie*
Visible Targets – *EP (alleen 12 inch)*
The Droogs – *Garden of my mind*
Tuxedomoon – *What use (remix, alleen 12 inch)*
Grauzone – *Traum mit dir (duits, 12 inch)*
Jam – *Just who's 5 o' clock here (alleen 12 inch)*
Soundtracks & Heads – *Ghost train (alleen 12 inch)*
Bow Wow Wow – *I want candy (12 inch)*
Rip Rig & Panic – *my kind of climate (12 inch)*
Gene Loves Jezebel – *Shaving my neck (12 inch)*
Lydia Lunch/Rowland Howard – *Some velvet (alleen 12 inch)*
Liaisons Dangereuses – *Ninos del la Paque (duits)*
X Pozez – *1000 marching feet*
Zounds – *More trouble coming*
The Gist – *Love at first sight*
Mofungo – *El Salvador*
Sound – *Hot house*
Doctor Filth – *Slaughter house*
Passions – *Jump for joy*
Carol – *Breakdown*
Blaine Reiniger – *nieuw (Crepuscule frans)*
DFX – *Where are they (alleen 12 inch)*
Billy Idol – *White wedding (alleen 12 inch)*
Classic Nouveaux – *Because you're young (12 inch)*
Clock DVA – *Sons of sons (alleen 12 inch)*
Flock Of Seagulls – *Space age lover (12 inch)*
Fashion – *Something in your picture (12 inch)*
Simple Minds – *Chelsea girl (12 inch)*
Central Units – *Machinery (ital)*
Adrian Belew – *Big electric cat (alleen 10 inch)*
Electric Guitars – *Language problems*
Girls at our best – *Heaven*
Colin Newman – *We mean we start*
Chrome – *Firebomp*
Maximum Joy – *In the air (12 inch)*
League of Nations – *For a moment (alleen 12 inch)*
Billy Synth – *Here and there*
Billy Synth – *State of confusion*
Wayne County – *Berlin (12 inch)*
Dramatis – *The shame (12 inch)*
Lauri Anderson – *Big Science (alleen 12 inch)*
Landscape – *Eastern girl (alleen 12 inch)*
Vic Goddard & Subway Sect – *I'm in love (alleen 10 inch)*
Nico – *I'm not saying (eerste 7 inch opnieuw)*
Lurkers – *New complexion (alleen 12 inch)*
Lurkers – *This dirty town*
Cosmetic – *New complexion (alleen 12 inch)*
Gary Numan – *We take mystery (12 inch)*
Mari Wilson – *Baby its time (12 inch)*
Thompson Twins – *Runaway (12 inch)*
Perfect Zebras – *Running with (alleen 12 inch)*
Yello – *Pinball cha cha (alleen 12 inch)*
Nina Schulz – *Neu & wild (duits, alleen 12 inch)*
Leben & Arbeiten – *Amanita (duits alleen 12 inch)*
Peter Gordon/Th.Fehlman – *West music (duits alleen 12 inch)*
Grosse Freiheit – *Die Moschusfunction (duits, alleen 12 inch)*
A Blaze Colour – *The new ones (bel, alleen 12 inch)*
Lavi Ebbel – *(bel, alleen 12 inch)*
Frizz – *Rom brent (duits)*
39 Clocks – *New Crime appeal (duits)*
Tollwutt – *Alarm (duits)*
D.U.R. – *Deutsche Tanzabend (duits)*
Raincoats – *Running away*
Weekend – *Past meets present*
Mouth – *It's hot (10 inch, Y rec)*
Shriekback – *nieuw op Y rec (10 inch)*
Dangerous Girls – *Friend of mine*
Man to Woman – *EP (oa Rober Wyatt)*
Mood – *Paris one day away (12 inch)*
Alan Vega – *Outlaws (alleen 12 inch)*
Schlaflose Nächte – *Dance drum (ned. alleen 12 inch)*
Der Junge Hund – *Ridders (opnieuw, ned. alleen 12 inch)*
Scene – *Stappen (ned.)*
Phantom Limb – *Dance of guilty (bel, alleen 12 inch)*
Spuds – *Befehl ist befehl (ned)*
Minny Pops – *Live in Amsterdam (ned, opnieuw)*
Berlitz – *Drama / Fruhling (ned.)*
H. Schellinx – *Ranks (ned. Amphibious rec)*

CASSETTES

Cracking up the pyramid – *Verz cas oa Cook the Brooks, Glass torpedoes*
Irrartionale – *oa unreleased associates, Josef K*
Moscovite 5 – *Winter weekends*
Reel no. 1 – *Tapezine oa Higsons, Happy Few)*
999 – *Wils sun (single op cas)*
Human Switchboard – *nieuw*
Defectueux Combo – *Plastic Machine (duits)*
De Fabriek – *Blecheintopf (ned)*
Solenoid – *(ned)*
Tago Mago – *Mick Ness /Dantes Inferno (ned, cas + blad)*
Colonial Vipers – *Trumpet tape compilatie (oa Nexda, Dier, Rob Smit)*
Der Junge Hund – *Dubbel cas (ned)*
Muziek terwijl u sterft – *oa Svatsox, Les Molotovz (ned)*
Muzak for Crites – *Studio verz cas, oa Wim Dekker (ned)*
Tango Djoboko – *Tarzans Nachmerrie (ned)*
Hollands Glorie – *Stank voor Dank (ned)*
De Brassers – *Levend (opnieuw, herzien)* ◄

Ze wurld ies my home.
Cartier, ze Tai Mahal,
Tiffany's, Get Records,
name iet up, i've
bien zere!?!..

GET RECORDS
UTRECHTSESTRAAT 105 AMSTERDAM
TELEFOON (020) 22 34 41

THOMAS · DOLBY

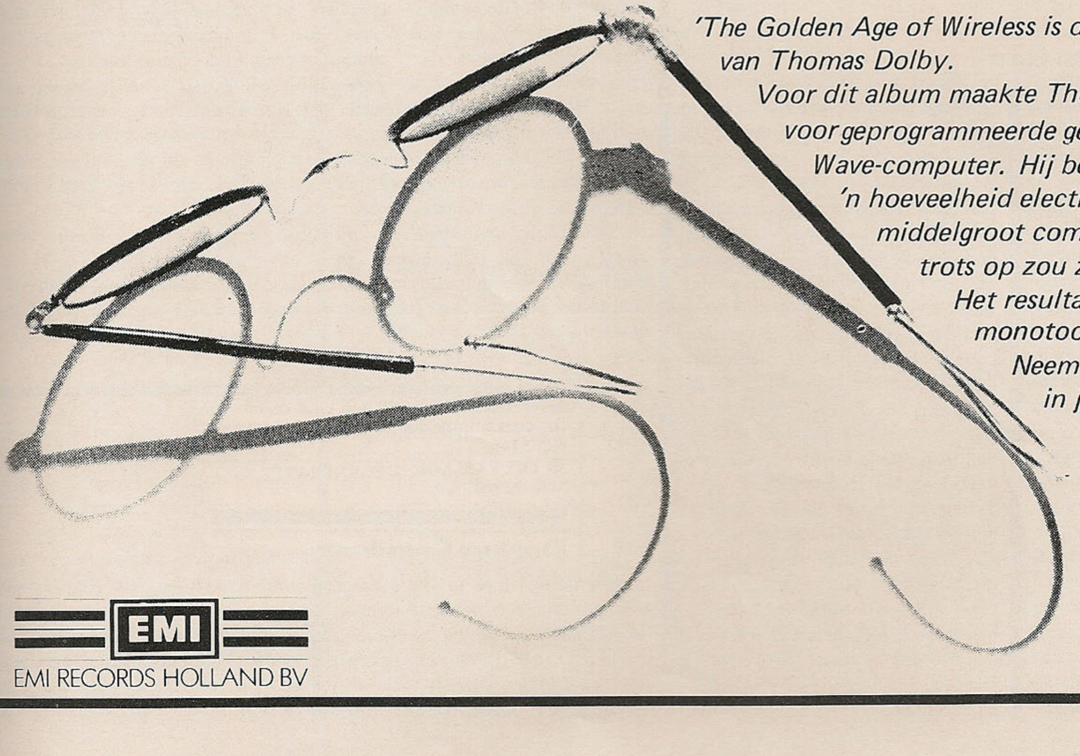

'The Golden Age of Wireless is de debuutelpee
van Thomas Dolby.
Voor dit album maakte Thomas gebruik van
voorgeprogrammeerde geluiden uit z'n
Wave-computer. Hij bediend in z'n eentje
'n hoeveelheid electronica waar een
middelgroot computer-centrum
trots op zou zijn.
Het resultaat is allerminst
monotoon te noemen.
Neem de proef op de som
in je Platenzaak.

EMI
EMI RECORDS HOLLAND BV

VINALE

GENTLEMAN, seeks lady for playful loving, age, looks, immaterial, lovely time, discretion assured. Box No. N770.
● **DO YOU KNOW THE DIFFERENCE** between a proctor and a vasarely; Lutyens and Lloyd Wright; Cleese and Thurber? can you ride a horse; enjoy travel, entertainment
● **CLOCK DVA**, passions still aflame, (polydor), 12 inch.

BELEAGUERED

'The passion is Still Alight and Burning Bright 1982', staat achterop de hoes van deze 12 inch. Duidt dit op de zelfmoord in de band die heeft plaatsgevonden, waar men zich niet door uit het veld heeft laten slaan? Heeft het iets te maken met de vervanging van saxofonist Charles Collins door Paul Browse? Is het gerelateerd aan de muziek?
Ik weet het niet, maar het laatste lijkt me niet erg waarschijnlijk. Hoewel de muziek zeer zeker gedreven kan worden genoemd, vind ik passie toch wel een erg groot woord. Intense gevoelsuitingen komen op deze plaat niet voor. Wat dan wel?
Boven alles ritme, veel ritme. Geheel volgens de Engelse mode speelt Clock DVA funk. Maar wel goed. Nick Sanderson drumt als een machine en weet stotende ritmes toch nog een 'swing' mee te geven. De grootste bijdrage tot het funkgeluid wordt echter geleverd door Jon Valentine Carruthers, die alle gitaar- en baspartijen voor zijn rekening neemt en bij een redelijk volume werkelijk de luidsprekers uitknalt.
Passions Still Aflame is een typische studioplaat. Veel zangoverdubs en, ondanks de ingewikkelde arrangementen, een kristalhelder geluid. Mijn favoriet is het openingsnummer *Sons of Sons*, dat compositorisch zeer knap in elkaar zit en daardoor relatief afwisselend is. In het instrumentale *Theme from (I.M.D.)* is zeer sfeervol koperwerk te horen van Adi Newton's trompet, zwevend over het hechte ritme.
Swingende funk van Clock DVA met snelheid als hoofdingrediënt. Het kan allemaal regelrecht de discotheek in, maar of deze plaat me thuis ook lang zal kunnen boeien, weet ik nog niet. Misschien zou wat meer passie toch geen kwaad kunnen.
Dick Rijken

her life. Box No. N728.
● **LADY 50**, professional, attractive, 5′ 6″, wishes to meet gentleman friend, similar age group, interests travel, swimming, and massage, photo please. Box No. N729.
● **NEW ORDER**, TEMPTATION/HURT, (Factory), 12 inch.
● **GUY, 26**, slightly bi, seeks female/male,

Temptation is in feite niets anders dan een luchtig niemendalletje, New Order onwaardig. De bas speelt de melodielijn, aangevuld met losse, vrolijke, maar vooral niet ter zake doende synthesizertonen. De zang is losjes, maar niet overtuigend. Bovendien sleept alles zich veel te lang voort, waardoor 'Temptation' nog meer aan kracht inboet. Je zou haast gaan geloven dat New Order met het minder zware genre niet goed uit de voeten kan.
Die veronderstelling wordt onmiddellijk gelogenstraft als je luistert naar *Hurt*. Het kan toch blijkbaar wél. Ook Hurt is lichtvoetig, zeker in vergelijking met de rest van het groepswerk, maar veel minder geforceerd dan de A-kant. Het nummer loopt soepel; de bas blijft in één tempo doorbonken, terwijl drums en ritmebox versnellen. Hierdoor ontstaat een spanning die Temptation zo node mist.
De zang blijft, traditiegetrouw zou ik haast zeggen, iel en somber en zorgt daarmee voor het juiste tegenwicht.
Uiteindelijk versmelt alles tot een vrolijke medley van klanken, die me doet verzuchten dat New Order zich eens wat vaker van haar (goede) keerzijde zou moeten laten zien.
Pim van Galen

for community market, opening Mayday. 625 5146.
● **THE PASSAGE**, DEGENERATES, (cherry red), LP.

Met de derde elpee is The Passage weer terug op een independentlabel, na een mislukte poging aansluiting te vinden via Virgin bij de 'groten'. En met Degenerates lijkt het trio opnieuw haar ongenoegen te willen uiten over het feit dat uitstijgen boven cultstatus niet mogelijk was. Er is naar Soft Cell geluisterd, hier en daar is een discoritme ingevoegd, en zelfs - in *XOYO* - een 'pakkend' refreintje. Maar paradoxaal genoeg

heeft The Passage haar cynische anti-mode houding niet laten varen, heeft zanger en inspirator Dick Witts nog steeds heel veel woorden in zijn vaak gecompliceerde, symboolrijke, teksten te verwerken, is er sprake van ritme- en harmoniewisselingen die blijk geven van een ongehoorde technische perfectie. En met dat soort zaken wordt je nu eenmaal nooit populair in het Engeland van vandaag. Wat dat betreft is Degenerates dan ook het pijnlijk verslag van een misplaatst streven. The Passage doet me sterk denken aan de Van Der Graaf Generator. Ook dat was een groep die door haar sombere, intellectuele gecompliceerdheid altijd bekend is gebleven bij een veel te klein groepje fanatieke aanhangers. Of The Passage, net als The Fall (die andere net iets te serieuze groep uit Manchester) zo'n fanatieke fanclub heeft, weet ik eigenlijk niet eens. In Nederland is zo'n groep er tenminste niet. Ten onrechte, lijkt me. Een geconcentreerd geluidsprodukt als Degenerates, met haar haast Kurt Weillachtige dansstukken, haar prachtige synthesizerorchestraties en ongelofelijk knappe drumpartijen heeft zeker nog heel wat serieuze luisteraars tegen te komen.

Joost Niemöller

humorous, sought by ...
of interests but aching to be affectionate. Box E207.

● SECTION TWENTY FIVE, the key of dreams, (factory benelux), LP.

graduate single mum (34) who likes musi(c) theatre, wine and amusing conver...
water bottle ...

Section Twenty Five heeft altijd al iets flinterduns gehad; een geluid, of liever gezegd een afwezigheid van geluid, waarbij elk briesje genoeg leek om het omver te blazen. Aanvankelijk een trio met de broers Vin en Larry Cassidy als 'harde' kern (nu kennelijk meer een losvast verband van de broers en steeds anderen), ontdekt door Joy Division zelf, en opgenomen in het Factory-concern. Het had er voor mij veel van weg dat *Always Now*, de eerste elpee, vooral zo mooi werd door de productie van de beroemde stalproducer van Factory, Martin Hannett. Hij leek precies het juiste echokleedje te draperen rond de paar onzekere, twijfelende noten die de groep zelf voortbracht; een groep dus die een vader nodig had. Daarom hield ik m'n hart vast toen ik hoorde dat de tweede elpee was opgenomen in een eigen studio en zelf geproduceerd.

Maar ook *The Key of Dreams* blijkt na vaker draaien 'iets' te hebben wat indruk maakt. Je kunt niet zeggen dat de nummers swingen, dat ze origineel in elkaar zitten of wat dan ook. (Er staat zelfs een ellenlange gitaarsolo op; kan het ouderwetser). Het zijn in feite hele gewone, sombere liedjes van een paar akkoorden, een drumstel met dubecho, een zware bas en een superdunne gitaar. Het extra is bij Section Twenty Five gelegen in de kunst om met zo min mogelijk middelen subtiele gevoelsnuances aanvaardbaar te maken. Zoals er honderd manieren zijn om te fluisteren en het betekent telkens weer wat anders.

De enige duidelijke structuur in de nummers wordt aangebracht door spaarzame, maar strakke drumtikken. Daaromheen geven basgitaar en gitaar voornamelijk sferische geluidsvegen aan (hetzelfde geldt voor een eenmaal toegepaste saxofoon en piano) en declameert de zanger alsof hij dat met grote tegenzin doet. Nog steeds blijft Section Twenty Five hangen in een overgangsgebied naar totale melancholische stilte. Dit is dan ook een plaat die bij vergaande vermoeidheid en/of dronkenschap beklemmend blijft kleven.

Joost Niemöller

Oxford education and poetic ... share sparkling and languid moments with a discerning friend, 24-32. Box K863.

● DIVERSE ARTIESTEN, THE RECOMMENDED RECORD SAMPLER (RR 8 & 9), Dubbel LP.

● GAY BOY, 21, tall, slim, attractive, tight blue jeans, Italian, own place, likes to meet others, 21+. Photo essential. Box K867.

under 50. Inter... in the mediterra... walks thru beau... Tropez, attrac... Photo an...

Recommended Records is een in London gevestigd platenlabel annex distributiemaatschappij waaraan al eerder in Vinyl 5 uitgebreid aandacht werd besteed. Recommended werd in 1978 opgezet door Chris Cutler (Henry Cow, Art Bears) en Nick Hobbs. Het doel was platen importeren van bepaalde Europese bands die in Engeland op geen enkele andere manier te krijgen waren. Met als startpunt de adressenlijst van mensen die in de loop der jaren om wat voor reden dan ook naar Henry Cow hebben geschreven werd in betrekkelijk korte tijd een indrukwekkend wereldwijd postorder-distributienetwerk opgezet. De Recommended-catalogus bevat op dit moment zo'n 125 platen uit veertien verschillende landen.

De selectie-criteria zijn streng en uiterst subjectief, omdat de keuze van wat wél en wat niet opgenomen wordt bij een klein groepje mensen ligt met dezelfde muzikale voorkeuren. Daarnaast speelt een vrij extreme socialistische visie een grote rol. Elitisme is dan ook iets waarvan Recommended Records, niet helemaal ten onrechte, vaak beschuldigd wordt. Dat elitisme, die verwaandheid, is echter óók wat Recommended haar kracht geeft. Recommended is juist daardóór uitgegroeid tot een bolwerk voor een specifieke benadering van muziek en maatschappij. Een soort 'ivoren toren' misschien, maar wat dan nog?

De Recommended Records Sampler is een dubbele verzamelelpee met als belangrijkste doel duidelijk proberen te maken om wát voor muziek het gaat. Een soort staalkaart, dus. De kwaliteit van de persing is, zoals gebruikelijk bij platen op het Recommendedlabel, meer dan uitstekend, iets wat vooral het vermelden waard is als je bedenkt dat er twee uur muziek op de Sampler staat: zeventwintig nog nooit eerder op plaat verschenen stukken muziek van groepen en artiesten uit de Recommended-catalogus.

Een greep: Faust, Art Bears, The Black Sheep, Univers Zero, Henry Cow, Honeymoon Killers, Art Zoyd, Hector Zazou, Heiner Goebbels, This Heat, The Residents, Robert Wyatt.

De muziek waar het om gaat is vrijwel zonder uitzondering van een uiterst hoog muzikaal-technisch niveau. Mensen en bands als Feliu Gasul, Univers Zero, Decibel en Art Zoyd musiceren ontzettend knap, maar blijven daar eigenlijk ook teveel in steken.

Van groepen als Henry Cow en Art Bears, die die technische bagage ook hebben, maar daar op andere platen méér mee doen, heb ik de indruk dat de nummers op de Sampler 'afdankertjes' zijn, en als zodanig de band onrecht doen. Iets dergelijks geldt voor This Heat. Hun bijdrage, 'Pool', is een ruwe versie van '24 Track Loop', bekend van hun eerste LP. En ook The Residents blijven met 'Walter Westinghouse' beneden hun normale niveau.

Minpunten die waarschijnlijk alleen diegenen opvallen die het werk van de betreffende groepen goed kennen. En dat zijn eigenlijk niet de mensen waar de plaat voor bedoeld is. Als kennismaking met het soort muziek, met Recommended, is de Sampler zonder meer aan te bevelen. Een geslaagd visitekaartje. Alleen ben ik bang dat Recommended wat dat betreft haar doel voorbijschiet. Een dergelijk product, dat in Nederlandse winkels makkelijk zo'n veertig gulden gaat kosten, koop je niet zo snel als je het niet kent. Toch weer een item voor de verzamelaars die de rest óók al hebben, dus? Ik hoop van niet, maar ben bang dat dat ijdele hoop is. Muziek zoals die door RR gepropageerd wordt, muziek die voor zichzelf spreekt en niet voortkomt uit trend en mode, is het waard om gehoord te worden door zoveel mogelijk mensen, door iedereen, maar blijkt steeds weer binnen een klein groepje fanaten te blijven circuleren.

De Sampler wordt afgesloten door Robert Wyatt die 'de Internationale' zingt. En dat klinkt eigenlijk heel triest. Een wanhoopskreet.

Harold Schellinckx

● GENTLEMAN who knows how to treat a lady would like to meet same for dining, romancing and lasting relationship. Box E299.

● PHANTOM LIMB, dances of the guilty, (torso), 12 inch.

● CREATIVE MALE, 34, 6ft, attractive, wide interests, classical music, seeks

Voor Phantom Limb kan echt gesproken worden van een verschijning uit het niets. De groep blijkt uit de Belgische provincie West-Vlaanderen te komen, telt vier leden, en werkt met een Nederlands label (zoals wel meer Belgische bands dat tegenwoordig doen, bijvoorbeeld De Brassers en binnenkort A Blaze Colour). Meer inlichtingen circuleren niet over Phantom Limb, en deze vijf nummers bevattende minielpee is ook hun eerste stap naar buiten toe. Deze onverwachte start is bovendien zeer opvallend te noemen, dit product heeft stijl.

Dance of the guilty zit vol persoonlijke kracht. Er wordt niet gegrepen naar zinsverbijsterende effecten of modieuze extravagantie. De vijf nummers vallen buiten het gros van het hedendaagse aanbod door hun schrale eenvoud. Schraalheid betekent echter niet dat de songs kaal of zwak zouden zijn. Integendeel. Het geluid van Phantom Limb klinkt krachtig elektrisch zonder toe te geven aan de gemakkelijke mogelijkheden van de moderne elektronica (dat is een onderscheid dat duidelijk dient te worden gesteld). De bas klinkt strak en opdringerig, de gitaren snijdend scherp.

De klemtoon ligt op ritme, maar het is geen gesynthetiseerd ritme, opgewekt via hoog-technologische studio-apparatuur. Phantom Limb maakt aanstekelijke muziek met drums, gitaar, bas, aangesloten op gewone versterkers. De directheid van deze muzikale benadering draagt in sterke mate bij tot de oprechtheid van de statements, die geuit worden via erg typisch stemwerk. Geen losgeslagen passie, maar ook geen onderkoelde afstandelijkheid. Het gevoel is duidelijk aanwezig, maar wordt gekanaliseerd en gestileerd via wegen die van intelligentie en doorzicht getuigen. *Dance of the guilty* is zoiets als de *Ballade der gehangenen* van de middeleeuwse controversiële dichter François Villon. Het is de uitdrukking van een schuldgevoel, van een fout, maar tegelijk ook een uitbannen ervan, via een louterende 'dans'.

Deze plaat werpt een blik op een bepaalde maatschappelijke klasse, namelijk die van de dolende jeugd, die haar eigen karakter tracht op te schroeven via het dwepen met een marginale, gewild 'onbegrepen' levenswandel. Maar Phantom Limb toont ook de lelijke vlekken van dat milieu, op een erg genuanceerde manier. Zo geeft *Dance Of The Guilty* zowel uitdrukking aan de aantrekkingskracht van de new wave-visie (muzikaal en politiek, met de nadruk op dit laatste aspect, want de honderden verschillende muzikale stijlen vinden nog steeds hun gemeenschappelijke factor in een tamelijk uniforme en bewust beleefde ideologie), als aan het overstijgen ervan.

ISLAND
INTERNATIONAL
BOOKSTORE

POEZIE OP PLAAT & CASSETTE
KUNSTBOEKEN
BEAT-GENERATION
MUZIEK & UNDERGROUND MEDIA
BLACK SPARROW PRESS

boeken

PETER HAMILL	Killers, Angels, Refugees	20.00
	Mirrors, Dreams & Miracles	24.50
ANGIE BOWIE	Free Spirit	10.40
DIANA OZON	Laag bij de Gronds	12.50
TON LEBBINK	Luchtkastelen	12.50

records

BUKOWSKI | Bukowski Reads His Poetry .Takoma Records 32.90

LAURIE ANDERSON, WILLIAM BUROUGHS, JOHN CAGE, JIM CARROLL, THE FUGS, ALLEN GINSBERG, PHILIP GLASS, PATTI SMITH, FRANK ZAPPA .Giorno Poetry Systems div.

ISLAND INT.BOOKSTORE 2e Tuindwarsstr.14 Amsterdam 020-268509

Zo'n werkwijze vergt inzicht en ervaring, want om beperktheden te overstijgen moet je er eerst het slachtoffer van zijn geweest. Phantom Limb heeft de nodige persoonlijkheid om dit initiatief tot een aanvaardbaar resultaat te brengen. Daarom is hier ook sprake van écht nieuwe muziek, en van een originele visie, die aangrijpend wordt uitgedrukt in subtiele woordenreeksen als 'Inside outlaws/Brighter than the rest/Crawl in gutter/Hated as the best'. De zwart-wit tegenstelling is hier geen simplificatie, maar een ver doorgedreven nuancering.
Jan Landuydt

ATTRACTIVE, HEALTHY, MIDDLI AGED, SENSITIVE, SOLVENT MAL (LITERATE, MUSICAL, TRAVELLE SEEKS GENTLE, WITTY CHARISM DAMSEL (PERHAPS 24-42) FOR POSSIBLE CATHARSIS AND CONT BUTIVE FULFILMENT. Box K853.
● **ROBERT WYATT**, The Animal Film, (rough 40), LP.
● **ANY NATIONALITY** girlfriend, ag 50, wanted by ordinary home-loving bachelor, 37, non-smoker. Box K858.
● **MALE, 27, ATTRA**

Ditmaal filmmuziek van de hand van Robert Wyatt, een ervaren pionier in de experimentele muziek. In een grijs verleden deel uitmakend van Soft Machine, een van de eerste jazz-rock formaties en tevens een van de weinige, die niet verviel in zinledig muzikaal gekrakeel. Door het technisch toch wel hoge niveau van Soft Machine werd Wyatt daar nooit echt geaccepteerd. Zijn ideeën waren te simpel en zijn zang vreselijk.

Als we nu naar zijn laatste elpee luisteren, horen we dat iemand als hij het inderdaad niet van complexiteit moet hebben, maar juist van dat integere herleiden tot de basis. Wyatt heeft een kern, die geen omhulling nodig heeft om haar bescherming te bieden. Op The Animals Film klinken zijn synthesizers alsof een kind ze heeft ingesteld aan de hand van de bij aankoop bijgeleverde handleiding en zijn melodieën als jeugdsentiment van hetzelfde kind. Gezonde, naïeve eerlijkheid.
De plaat is vrij kort, maar wat er in die korte tijd gebeurt, blijft minstens even lang hangen. Wyatt laat, gehuld in anonimiteit, de muziek voor zichzelf spreken. Op de hoes van twee mensen commentaar op Victor Schonfeld's 'Animals Film'. Geen van beiden heet R. Wyatt. Ook nergens informatie over de muziek, zelfs elke titelaanduiding ontbreekt. Een aaneenschakeling van rustgevende klankbeelden en melodieën met een melancholische ondertoon brengt een heldere, fragiele atmosfeer teweeg. De synthesizer speelt een belangrijke rol in het geluid, dat zeer doordacht en zorgvuldig wordt gecompleteerd door piano-, stem- en perkussieklanken. De ongecompliceerdheid leidt, zelfs na vele keren beluisteren, op geen enkel moment tot verveling.
De nummers afzonderlijk zijn zo zorgvuldig geordend, dat de aandacht geen moment verslapt, en er een afgerond geheel ontstaat. Een geheel dat meer is dan de som der delen. Veel meer.
Dick Rijken

PLATO

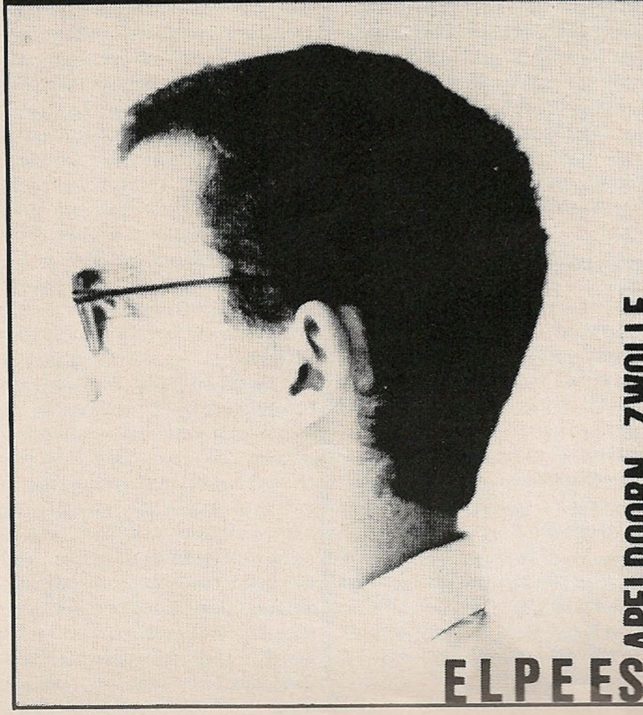

APELDOORN . ZWOLLE
ELPEES

RTNER
anteed dates
onable fees
ational clientelle
VIEWS
vening/Weekend:
Middx: 87 75271

share happy times together, photo essential. Box No. N721.
● **TALL DARK**, SE Londoner, 28, presentable solvent, intelligent and genuine, seeks simple yet sensible, slim feminine girl (18+), photo? Box No. N722.
● **TOM VERLAINE**, words from the front, (virgin), LP.
● **AFFECTIONATE** easy going professional male, early 30's, humourous and solvent,

'Als je bezig bent met wat voor thema dan ook, dan heb je te maken met menselijke beperkingen om daar alleen maar variaties op te maken'. Dat vertelde Tom Verlaine over zichzelf in Vinyl 7. Verlaine is dan ook geen artiest die zichzelf voortdurend probeert te vernieuwen; hij heeft een heel eigen, niet al te revolutionaire stijl ontwikkeld waar elk nieuw album telkens een variatie op vormt. Met zijn vorig jaar verschenen tweede elpee *Dreamtime*, leek Verlaine creatief aan het eind van de variatiemogelijkheden te zijn gekomen. Er stonden weliswaar een aantal mooie nummers op, maar tegelijk kreeg je de indruk dat allerlei open spanningsplekken dichtgegooid waren met gitaar en drums om door veel geluid te verdoezelen dat er niet meer zoveel te beleven viel met Verlaine.
Nu is zijn derde soloplaat uit; Words from the front. Verlaine lijkt opnieuw teruggekeerd te zijn naar de tijd dat hij nog de drijvende kracht was achter zijn band Television. De muziek is weer open, weer spannend. 'Let's clear it away' zingt Verlaine in een song waarin zelfs een dubdrumstel te horen is. En inderdaad, deze plaat klinkt schoon. Hij lijkt opgenomen in een glanzende toiletruimte. Juist binnen zo'n atmosfeer van schone, kale leegte worden de inderdaad, deze plaat klinkt schoon. Hij lijkt opgenomen in een glanzende toiletruimte. Juist binnen zo'n atmosfeer van schone, kale leegte worden de songs werkelijk grootse momenten. Momenten waar koud gitaarspel en sentimentele zang grensgebieden aftasten, gevoel wakker maken.
Er is zelfs een negen minuten lang epos te horen: *Days On The Mountain*. Een tot de essentie teruggebrachte drumtik vormt daar het koele hart waarbinnen Verlaine aarzelend naar woorden voor herinneringen lijkt te zoeken en een dun gitaarconcerto neerzet om tegelijk warm en koud van te worden. Verlaine heeft zijn magistrale talent terug kunnen vinden.
Joost Niemöller

enclosing the material, to single ... Time Out.
● THE ASSOCIATES, SULK, (beggars banquet - W.B.), LP.
● BI-SEXUAL GIRL, feminine, looking for similar friends for fun and friendship. A.L.A. Box D669.
● PROFESSIONAL GUY, 40, tall, dark, handsome, slim but muscular, own West End

● JE... sport...
● GA... N21. Photo...
● TW... E442.

● ATTRACTIVE BI GIRL, 27, looks younger, seeks same for uninhibited fun must have no aversion to men, send photo and phone number. Box No. N741.
● GILBERT & LEWIS & MILLS, Mzui, Cherry Red Records, BRED 27), LP.
own home, seeks attractive, slim, fun loving, sexy country type of girl, for real friendship,

De partners lachen zich rot om alle goede en slechte kritieken, het je-gang-kunnen-gaan hangt dáár immers niet van af. Nee, er is voor ongrijpbaarheid gekozen, met dien verstande dat er af en toe een lijntje wordt uitgegooid, een tipje van de (s)luier wordt toegelicht. In dit Sulk-geval door het muziekprodukt iets makkelijker te *laten* interpreteren door derden. Je kunt als luisteraar/beoordelaar dan, zoals hier het geval is, afdingen op de totaal-produktie, maar je kunt sommige composities ook de hemel in prijzen. Precies deze nonchalante ontketening van een reactie op jouw actie wordt ook wel het 'spel' genoemd. Het enige spel dat min of meer garanties kan bieden om niet vastgepind te worden op het snel van kleur verschietende opiniedoek der criticasters. Het je-gang-kunnen-gaan duurt dan misschien net iets langer dan buitenstaanders je dat toewensen. De muziek is ondertussen het steeds voor verbetering vatbare instrument op weg naar het bereiken van een perfectie met een dubbele bodem. Echter de progressielijn is, hoewel wel degelijk aanwezig, spaarzaam aan te treffen op de eindresultaten, immers 'your limitations are our every care' (Club Country).
Muziek maken anno 1982 is dan ook heel wat meer dan slechts het starten en stoppen van de geluidsband. Bij Sulk is het alleen pech dat technicus Mike Hedges dit en nog wat meer deed. De produktie is wisselvallig te noemen en dat veroorzaakt een lichte wankeling in de tot nog toe goed verlopende Schotse tred op dit deel van de aarde. De titel van deze L.P. zou eerst Pacifically West gaan heten en dat zou als leidraad voor een muzikale route geen onaardige geweest zijn, het is Sulk geworden en dat is zoals bekend een nogal naar binnengericht proces.
De aan- en toevoer van nieuw materiaal is echter nooit een probleem geweest voor the Associates en bij het ter perse gaan van dit nummer werd dan ook bekend dat er alweer een 12 inch op verschijnen staat met als titel East to the West...Mackenzie en Rankine: de Koot en Bie van de hedendaagse muziekmoraal.
Stephen Emmer

Mzui is een door ex-Wire-leden Bruce Gilbert en Graham Lewis in samenwerking met Russell Mills in augustus van het vorig jaar uitgevoerd project. In een als galerie ingerichte oude fabrieksruimte in London (Waterloo Gallery) maakten zij met allerlei materiaal dat zij in en rond die ruimte vonden een serie objecten, installaties, die bedoeld waren als geluidsbronnen. Als een routine, een ritueel, werkten zij iedere dag met de betreffende installaties, veranderden deze en haalden er geluid uit, dat werd opgenomen met een aantal microfoons die op verschillende plaatsen in de ruimte aangebracht waren. Op die manier onderzochten zij de geluidsmogelijkheden van de gebruikte materialen in combinatie met de akoestiek van de ruimte en toevallig geluid van binnen en buiten. Dit leverde in de drie weken dat het project liep een grote hoeveelheid bandmateriaal op.
De op Cherry Red verschenen elpee Mzui laat een selectie/manipulatie van dat bandmateriaal horen. Jammer genoeg wordt op het begeleidende tekst-/foto-vel niet duidelijk gemaakt op wat voor manier geselecteerd is en, belangrijker nog, in hoeverre en op wat voor manier er achteraf gemanipuleerd is. Duidelijk te horen zijn fragmenten waarin twee of meer opnames met elkaar gemengd zijn. Van de (ik zou bijna zeggen 'uiteraard') af en toe voorkomende tapeloops is echter niet duidelijk of ze tijdens het opnemen in de Gallery gemaakt zijn of achteraf in de studio. Het ontbreken van die informatie maakt de relatie van de geluidsproducten op de plaat tot de geluidsproducerende handelingen en ritualen tijdens het opnemen nogal vaag.
Hoe die verhouding ook moge zijn, het opneemritueel speelt zo'n grote rol bij een project als 'Mzui' dat het vrijwel onmogelijk is het 'kale' geluidsproduct zelfstandig te beoordelen. Video lijkt in zo'n geval een meer voor de hand liggende manier van documentatie. Natuurlijk, er staat veel prachtig geluid op Mzui, fragmenten met een fraaie opbouw en structuur, maar ook veel dat zonder de link naar de begeleidende handeling als té willekeurig overkomt. Zeker géén plaat om vaak te draaien en, denk ik, enkel echt interessant voor de verzamelaar. Hoewel, misschien dat de liefhebbers van instortende nieuwbouw bij beluistering van Mzui ontdekken dat je óók bij gebruik van bouwmateriaal als geluidsbron een belangrijke tweede stap kan nemen.
Harold Schellinckx

Classified

● CLEAN TRANSIT, DIRT CHEAP. Go... anywhere. Does anything. Richard 278 942... 24hrs.
● CHRIS & COSEY, TRANCE, LP.
● PIANOMOVERS 677 9456.
● CHEAPMOVES 444 5524.

Koud een half jaar nadat *Heartbeat* ten doop werd gehouden hebben Chris & Cosey de wereld alweer met een nieuw produkt verrijkt: *Trance*. Je verwacht een aanwijsbare ontwikkeling vanaf hun eerste samenwerkingsprodukt en die verwachting wordt ook ingelost, maar toch is Trance na twee kanten een complete overrompeling. Paradoxaal, temeer daar de muziek zo duidelijk herkenbaar is als onvervalste Throbbing-Gristle-uitwassen.
De electronische klanken die aan hun microcomposer worden toevertrouwd, vermeerderd met op allerlei manieren vervormde gitaar- zang- en percussiepartijen, en een speciaal 'bewerkt' casio, zijn direct opgenomen op een tweesporen-recorder. Dit gegeven doet vermoeden dat het eindresultaat welhaast niet meer kan zijn dan een koude, gemaniereerde elektronische brij.
Trance laat echter horen dat de technologie evenzeer ten dienste van de mens kan staan om zijn gevoelens in geluid om te zetten. Bij Chris & Cosey, evenals vroeger bij Throbbing Gristle, leidt dat tot zeer extreme uitingen die direct verband lijken te houden met het leven in een industrieel tijdperk. Vervreemding en desorientatie zijn woorden die je het eerst te binnen schieten.
Waar Heartbeat op de vrolijkste momenten, mede door de discobeat, een haast lichtvoetig karakter kreeg, dringt Trance zich op als een modern ritueel. De discobeat is als basis gebleven maar klinkt vetter, zwaarder. In een nummer als *Re-education through labour* vormen etnische ritmeinvloeden nog een extra opzweping en neigt bijna (maa net niet) naar het overdrevene. Dit kan alleen ontstaan in de afgrond tussen verrukking en verderf. Of in trance.
Ann Bouwman

...smoking, female companion for cin... theatre, concerts and friendship. Bo...
● MAN, slim, attractive, 32, intellig... affluent. Many interest, especially tra... seeks tallish, happy, attractive lady. ... K836.
● MINNY POPS, sparks in a dark room, (factory benelux), LP. TIME/LIGHTS, (factory benelux), single.

De Japanse firma Korg was het die een ritmebox op de markt bracht met de fantasievolle naam 'Mini Pops'. De Minny Pops waren het die zich door het apparaat en de naam lieten inspireren monotone muziek met een ritmebox zonder drummer te maken onder bijna dezelfde naam. Op deze elpee en single zijn echter weer acoustische drums en percussie te horen. In hoeverre is een dergelijke naam dan nog gerechtvaardigd? In dit geval helemaal. De monotonie is nog voor 100% aanwezig en drummer Orpheus Roovers verschilt vaak alleen qua klank van voornoemd apparaat. Niets aan de hand dus? Ja en Nee. Het drumwerk op de platen is strak en funktioneel en mens en machine gaan soms prima hand in hand. Samen met de bas van Pieter Mulder zorgt het duo voor een gedegen fundament voor de synthesizer en zangpartijen van Wim Dekker en Wally van Middendorp.
Helaas is het resultaat niet altijd even geslaagd. De vele, donker klinkende, synthesizers en de zang laten zich niet al te best mengen met de voornoemde ritmesectie. Ik weet niet wat ik met de combinatie van disco en doem aanmoet. De muzikale struktuur is over het algemeen vrij simpel (naast de strakke ritmes zijn ook de akkoorden en hun overgangen vrij voorspelbaar). Voeg hierbij het feit dat de zang, laag, donker en zonder volume, exact de door de muzikale omlijsting gegeven grondtonen volgt en de monotonie begint de eerste verschijnselen te vertonen van ongezonde, overspannen eentonigheid. Te. Het is jammer dat er nu niet wat meer variatie te horen is, de synthesizers die het geluidsbeeld overheersen, doen dat overal op dezelfde manier en de manier waarop Wally zingt, leent zich alleen maar voor superdoem. Op deze manier is nuancering al bij voorbaat ge*doemd* tot schreeuwende afwezigheid. Ik dacht altijd dat er speciale lampen te koop waren voor in de donkere kamer, waarbij je nog wel kunt zien, maar die niet je foto's verpesten.
De teksten lijden, zij het gelukkig in mindere mate, aan hetzelfde euvel. Zwartgalligheid, zwaarmoedigheid en melancholie zijn in ruime mate vertegenwoordigd. Mijns inziens is iedereen er tegenwoordig wel van overtuigd dat het leven van vandaag geen lolletje is. De taak van een songschrijver, die zijn gedichten inhoud probeert te geven, is dan ook niet dit uit te melken, maar het wijzen naar mogelijke uitwegen, hoe vaag deze soms ook kunnen zijn.
Op het moment dat er enige hoop in de teksten verschijnt, wordt deze verloochend door de manier waarop ze door de zang vormgegeven wordt. De goede bedoelingen zijn er misschien wel, maar ze komen niet tot uiting. Dat is hetgeen me teleurstelt in deze laatste Minny Pops produkten.
Dick Rijken

Classified

● WOO, wichever way you are going, you are going wrong, (The Sunshine Series) LP.

Nu het er steeds meer op gaat lijken dat iedere popartiest zijn plaatproduct zo snel mogelijk 'uit' wil hebben om maar direkt 'in' te zijn, begint een goedverzorgde, uitgedachte popplaat meer en meer zeldzaam te worden. De broers Mark en Clive Ives deden er drie jaar over om thuis een plaat te maken waarnaar je tenminste langer dan tien keer kunt luisteren. Een plaat waarvan alleen de titel al aangeeft dat het geen eenmalig statement betreft. Whichever way you are going, you are going wrong' is dan ook een van de minst opvallende en meest gedegen releases van de afgelopen tijd.
Op 'The Attic' na zijn alle dertien stukken instrumentaal. 'Omgevingsmuziek' is op zich geen gekke benaming van de 'stijl', al was het alleen maar om aan te geven dat er geen sprake is van opgeblazen pretenties, opdringerige dans-, danwel doemstemmingen, agressieve namaakdramatiek of welk ander 'trekkertje' ook.
De broers lijken een voorkeur te hebben voor vijftiger jaren easy listening jazz, maar jazz kun je deze

muziek niet noemen. Wan het jazzy saxofoonspel of de even jazzy akoestische gitaarduetten zijn bijvoorbeeld heel fijnzinnig dusdanig met echo opgenomen, dat er toch een ander, meer 'pop'-effect ontstaat. Trouwens: alle moderne 'ingrediënten' - als synthesizer, ritmebox, funkbas, Afrikapercussie enz. - zijn wel ergens ingevoegd. Maar zo genuanceerd dat niets overheerst en uiteindelijk inderdaad geen enkele richting wordt gekozen. Een relaxte vorm van melancholie is misschien de enige constante die ik aantrof. Je hoort nergens bij als je deze plaat draait. Behalve bij de integere muziekliefhebbers. Die nergens bij willen horen.
Joost Niemöller

● DISCO MOBILE. 458 8903.
● CAPITAL STEREODISCOS! With projectors, ropelights and special effects. Mixed music; all occasions. 552 6159. Including emergency bookings.

● **SPRUNG AUS DEN WOLKEN**, Idem, (Faux pas I), LP.

● RAINBOW DISCO'S 965 2826/2991.
● RICHARD'S DISCOTHEQUE: Quality stereo ...

De godsdienstvrede in Berlijn 1981 had aangetoond, dat de keizers te machteloos waren om in Duitsland, en de rest van de wereld, hun wil te doen gelden. Hierdoor was ook de rust ondanks deze vrede niet verzekerd. De tegenstelling tussen rooms en protestant gaf tot allerlei kleine botsingen aanleiding.
Hierdoor sloten de klerikale vorsten: Alex von Borsig, Herr Niki, Peter Prima (keurvorst van Schlaflose Nächte, voorheen Suspect), Jochen Arbeit, Intrigo Iari (teksten) zich onder leiding van de Paltsgraaf Kiddy Citny (produktie en samenstelling) aaneen tot een Unie, teneinde een sterke macht te vormen tegen de ketterij.
De vorsten brachten een zelfstandig leger in het veld. Ratelende tanks ondersteund door helikopters en straaljagers stellen de vorsten in staat hun hernieuwde kruistocht voort te zetten. De ouverture van deze grootscheepse manoeuvre verklaart het waarom, het is nog lang niet voorbij 'Noch lange nicht' es reicht noch lange nicht. 'Ich freue mich auf dich', de soldaat bekijkt de foto van zijn geliefde. 'Warte', de stervende soldaat. De subkoppen van het nietaanvalsverdrag gaan verder met: 'Sei still', 'A-I-akcam la', 'Que pa'.
De tweede aanvalsgolf begint met 'Als wäre nichts gewesen', inclusief tweede conjunctief in wäre om cynisme weer te geven. Schoten worden gelost. Aansluitend op de rustdag willen de moegestreden soldaten vrolijk zijn. Vervolgens dwalen de gedachten af naar thuis: 'Begehre dich'. Dan de verposing aldaar: 'Mach mit mir was du willst'. De finale krijgt gestalte in 'Urlaub für ganz Berlin'. De bomkraters misvormen het eens zo maagdelijke landschap. Maar de veldtocht heeft succes gehad want de oren zijn geopend en iedereen is weer wakker geschud.
Erik Voogel

Master View
25 Kings Rd, London SW3 4RP
● INTRODUCTIONS! Marvellous Lists!!

● **RIUCHI' SAKAMOTO & DANCERIES**, The End Of Asia, LP.

● UNIQUE ASIAN BUREAU for confidential marriage introductions. All ages; all nationalities. Contact Kiran Morrison P...
any! Photo please.
● PROFESSIONAL ... attractive, gay, har... reliable, clean-cut, ... scene, if you are o... forming friendship ... trust, please write ... possible. Box No. ...
● VERY ATTRAC...

Waartoe Sakamoto in staat is, is langzamerhand bekend. Wie de Japanse moderne muziek de laatste jaren gevolgd heeft, weet dat Sakamoto wordt beschouwd als één van de voormannen binnen deze stroming. De Japanse groep Danceries timmert wat minder aan de weg, hoewel het alweer tien jaar geleden is dat Ichiro Okamoto de groep formeerde. Binnenslands hebben de Danceries een grote reputatie opgebouwd als de vertolkers bij uitstek van Middeleeuwse en Renaissance muziek, al dan niet gearrangeerd.
Sakamoto en de Danceries namen eind vorig jaar elf stukken op onder de verzamelnaam The End of Asia. De plaat is geheel in stijl van de Danceries, ook al staat bijna de helft van de stukken op naam van Sakamoto. Hij heeft zijn elektronische achtergrond thuisgelaten en zijn composities zodanig aangepast dat ze qua stijl niet onderdoen voor de authentieke 13e, 14e en 16e-eeuwse stukken op de elpee. Je zou zweren dat Sakamoto een tijdelijke reïncarnatie is van de 13e-eeuwse Franse komponist Thibaut de Navarre'. En dan te bedenken dat de muziek aanvankelijk bedoeld was voor synthesizer.
Van de Danceries is bekend dat ze haar experimenten baseert op de stelling dat de oude, klassieke Europese volksmuziek veel gemeen heeft met de tegenwoordige niet-Europese volksmuziek. Sakamoto is geïnteresseerd in het scheppen van een nieuw soort popmuziek door het gebruik van voor hem bruikbare buiten-Europese elementen. Als ik die twee zo samen hoor spelen op The End of Asia krijg ik het gevoel dat deze uitgangspunten elkaar wonderwel aanvullen. Of dit mengsel een nieuw soort popmuziek oplevert is voor mij in elk geval niet relevant.
Pim van Galen

STRUCTED All carpentry. 740 0...
● DECORATING Reliable, free estim... James, evenings 889 7854.

● **DIVERSE ARTIESTEN**, SIX SIMPLE SENSES, (simple tapes), cassette.

● CABINET MAKER Furniture spec...

Simple Tapes is, samen met het hiermee nauwverbonden blad Simple Magazine, opgezet met de intentie Rotterdamse popmuziek zoveel mogelijk te promoten. De verzamelcassette Six simple senses, het eerste produkt op Simple Tapes, bevat dan ook werk van zes verschillende Rotterdamse bands namelijk The Black Sheep, Reuter Taktik, Rigor Mortis, Nieuw Hip Stilen, Dolbies en Effective Fashion. Groepen, die qua muziek flink van elkaar verschillen. Van crisisfunk tot synthipop. Jammer, dat iedere band maar één nummer heeft afgeleverd voor de cassette, zodat je geen echt goede indruk kun krijgen van hun muziek. Voor informatie: Simple Tapes, Postbus 55332, 3008 EH Rotterdam.
Brian Dommisse

● MALE, 28, GRADUATE, lonely in London, seeks warm-hearted girl, 20-30. A.L.A. Box D954.

● **TOYLETS, IT'S LIKE A DAYDREAM, EXPLODING AGAIN, (TOPHOLE RECORDS), LP.**

● PROFESSIONAL MALE, 40s, separate... seeks young female having a zest for the a... n winter, a yacht in sum...

Een Nederlandse band als de Toylets (Paul Dokter, Peter Waterlander en Gerard Tervisscha van Scheltinga) die artistiek en muzikaal gezien andere wegen wil inslaan dan het gros van wat hier te lande wordt geproduceerd, gun ik graag het voordeel van de twijfel. Deze kwalifikatie gaat op voor de Toylets, inderdaad. Er is echter meer nodig dan dat.
En juist die meerwaarde ontbreekt aan het op zich best interessante arsenaal van ideeën dat leeft binnen de Toylets. Op *It's like a daydream, exploding again* worden verschillende aanzetten gegeven tot een eigen geluid, maar dat leidt bijna nergens tot een concept dat verdergaat dan een goed bedoelde versnippering van klanken.
Op zichzelf zou dat nog geen ramp zijn, ware het niet dat de referenties (Sound, the Cure) overheersen. Het is zonneklaar, dat de vele verwijzingen uitstijgen boven de waardering van de Toylets als een eigenzinnige band die de keus heeft gemaakt nieuwe wegen te zoeken, zonder daarbij te vervallen in een stuitende imitatiedrift.
Dat laatste is overdreven, zeker, maar ik kan me desondanks niet aan de indruk onttrekken dat de groep is blijven steken in een sound die we al ruimschoots kennen van een aantal Engelse bands.
Over de afzonderlijke elementen (vooral bas, drums en gitaar) geen kwaad woord. Helaas blijft het daarbij. Zo gauw je gaat luisteren naar het resultaat van de samenvoeging van die elementen, haak ik af. Als geheel is de muziek niet boeiend en origineel genoeg.
Gunstige uitzonderingen: *Marble Arch House* en delen van het titelnummer. In deze songs wordt het vaste patroon doorbroken en lijkt de groep veel vrijer te spelen. Zo vrij zelfs dat het woord improvisatie me voor in de mond ligt. Veel interessanter dan de rest van het materiaal. Concluderend: referenties te over, van een eigen geluid is nauwelijks sprake en de Toylets zouden zich wat minder binnen vaste, voorspelbare patronen moeten bewegen.
Pim van Galen

W.8. Tel: 01-938 1011.
NAME ....
ADDRESS ....
AGE ....
Dateline

● **COLONIAL VIPERS**, (Trumpet tapes), cassette.

● MALE, 29, 5'10", slim, seeks female for cinema, drinks, drives or whatever. Photo? Letter? Box K841.
● HERTS Male, 29, slim, single, wants to improve badminton and social life with slim ... 20-30. Box K842.

Nog niet eens zo lang geleden verscheen de *Ultra Kassette*; een verzameling van liveregistraties, in de periode '80-'81 opgenomen in het Amsterdamse jongerencentrum Oktopus. Dat was de eerste verzameling van wat toen in Nederland 'ultra' werd genoemd; experimenterende bands die hun eerste inspiratie kregen uit de punk. Onlangs verscheen een tweede verzamelpee van – laten we het nog maar even zo noemen – ultraformaties.
'Colonial Vipers' is grotendeels met eigen meersporenbandrecorders thuis opgenomen. Een tekenend verschil met de Ultrakassette; het experiment in de Nederlandse pop lijkt zich voornamelijk binnenshuis te hebben teruggetrokken. De keuze na de eerste ultraperiode blijkt te zijn geweest: of in isolement verder te sleutelen aan eigen concepten, of te zoeken naar een nog net te verantwoorden compromis met het 'vermaakselement' in de pop om zodoende welkom te blijven op de Nederlandse podia.
Voor velen bleek het optreden een te grote heisa, niet interessant genoeg, te weinig eerlijk of gewoon onmogelijk.
Heel wat stukken op de verzamelcassette Colonial Vipers zijn afkomstig van eenlingen of (gelegenheids-)formaties die niet of zeer zelden optreden. Een duidelijke uitzondering vormt daarop de Haarlemse groep Nexda, die dan ook als een van de zeer weinigen niet uitsluitend experimenteert met mechanische klankeffecten, maar probeert een organisch, swingend ritme op te zetten met daarin onder andere een zangpartij met onhollandse dramatiek.
Eerlijk gezegd vind ik de meeste tracks op de cassette nogal melig. Het procédé 'druk-een-knop-in-en-het-gebeurt' overheerst. Wat wel positief opvalt is dat over de hele linie het technisch peil vergeleken met de Ultra Kassette enorm is gestegen. Van Kaye & Ignit, Ende Schneafliet, S.R. Emmer, Prof. Einstein, Det Wiehl; wat je ook van hun muziek op deze cassette kunt zeggen, de charmant, danwel denigrerend bedoelde benaming 'amateuristisch' is niet meer op z'n plaats. Iemand die eens een overzicht wil hebben van de hedendaagse experimentele popmuziek in Nederland, zal van deze cassette heel wat kunnen opsteken.
Behalve via de beter gesorteerde platenzaken is 'Colonial Vipers' ook te verkrijgen door *f* 12,50 over te maken op gironummer 522533 t.n.v. B.P.M.J. Domisse, Heiloo.
Joost Niemöller

Je begint aan je eerste echte baan. En dat betekent dus ook je eerste echte salaris. Weet je trouwens al waar je 't op laat storten? Denk 'ns even aan Giroblauw, de kleur van je eigen postgirorekening. Gemakkelijk en gratis.

Je ontvangt er je salaris op, betaalt ermee en je kunt ermee sparen op een aparte renterekening.

Bovendien kun je, als je een postgirorekening hebt, girobetaalkaarten aanvragen. Daar kun je overal mee betalen, ook zonder 'n cent op zak.

Kortom, als je salaris gaat verdienen, is het tijd om de bon in te vullen en op te sturen.

Of je loopt even naar het postkantoor om meteen je eigen postgirorekening aan te vragen.

VIN-08

Open voor mij een postgirorekening.

Naam ____________________

Voornamen (voluit) ____________________ M/V

Straat ____________________

Postcode/Plaats ____________________

Telefoonnummer ____________________

Geboortedatum ____________________

Zend bon in envelop zonder postzegel naar: Administratiekantoor postgiro/rijkspostspaarbank, postbus 99955, 8900 GA LEEUWARDEN.

postgiro rijkspostspaarbank

GIROBLAUW PAST BIJ JOU.

FOCUS

SHOWEQUIPMENT

HENK VAN DER LELY
02907 / 6655

PIET MEEKEL
02907 / 6955

VERKOOP- EN VERHUUR VAN LICHT- EN GELUIDSAPPARATUUR

WIE HET EERST KOMT...

SNELLE KOPERS KUNNEN MORGEN DE NIEUWE BILL NELSON ELPEE IN DE PLATEN-BAK VINDEN!

DE SUPERSNELLE KOPERS ECHTER, PROFITEREN VANDAAG VAN DE BEPERKTE OPLAGE DUBBEL-ALBUMS!

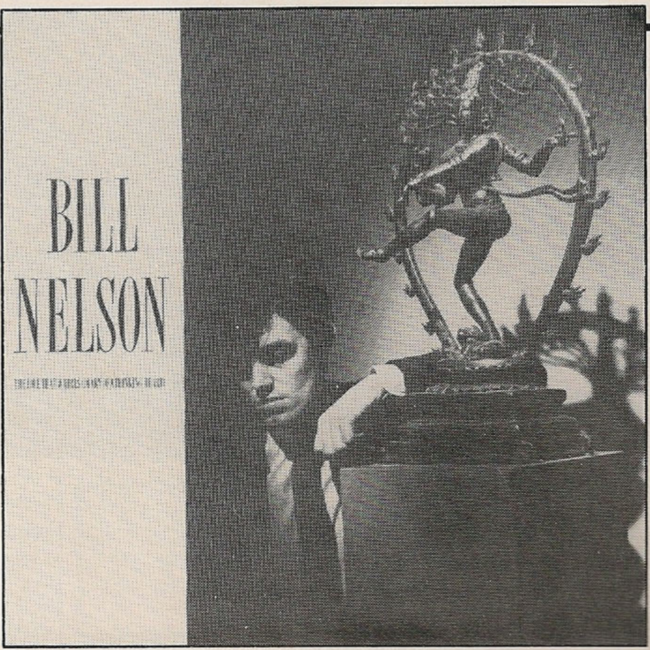

***BILL NELSON** "The Love That Whirls"*

uitgebracht door
phonogram bv

VORMGEVING N ARZBACH
THE ITALS
BRUTAL OUT DEH
REGGAE SUNSPLASH '81
A Tribute to Bob Marley
MORE
Dennis Brown
BLACK UHURU
Chill Out
RECENT
SAMMY DREAD - MR. MUSIC
YELLOW MAN - ONE IN A MILLION
JUNIOR DAN - KTW DUB
BYRON LEE & DRAGONAIRIES - 1982
RINGO - I WITNESS
LOVE JOYS - LOVERS ROCK
ERIC DONALDSON - COME AWAY
FREDD MC GREGOR - BIG SHIP
REGGAE
ROCKING TIME
STEREO
MIKEY DREAD
REBEL DJ
The Rolands
JOHNNY DOLLAR
HARINGPAKKERSSTEEG 10-18
1012 LR A'DAM
020.260311
TELEX 12598
boudisque

50' en 60' er jaren kleding.
jackets fl. 69,=
fl. 79,=
pants fl. 59,=
alle maten
KAMIKAZE
kalverstr. 66 kalvershof
amsterdam tel. 020 261194